

C:\Users\Plazma\Desktop\300\Šabach_Petr-Hovno_hoří.pdb

PDB Name: Hovno hori
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 18.10.2005
Modification Date: 18.10.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Title: Hovno hoří
Author: Peter Šabach
Version: 1.0
OCR: N/A
Corrections: 1+
ISBN: N/A
Note: PalmBookZ

Opouštěli jsme Paříž. Nepohodlný autobus byl plný povykujících dětí. Sedel jsem u okénka, pozoroval ubíhající baráky a měl nostalgickou náladu – takovou, jaká se vás zmocní, když opouštíte Paříž. Všechny ty děti si odtud něco odvázejí, říkal jsem si. Jejich hlavičky jsou teď plné nezapomenutelných dojmů.

Děvčata seděla vpravo, hoši vlevo. Sami si tak sedli, já jsem jim nic nenařizoval. Z dívčí sekce se ozývalo žvatlání. Půjčovaly si navzájem jakési plyšové zvířátko a pořád opakovaly: „Jééé, půjč mi ho ještě! Ten je sladkej! Mně ho taky podej! Panebože, ten je sladkej!“ Plyšová potvora s připitomělým úsměvem putovala z náruče do náruče a vždy vyvolávala novou bouři nadšení. Takhle jim to vydrželo asi půl hodiny.

Na sedadlech za mnou seděli dva obrýlení chlapi s vysokými čely. Jejich rozmluva trvala celou trasu Paříž-Praha. Zcela vážně a ze všech stran rozebírali problém, jestli hovno hoří.

Dva světy rozdělené jen úzkou uličkou.

Sázka

Jednou jsem zašel na pivo do takové obyčejné špeluňky. Seděl jsem v rohu a pozoroval bzukot. Číšníci mohlo táhnout dobře na šedesátku. Měla tolik energie, že s ní musela plýtvat, aby ji ze sebe dostala ve zdraví. Byla malá a šedivá – jako myška. Tvářila se zbytečně přísně. Koukala skrz brýle, za kterými se tetelily bystré oči. Dvěma dědkům sedícím v rohu přinesla dršťkovou polévku s rohlíky. Pivo už před nimi stálo.

Číšnice se mechanicky otočila kolem osy a pohledem zkontrolovala jinak prázdný lokál.

Dědek, co seděl čelem do sálu, byl za dávných časů jistě lamželezo. Měl nádhernou impozantní pleš, kterou si při řeči masíroval prsty s takovou rozkoší, že jsem mu až záviděl.

Dědek vedle něj byl pravý opak. Nohy mu ze židle málem nedosahovaly na podlahu. Měl na sobě umolousané šedivé šaty a pořád se prohledával nebo drbal nebo co.

„Povídám ti jasně, že to ukazovali v televizi!“ ječel strašně nahlas.

„Blbost,“ řekl s plnou pusou ten druhý. „V životě sem neslyšel podobnou kravinu. Co? No! Betonový lodě. Di do hajzlu! Co? No!“

„Ukazovali je v televizi!“ křičel první dědek. Rozhlížel se kolem a v očích měl prosbu o pomoc. Naše pohledy se na okamžik setkaly. Pro mě to bylo dlouhých pár vteřin.

„Beton nemůže plavat,“ namítl vážně plešoun. „Hod' si do polívky kus betonu a pozoruj, jak se zachová. Pude ke dnu! To ti říkám já! Co? No!“

„S tebou je to těžký!“ nařikal maličký stařík. „Nadnáší je přece vzduch! Jak by podle tebe plavaly jiný lodě?! Hod' si sakra kus železa do polívky, to máš to samý. Polož ale lžici na hladinu a uvidíš!“

„Jenže lžice je hliníková!“ triumfoval plešatec. „Co? No!“

Od výčepu pokročila číšnice. Stála s rukama v bok a varovala oba slovy: „Vám to včera nestačilo?“ Dědci zmlkli a tiše pozorovali talíře.

Zamračený výčepák hodil další minci do hracího automatu a mechanicky mlátil konečky prstů do knoflíků. Před ním pádila dokola blikající ruleta a celý automat světélkoval, až se z toho točila hlava.

Dědci si poručili další pivo. Ten malý se pak napil, spokojeně si říhнул a zahuhlal: „Nejradší mám v televizi přírodovědný filmy. Kam já se jinak podívám? Leda tak do prdele!“ Plešatému ve zlé předtuše potemněly oči, ale zatím nic nenamítal. Maličký si ho okamžik ostražitě měřil a pak relativně tiše zařval: „Říkali v televizi, že medvěd kodiak měří tři metry padesát.“

„Tři metry padesát nemá ani slon, ty vole! Co? No!“ zapochyboval druhý.

„Když se postaví na zadní tlapy a přední dá nad hlavu, medvěd kodiak má tři metry padesát.“

„Hele, už mě nesar!“ zvolal plešatec a najednou se postavil. Byl to doopravdy obr. „Já mám dva metry, ty máš metr šedesát, tak mi vylez na ramena a dotkni se rukama zdi. Pak si povíme, jak že je ten tvůj kodiak vysoký. Co? No!“ řekl, zase se posadil a dodal: „To je hrozná vejška, vole!“

„Tak dobrá,“ souhlasil nečekaně maličký a začal se mu sápat na záda. Plešatec klidně seděl, až když ucítil na svých ramenou podrážky, zvolal: „Teď se drž, dědku!“ a pomalu se narovnával. Stařík nahoře se zoufale přidržel stěny a kolena se mu viditelně chvěla.

„Udělej tam značku!“ poručil plešatec.

„Tak dost!“ zaječela číšnice, která jim právě přinášela piva.

Spodní dědek se překvapeně ohlédl a omluvně se usmál. Svršek ryl nehty do malby viditelné rýhy, bokem napálil stůl a zbylé rohlinky rozmetl do všech stran.

„E-Š-T-Ě-J-E-D-N-O-U,“ odsekávala číšnice písmenka jako sekáčkem na maso, „a voba ste tu skončili! Je vám to jasný?“ Po těch slovech se šla uklidnit do výčepu.

Maličký dědek byl mírně otresený. Seděl tiše na židli a jako by se prohledával nebo drbal. Plešatec zafuněl: „Kodiak? Co? No!“ a napil se piva. Z výčepu se ozval ragtime a hostinský lhostejně hrábl po nových mincích do pokladny. Byla to krásná pokladna. Ohio, USA. Umělecké dílo.

Dědci seděli a tiše se pozorovali. Ten menší dostal z úleku škytavku. Skytal a nespouštěl oči z plešatce.

„Zataj dech! Co? No!“ poradil mu obr. Maličký se zhluboka nadechl a zůstal nehybně civět na svého přítele. Ten ho laskavě pozoroval.

„Škyt!“ vyprskl maličký.

„Di do háje!“ řekl otráveně obr, „to nevydržíš chvíli bez dechu? Já zamlada vydržel klidně dvě minuty pod vodou, a to je těžší, protože nedejcháš pórama. Co? No!“

„To já dokážu taky!“ zaječel maličký, kterého škytavka přešla jako zázrakem. „Tuhle ukazovali v televizi, že některý lovci perel vydržej s přehledem pod vodou patnáct minut!“

Z výčepu se ozval hlasitý klapot, který doprovází výhru. Číšnice se točila dokola jako malá holčička a tleskala rukama.

Výčepák se usmál. Nebyl to hezký úsměv.

„Říkám ti, že dneska nevydržíš ani ty dvě minuty, a to na vzduchu. Co? No!“

Maličký uraženě mlčel a přemýšlel.

„Vo co?“ zeptal se pak troufale.

„Vteřina korunu!“ vypálil plešatec, který na podobnou otázku čekal.

„Do dvou minut všechno pro mě. Přes dvě všechno pro tebe! Bereš?“ zaveselil se malý dědek.

„Do prdele!“ ozvalo se od automatu, když dozněly ragtime.

Plešatec obřadně sundal náramkové hodinky a položil je na stůl.

„Omega,“ mlaskl jazykem. „Co? No!“

Maličký zvažněl a pozoroval ciferník.

„Připrav se!“ zavelel plešatec, „pozor... Start!“

Maličký se nadechl z plných plic a zavřel oči. Seděl nehybně, ruce položené dlaněmi na stole. Okamžik bylo slyšet jen zvuky z výčepu. Klapoty, klap, dělal automat a číšnice zatleskala. Výčepák se na ni zle usmál a nevrženě hrábl pro výhru.

„Dejcháš!“ konstatoval plešatec s jistou směsicí roztrpčení a údivu zároveň, „ty dejcháš, dědku!“

„Psssssst...“,“ udělal maličký a pomalu otevřel oči plné křivdy. „Cože?“ zařval.

„Jasně sem slyšel, jak ses nadejch. Co? No!“

„Jak bych to, proboha, udělal!“ vřeštěl maličký.

„Nosem,“ komentoval to smutně plešatec. „Zneužil si mé důvěry a nadechoval ses nosem. Jako Felix Slováček, když hraje na sopránku. Nadechuje se a zároveň fouká. Co? No!“

„Felix Slováček!“ nevěřičně křičel maličký a rozhlížel se kolem. „Říkám ti, že sem se nenadechoval!“ Poté vstal a pateticky zvedl ruku k přísaze.

„Ještě jednou,“ rozhodl plešatec.

Maličký tentokrát oči nezavřel. Nadechl se a zrakem probodával svého přítele. Ten jeho pohled pevně opětoval a sem tam při tom mrkl po hodinkách.

Maličkému se ve tváři nepohnul ani sval. Jen jeho oči se trochu měnily. Už v sobě neměly nic konkrétního, stávaly se z nich jen oči bez hlubšího významu, jen dva vypoulené předměty zasazené v obličejí.

„Zase!“ řekl plešatec znechuceně. „Zase si se nadejch.“

Maličký seděl dál a svou pravdu hájil tím, že pokračoval v sázce.

„Já už ti to nepočítám,“ oznámil plešatec umíněně, „klidně se nadechni. Já ti tu nebudu dělat vola!“ Nervózně se zasmál a pečlivě si připevnil hodinky na silné zápěstí.

Maličký na něj stále bez nejmenšího pohnutí civěl.

„Klidně se nadechni,“ radil mu obr. „Co? No! Protože tohle je nefěr.“

Maličký stařík začal měnit barvu i výraz. Jeho oči jakoby říkaly: Ty mě budeš mít na svědomí. Jen ty, a nikdo jiný. Já tu padnu mrtev k zemi, ale padnu čestně. Jak bude tobě, až se tě budou ptát? Co všem odpovíš?

Plešatec si ostentativně otevřel noviny, ale po očku pozoroval svého přítele.

„Hele, neblbni, dyť to s tebou sekne...“,“ řekl po chvílce váhání.

Maličkému už zbývalo jen několik málo chvil, aby si definitivně vybral mezi čestnou smrtí a výhrou.

„Á-á-á-á-á-ch!“ nadechl se konečně. „Ááááááh!“ udělal ještě několikrát.

Pět minut seděli a mlčeli. Plešatce v novinách asi něco zaujalo a maličký se tvářil, že ho zajímá hrací automat ve výčepu.

Znovu se ozval ragtime. Ruleta se zběsile točila dál.

„Tak dobře!“ prohlásil najednou maličký vítězoslavně a podíval se zpříma na plešatce. „Zkusíme to ve vodě.“

Obr pečlivě složil noviny a zahleděl se na něj s nelíbeným zájmem.

„Zkusíme to změřit tak, abys mě nemohl obviňovat z toho, že podvádím,“ rozvíjel myšlenku děda.

Plešatec mu naslouchal se zdviženým obočím.

„Půjdeme do výčepu a ty mně podržíš hlavu ve vaničce.“

Obr zvažoval tento návrh a pak začal souhlasně kývat hlavou. „Ve vodě se nadechnout nemůžeš, to je jasný. Co? No! Jó, to by šlo,“ uzavřel pak celou záležitost.

Oba se zvedli a loudali se k výčepu. Hostinský stál právě otočený zády do sálu a rovnal pětikoruny, které mu vypadly z automatu, do úhledných sloupků.

Obr pozvedl levou ruku a upřeně sledoval hodinky. Pravičkou vzal jemně, ale odhodlaně hlavu svého přítele za temeno a čekal, až se vteřinová ručička dostane na celou. Něžným pohlavkem upozornil maličkého, aby se nadechl, a pak mu hlavu bleskurychle ponořil do vody pěnící se ve vaničce na mytí pállitrů. Nepadlo při tom jediné slovo.

Číšnice byla kdesi v kuchyni, odkud se ozýval její hlas. Výčepák dál pečlivě rovnal mince. Obr němě sledoval čas.

Maličký vypadal bez hlavy jako dítě. Stál na špičkách, ruce předpisově natažené podél těla. Prsty roztáhl do chvějících se vějířků.

„Dvě minuty!“ zahřímá obr zvesela, „gratuluju, dědku!“

Výčepák se prudce ohlédl.

„Tak tohle ne!“ zařval a chytil plešatce za zápěstí, „vyndej ho ven!“ a sám hrábl do vaničky a vytáhl z ní mokrou hlavu.

Plešatec ustoupil omluvně stranou.

Maličký se šťastně usmíval a dezorientované mžoural kolem. Stále nemohl popadnout dech. Výčepák se napřáhl a praštil ho pěstí do tváře. Maličký přeletěl místnost jako hadrová loutka a temenem dopadl na knoflíky kasy Ohio, USA, kde namarkoval sto šest korun.

„Vydržels to, dědku!“ gratuloval mu plešatec, „namoutěkutě, seš dobrej!“

Bylo vidět, jakou má ze všeho radost.

Maličký se křenil na celé kolo: „Měls mě vidět zamlada, vole!“ jásal, jako by tu ránu vůbec necítil.

„Dvě minuty! Co? No!“ veselil se obr a mmul si dlaně.

„Děte už voba do hajzlu!“ křičel výčepák.

„To je dobrý,“ uklidňoval ho plešatec.

„To není dobrý! To dělá sto šest korun jen na tý kase!“

Plešatec sáhl do peněženky a podal maličkému sto dvacet korun. „Tady je tvoje výhra. Vteřina – koruna. Co? No!“

Maličký pokýval hlavou, díval se do zlých očí výčepáka a pak mu ty peníze hodil do vaničky. Mince se houpavě snášely ke dnu. Stokoruna se točila na hladině.

Dědci se vyloudali na chodník. Číšnice tam za nimi vyběhla a mávala na ně účtem.

Obr tiskl maličkému ruku a srdečně s ní třásl. „Dokázal to!“ řval na lidi kolem.

Ruleta uvnitř se zběsile točila dál.

Bellevue

To ráno nechápala holčička vůbec nic. Otec se mračil, oba bratři byli také divně nervózní – snad jen maminka a děda se chovali normálně. Udivilo ji, že když TO u snídaně řekla, nikdo si toho nevsíml. A přitom TO, co jim řekla, bylo zatraceně závažné. Dlouho se rozhodovala, jestli jim TO má vůbec smysl říkat, ale neřít jim TO také nemohla.

Koneckonců, je jejich jediná dcera a měli by vědět o všech krocích, k nimž se chystá. Aby později nemohli dělat překvapené, aby nemohli zvedat v údivu obočí se slovy: No počkej, tos nám TO nemohla povědět kapánek dřív? TO, čili ta věta, zněla: Až budu velká, budu taky mužský.

Jen maminka ji pohládila a usmála se. Jako na nějakého chudáka. Ostatní žvýkali chleby a srkali čaj.

Tohle už znala. Až bude velká, taky bude ráno mlčet, žvýkat a srkat, taky bude mít v očích stejný výraz, jaký mají sochy ze starých dob, ty hlavy s nedodělanýma očima.

„S tím koněm to myslíš vážně?“ zeptala se maminka otce. Mlčky přikývl. Také bratři přikývli.

Oni ještě spí, napadlo holčičku. To si musím zapamatovat. Mužský ráno chodí a vypadají, že se už probudili, ale je to jen zdání – ve skutečnosti spí.

Pozorovala maminku a v duchu ji litovala: tys tedy dopadla, ženská! Obskakuješ je tady každé ráno, jsi první na nohou (kromě dědy, ale ten se nepočítá, protože ten spát nemůže, takže je to z nouze ctnost). Ty bys spát mohla, a přece to neuděláš, jen aby oni byli spokojení a měli všechno připraveno přímo pod nosem.

Holčička maminku jednou jedinkrát neviděla unavenou nebo našťvanou, protože to si asi ženská nesmí ani dovolit. Žije jako otrokyně, a ke všemu musí pořád dobře vypadat! To všechno je jen proto, že chlapi jsou silnější a chlupatější a umějí okovat koně jako tatínek.

Já budu jednou taky chlap, věděla holčička jistě. Dneska je změna pohlaví běžná záležitost.

„Budu žádat o změnu pohlaví,“ řekla holčička do ticha, ale se stejným výsledkem jako před chvílí. Mladší bratr koukal zkormouceně, starší si mazal už třetí chleba, tatínek plácl rukama o stůl a zvolal: „Jdu na to!“, dědeček si šňupnul a pak se vysmrkal do normálního kapesníku, což nebylo fér, protože věděl, že maminka mu sice nic neřekne, ale všichni tušili, proč dědečkovi kupuje kapesníky papírové.

Maminka sklídila nádobí a dala ho do dřezu. Na všechny se usmála a vytáhla z ledničky obrovskou husu.

„Vida!“ zaradoval se starší bratr.

Holčičce překvapením vylezly oči z důlků. To je všechno, co řekneš, to tvoje VIDA?, zanařikala v duchu. Teď se tu maminka bude celé dopoledne točit kolem té vaší husy, bude vám plácát knedlíky a jak ji znám, zase udělá dva druhy

zelí, protože takhle jste si ji vychovali, takhle jste ji ztročili!

Starší bratr si říhnul, ale nikdo ho nenapomenul. Spokojeně se zaklonil na židli a rozkošnický si pohladil pupek.

Až budu mít po tý změně, dám ti do toho pupku pěstí. Chlupatou a svalnatou prackou – to si teda piš! přísahala si holčička.

A nechám si ty pracky poletovat. Ty dostaneš pravačkou a na té budu mít vytetováno jediné slovo – VIDA! Jednou to své slovo, hošánku, uvidíš z nepřijemné blízkosti.

Mladší bratr pořád seděl a koukal, jako by mu uletěly včely, jak říká tatínek.

„Tak už se mi tu nemotejte, nebo tu husu neupeču!“ smála se maminka. „A co ty, holčičko moje,“ otočila se na ni, když se chlapi vyšourali ven.

„Půjdu za Katkou,“ odpověděla holčička, protože věděla, že Katka to má u maminky dobré. Katka je slušná. „Budeme si hrát s pánama.“

„Na oběd doma!“ pohrozila jí maminka prstem. Ale to jen z legrace. Pak se otočila k huse a řekla:

„Tak pod', holka...“

Tahle poznámka vzala holčičce zbytek nálady. Vzala panenku a vyšla z kuchyně. Ale nevydala se za Katkou. Potichu se s pannou vyplížila na půdu, otevřela si okénko a protáhla se na střechu, na své oblíbené pozorovací místo. Tady měla všechno jako na dlani. Odtud viděla mnohem dál, než by ostatní napadlo.

Sluníčko už vylezlo nad stromy v třešňovém sadu. Holčička se rozhlížela po kraji. Měla tu krásnou vyhlídku. Opravdu krásnou.

Hrát sám se sebou zeď – to je otrava. Ve dvou už to může být legrace, ale kopat si s míčem proti oprýskané zdi připadalo chlapci svým způsobem ponižující. Vůbec všechno se mu zdálo v posledních hodinách ponižující. To, jak s ním otec ráno mluvil, jak se na něj dívali ostatní. Nemohl přece za to, že se v noci počůrál. V jeho věku to už sice normální není, ale ten sen byl tak zrádně živý, že by komukoli přísahal, že tohle nemůže být sen.

Stál v něm nad opravdickým kanálkem, všechno kolem bylo opravdické, a nikdo ho v tu chvíli nemohl pozorovat. Několikrát se dokonce rozhlédl!

A pak přišla hrůza probuzení. Tohle nešlo nijak skrýt, musel se přiznat matce. Byl rudý hanbou, když jí ukazoval tu spoušť. Matka mu samozřejmě nic neřekla, ale viděl to i otec, který zakroutil hlavou a obrátil významně oči v sloup.

„Panebože!“ řekl, „třeťák, a von se počůrá!“

To chlapce zabolalo. Nevěděl, jak má otci vysvětlit, že pro něj to v tu chvíli sen nebyl.

U snídaně seděli tiše.

„Nesmíš tolik pít před spaním,“ radil mu děda.

Otec mlčel. Měl jiné starosti. Dnes ho čekala perná práce. Soused přivede na okování koně. Zlého koně. Neměl to kování slibovat, to mu teď už bylo jasné. Jenže – je přece kovář, nebude se vymlouvat, nesmí dát najevo, že má strach. Chlapec otloukal míč o zeď statku. Zkoušel techničku. Hlavičky, patičky a prudké střely do jednoho místa, kde byla omítka opadaná až na cihly. Bylo to na opačné straně kovárně.

Chlapec v myšlenkách neustále odbíhal ke svému snu. Získal novou zkušenost. Už mnohokrát se mu stalo, že se probudil zalitý potem a děkoval Bohu, že se jednalo o noční děs. Jenže tohle byl opačný případ. Za tohle mohl stěžít někomu poděkovat. Vrátit se do snu a změnit jeho děj je nemožné. Dostat se do toho místa, kdy se zastavil před kanálkem.

Matka vyšla ven a pověsila na prádelní šňůru vyprané prostěradlo a povlak. Chlapecova peřina se slunila na klepadle.

Starší bratr si po snídani dal uvařit kávu a teď ji na lavičce před kuchyňským oknem pomalu upíjel v klidu nedělního rána. Kouřil a pohodlně si natáhl nohy před sebe. Byl šťastný. Za chvíli přijde jeho dívka a stráví s ním celý den.

Možná že spolu stráví celý život. Měl v úmyslu jí dnes navrhnout, aby se vzali. Má po vojně, práce s otcem v kovářské dílně ho uživí, ke stavení je možné přidat ještě přístavek s takovými třemi, čtyřmi místnostmi. Pak přijdou děti – prostě normální život, k němuž je muž stvořen.

Bratr mhouřil oči proti slunci a cítil se bláze.

Děda si oblékl nedělní šaty a teď stál před zrcadlem v předsíni. Pomalu a pečlivě si kartáčoval sváteční klobouk. Takhle vyrážel každou neděli a za každého počasí do nedaleké hospody na partičku mariáše. Miloval tuhle hru a byl v ní skutečný mistr. Přicházel pak k nedělnímu obědu později, ale na to si rodina už dávno zvykla. Byla to jeho jediná neřest.

Otec se posadil na lavičku vedle staršího syna.

„Přijde?“ zeptal se ho.

„Přijde,“ pokýval syn hlavou. „Jak to provedeš?“ obrátil se na otce, „nebudeš mě potřebovat?“

„Žádný strachy, bude nás na něj dost,“ řekl otec. „Zaříd' se dneska pro sebe.“

„Víš to jistě?“ ujišťoval se syn.

„Naprosto!“ uzavřel otec rozhovor. Poplácal ho po rameni a odešel do kovárně.

Syn se za ním zamyšleně díval. Viděl, že otec je nervózní.

Chlapec si přikutálel špalek na štípání dřeva, postavil na něj plechovku od konzervy a pokoušel se ji srazit míčem. Nešlo mu to ani trochu, ale nevzdával se. Neměl na vybranou, protože si před chvílí řekl: Jestli se mi nepodaří ji sestřelit, tak se dneska v noci zase počůrám.

Tohle je hrozná věc, když vás posedne podobná myšlenka.

Chlapec to dělával dost často. Řekl si třeba: Jestli nebudu u přejezdu dřív než vlak, dědeček brzo umře. A pak letěl jako šílenec. Vlak se blížil obrovskou rychlostí, život dědečka byl v sázce a za všechno mohl jen on sám. Někdy se mu to nepodařilo, a to se pak svalil do trávy a šeptal: „Je to blbost! Musím s tímhle uvažováním přestat dřív, než se dostanu do blázince.“

Bylo deset hodin dopoledne, čas, který měl vždycky nejradši. Deset hodin. To už jste po snídani, celý den máte před sebou a záleží jen na vás, jak s ním naložíte.

Teprve odpoledne mu klesala nálada na nulu. Nedělní podvečerní deprese je hrozná věc. Všechno se jakoby zastaví v pohybu.

Ale teď byla neděle deset hodin a nebýt té prokleté noční příhody, cítil by se báječně.

Starší syn měl nějaké peníze na knížce. Přemýšlel, co bude nutné pořídit do začátku. Jeho dívka také něco má, dohromady už by to šlo... A i kdyby neměla vůbec nic, nevadí. Má jiné věci. Věci, které se penězi dají těžko zaplatit. Například rty. Měla je tak hebké a vláčné, že se mu z nich pokaždé roztřásla kolena. Když se dotýkal jejího těla, ztrácel rozum. Miloval na ní i jizvu po operaci slepého střeva, její pihy na ramenou... Když myslel na její pupík, slintal a šilhal blahem zároveň. „Ježíšmarjá!“ vykřikl, když si představil její ňadra, tak hlasitě, že se matka starostlivě vyklonila z okna. Děda si v hospodě pověsil klobouk na věšák, pozdravil se s ostatními a přisedl k hráčskému stolu. Byl to opravdický hráčský stolek. Ze všech čtyř stran měl malé šuplíčky, do nichž se ukládají drobné mince. Hospodský mu beze slova přinesl pivo a malý rum. U otevřeného okna seděl místní blázen a chytal mouchy, kterých tu bylo díky nedalekému kravínu víc než dost. Lapené mouchy pak házel pod stůl, kde je jeho pes nevzrušeně dorážel tlapami a pochutnával si na nich.

Děda vypil rum, spláchl ho douškem piva a prohlédl si karty. V tom okamžiku přestal vnímat okolní svět.

Maminka věšela i ostatní prádlo, nejen to, které dnes chlapec pročůral. Šňůru měla podepřenou dřevěnou tyčí a chlapec se líbilo, jak se v letním vánku všechny ty košile a utěrky daly do pomalého a půvabného tance. Postavil si znovu plechovku na špalek, poodešel několik kroků, chvíli se soustředoval a pak ji smetl přesným bodlem tak, že zazvonila o zeď. Zůstal stát překvapený sám sebou. Nebyla to jen náhoda? napadlo ho okamžitě. Tato myšlenka začala jako červotoč pomalu a bezpečně nahlodávat pocit prvotní pýchy.

Když se mi to podaří z příštích deseti pokusů aspoň jednou, náhoda to nebyla, rozhodl chlapec.

Otec seděl před kovárnou a díval se, jak přivádějí koně. Co se to se mnou, ksakru, děje? říkal si v duchu a otíral si zvlhlé dlaně do kapesníku. Věděl, že i jeho starší syn poznal, že má strach. Viděl mu to na očích.

Ještě přece nejsem tak starej, abych se podělal před nějakým jankovitým koněm, opakoval si otec pořád dokola. Klid! poroučel si, jsi chlap jako hora, dokázal jsi vymlátit hospodu, kdy sis jen vzpomněl, máš ho takovýho, že ti trvalo pět let, než jsi k němu našel tu správnou holku. Všechny ostatní utekly, jen co ho zahlídly. Máš ho možná většího než ten kůň, tak jakýpak strachy.

Čtyři mlčenliví muži přivedli koně před kovárnu. Ten se podíval úkosem na kováře, pokynul mu na pozdrav svou samčí pýchou a zaržál.

Starší syn se díval směrem k cestě. Mrkl se na hodinky a zauvažoval. Měla by chodit přesně. Řekli jsme si, že přijde v deset, tak v deset. Nebo jí do toho něco vlezlo? Autobus mívá občas zpoždění...

Protože nevěděl jak utlouct čas, šel za svým mladším bratrem a pozoroval ho, jak se usilovně snaží trefit plechovku.

„Ukaž, já to taky zkusím,“ řekl mu.

„Ty – tři pokusy. Já – tři pokusy,“ rozhodl mladší bratr. Starší souhlasil, ale pak se třikrát netrefil a zhnuseně se vrátil na lavičku.

Čtyři muži chlácholili koně, který zle blýskal očima. Poplácávali ho, mlaskali na něj a tišili ho slovy: „No tak, starouši, jen klid.“ Občas některý z chlapů uskočil stranou s nějakou kletbou a pak se zase začal opatrně přibližovat ke koni.

Kovář celou skupinu dirigoval a dával si záležet na tom, aby vypadal vyrovnaně.

Děda měl už třetí pivo a objednával si další malý rum. K tomu všemu dostal vynikající list. Venku začalo slunce připalovat, ale tady v hospodě byla skoro zima. Blázen člověk a blázen pes dál pokračovali v masakrování much. Děda hru uzavřel, počkal, až se všichni dohodnou, kolik mu zaplatí a vydal se směrem k záchodkům.

Chlapec netrefil z deseti pokusů plechovku ani jednou. Sedl si na zem a pozoroval míč. A znovu ho začal provokovat hlas skrytý bůhví kde uvnitř: Jestli se ani jednou z příštích dvaceti (pro jistotu) pokusů ani jednou netrefíš, počůráš se stoprocentně.

Bránil se, aby tomu našeptávání podleh, ale nedalo se s tím nic dělat. A pak, jako by na něj někdo mířil pistolí a on neměl na vybranou, se došoural ke špalku a položil na něj plechovku.

Maminka volala z okna, ať si jde pro svačinu. Usmála se na něj a rošťácky mu rozcuchala vlasy, ale on se na ni neusmál. Byl vážný, protože věděl, jak mnoho je ve hře. Otřel si rty od mléka a se svěřenými rameny se vydal vstříc svému osudu.

Na cestě ke statku se objevila motorka.

Motorka? užasle se ptal sám sebe starší syn. To přijede na motorce? Nebyla to však ona. Byl to jeho přítel z města.

Sedl si vedle bratra na lavičku a řekl jen: „Ahoj!“ a pak ještě: „Tohle ti posílá!“ a hned odjel.

Ještě než bratr ten dopis otevřel, ještě než ho vůbec vzal do ruky, dostal obsah té zprávy nějakou jinou cestou.

Přiletělo to vzduchem strašnou rychlostí a zkrutilo mu to žaludek. Věděl, co to znamená.

Musela se trochu vyklonit a zároveň dávat velký pozor, aby nespadla dolů. Viděla, jak do dvora vjel motocykl, jak s jejím bráchou někdo mluví a předává mu dopis. Pak se motocyklista rozloučil a za chvíli už zase vířil prach na cestě směrem k městu. Brácha asi nedostal dobrou zprávu, protože seděl na lavičce jako spráskaný pes a třásl se mu ruce. Tak je to jasný, řekla si holčička. To bude od té zrzavý krásky, se kterou ho viděla ve městě. Vykašli se na ni, jestli tě trápí, vykašli se na tu nánou pitomou! chtěla na něj zavolat, ale nemohla. Až mi přišijou brabčáka, tak si to s ní vyřídím sama, umínala si. Stejně, co na ní, proboha, ten brácha vidí? V kině se ta ženská směje jako naprostej idiot. Úplně všemu. Posledně ji tam museli napomínat i cizí lidi. A on pořád chodí jak ve snách, leze jí do zadku – a přitom celý město ví, co vona je zač. Viděli ji prej i s jinejma klukama, couru jednu!

Nestojí ti za to, brácho, aby ses nad ní nějak soužil. Až budu kluk, tak vyrazíme někam spolu a já ti vyberu holku,

skutečně dobrou holku, protože jako bejvalá holka bezpečně poznám, kdo je kvalitní ženská a kdo ne. Na mě jako na bejvalou holku nebudou platit žádný kukadla a cukrování. Bude to stejně legrační, až nějaký takovýhle jednou řeknu: Hele, co to na mě zkoušíš?! Kdo si myslíš, že před tebou stojí? Já bejval, moje zlatá, to samý co ty, jenže v lepším... Koně se podařilo zklidnit. Kovář se teď strnule usmíval a ptal se sám sebe, jak je možné, že si ještě před chvílí tak málo věřil. Pracoval s rutinou a byl na sebe hrdý už proto, že četl uznání v očích mužů, kteří stáli kolem. To je pocit známý jen hrdinům, kteří svými činy budí respekt okolí. Kovář se potil, ale tenhle stav on měl rád. S potom z něj odcházelo všechno, co se v něm usazovalo jako kal, pot ho vždy očistil.

Děda se dostrachal na záchod a rozepnul si poklopec. Odjakživa nechával čůrání až na poslední chvíli, i když věděl, že je to nezdravé, protože soli se v těle usazují a způsobují močové kameny. Stál proti asfaltové stěně a už se mu začínaly chvět nohy, když tváří v tvář černému nebi pochopil, že z něj nevyjde ani kapička. Ježíšmarjá! zanařikal v duchu, kolik let jsem se tohohle děsil i ve snu!

Roztřesenými prsty si zapnul poklopec a pomalu, velmi pomalu se vydal k telefonu.

Dopis byl dost stručný. Vlastně to byl jenom vzkaz. Že to nemá dál smysl, že o všem uvažovala a probírala to, a že nejlepší bude, když zapomenou na to, co bylo mezi nimi a že ho má ráda, ale jenom jako kamaráda atd., atd...

Když bratra přešla první vlna rozhořčení, dostal se do stavu těžké sebelitosti. Nebylo to poprvé, co mu nějaká holka navrhla tuhle nejpotupnější ze všech potupných variant – zůstaneme dobrými přáteli. Kolikrát už tuhle blbost slyšel!

Jsou heterosexuálové, říkal si, jsou homosexuálové a já jsem asexuál, naprosto asexuální typ, asi jako babička od Boženy Němcové, všichni ji mají sice rádi, ale všechno je to k hovnu!

Skoro na každém večírku (a pár jich bylo) se najednou všichni rozlezli po různých pokojích a on zůstal sám s nedopitou lahví. Co s tím? To si ho mám dát na koleje? Možná že by tím vyřešil svůj hlavní problém, protože, upřímně řečeno, myslel na sex, kudy chodil. Četl si – a myslel na sex. Díval se na televizi – a myslel na sex.

Uřiznu si ho a budu mít pokoj, řekl si nakonec.

Holčička se opírala o komín a sledovala pozorně muže, kteří se potili při práci. Líbili se jí. Záviděla jim. Všichni teď byli svlečeni do půl těla.

Zcela vážně promýšlela následující věc: Má si ještě před operací něco začít s nějakým klukem? Čistě jenom proto, aby později byla schopna celou věc posoudit z obou stran. Věděla, že má na to ještě dost času, ale čas letí, a za pár let je to tady.

Často se o tom s holkama bavily. Teoreticky věděly všechno, nebo skoro všechno. I když je fakt, že některé holky byly ve spoustě věcí šileně naivní a spoustu věcí nechápaly, ale taková, která by si myslela, že dítě se ti narodí po první puze, takhle blbá teda žádná ve škole nebyla.

Ale ani své nejlepší kamarádce by holčička neřekla o té operaci. Je jasné, že až bude po všem, už se nikdy nemůže vrátit zpátky domů. Odstěhuje se asi do Kanady nebo Austrálie a bude posílat rodičům peníze a podepisovat se X nebo Přítel nebo Přítel X.

Bráchům by to možná říct mohla. Bráchům je to totiž fuk.

Bylo jí horko, proto sundala panence sukni a narazila si ji na hlavu.

Sanitce trvalo celou věčnost, než zastavila před hospodou. Děda seděl v lokále a křečovitě svíral stůl. Bolesti oněměl.

Saniťáci ho šetrně podpírali a vedli ho mezi sebou. Spíš ho nesli. Na andělička.

„Budeme tam cobydup, otče,“ uklidňovali ho. „Za chvíličku se vám uleví, uvidíte. Tohle, otče, čeká jednou na každého.

Vycévkujou vás a je to. Budete se cejtit líp než se ženskou, to je tutový. Po přejezděch to s váma vemem vopatrně, protože nejhorší pro vás budou přejezdy!“

Děda skřípěl zuby a jen hekal. Zač mě pánbůh trestat? říkal si v duchu. Proč mi nedal předem znamení? Proč?

„Dáme vám jednu radu,“ pokračovali saniťáci, „říkejte si, že vás vezem někam strašně daleko, někam až na konec světa, a pak budete příjemně překvapenej, jakej ste jel kousek. Pomáhá to.“ Potom ho v sanitce uložili na lehátko a ohleduplně se rozjeli.

Chlapec se na každý pokus pekelně soustředil. První tři rány šly absolutně mimo. Možná že bych měl míč trochu přifouknout. Nebo si zkrátit vzdálenost... uvažoval. Šel tedy do sklepa a hledal tam pumpičku, ale marně, a tak se rozmrzele vrátil na dvůr a zkrátil si vzdálenost asi o metr. Hned prvním kopnutím plechovku zasáhl.

„Hurááá!“ zakřičel tak, že maminka málem vypadla z kuchyňského okna, z něhož se linula vůně pečené husy. „Podívej se, mami!“ volal chlapec, „podívej se!“ a znovu si nachystal plechovku. Pyšně se rozběhl, švihnul nohou – a minul cíl nejméně o metr.

Maminka se na něj laskavě usmívala a utírala si ruce do zástěry.

„To nevadí!“ řekla povzbudivě, „povede se ti to příště...“

„Jak to, nevadí? Jak můžeš jen tak říct: nevadí!“ zanařikal chlapec. Hlavou mu prolétlo: Je to, jako by mi rovnou řekla:

To nevadí, ty náš blbečku malej, že seš nemehlo. To nevadí, že si v noci všechno prochcal...

Postavil plechovku, díval se na ni a pak řekl nebezpečným hlasem: „Já tě dostanu!“

Musíš se víc rozběhnout, radila v duchu holčička bráškovi. Tohle tvý hopkání není k ničemu. A proč se před tím míčem vždycky zarazíš? Nesmíš zpomalit! Musí to bejt pořádná pecka. Nebo z toho pitomýho míče máš strach? Pořád opakuješ ty samý chyby. Neboj se toho! Nemáš na to ani správný srdce ani pořádný rozum. Kdybych jen mohla slízt dolů, tak ti to předvedu. Co pořád vejráš na ty prostěradla? Co to s tím má společnýho? Tamhle je špalek, na něm plechovka, tak koukej tam a nerozptyluj se. A nezpomaluj před tím míčem!

Maminka se objevila v kovárně s táckem. Muži kývnutím hlavy poděkovali a zvrátili do sebe kalíšky slivovice. Potom mlčky pokračovali v práci.

Kůň stál klidně, nedělal žádné problémy. Všechno se vyvíjelo skvěle. Za chvíli budou hotovi a pak spolu s kovářem dorazí zbytek láhve. Tak to má být. Tak to odjakživa bylo.

Maminka se pak šla podívat, zda jí schne prádlo. Koutkem oka pozorovala chlapce, jak se lopotí s míčem. Takhle byla nejméně. Když byli všichni pod jednou střechou. Když tvořili rodinu.

Prádlo schlo v letním vánku rychle. Pohladila ho a šla podlít husu.

Saniťáci nelhali. Přejezdy byly skutečně nejhroší. Mezi hospodou a nemocnicí byly dva. Děda měl na čele smrtelný pot a nevěřičně naslouchal hovoru a hlasitému smíchu z kabiny řidiče. Jak to, že se teď někdo může něčemu smát? Jak to, že nikdo nerespektuje jeho utrpení? Nebyl schopen vnímat nic kromě bolesti v močovém měchýři.

Až to bude ještě horší, jestli může být nějaká bolest ještě horší, omdlím, říkal si. Nějaký spásný mechanismus v těle musí být. Malými okénky sledoval koruny stromů, které lemovaly cestu jeho zoufalství.

Mladší saniťák odsunul okénko a zavolal na něj: „Tak, otče, už tam budem!“

Plechovka odletěla ze špaluku. Chlapec radostí poskočil. Takže to není náhoda! Náhodou by se mohl trefit jen jednou. Rázem ztratil k plechovce nenávislný postoj a začal ji brát jako partnera. Rovnocenného soupeře.

Blížilo se poledne. Stál tu teď už jen v trenýrkách. Občas se skočil opláchnout k pumpě. Všude voněla husa.

Chlapec se netěšil. Byl ve věku, kdy ho jídlo v podstatě obtěžovalo a bránilo mu, aby čas vyplnil nějakou pořádnou zábavou. Kromě toho se téměř vždy stával u stolu středem posměchu, který sice nebyl nijak krutý, ale jeho přesto urážel.

Kolikrát už slyšel, že je vyžle, že se v jídle šťourá, že kdo dojídá, toho na vojně nezabijou (tohle už nechápal vůbec). Jak nezabijou? Sám si to nakonec přeložil tak, že jestli tuhle blbost může brát někdo vážně, pak jedině v tom smyslu, že když někde dojídám, jasně nebudu jíst ve válečné vřavě, ale za stolem s talířem před sebou. Jiné rozluštění téhle hádanky ho nenapadlo. Otec si vždycky krájel knedlíky na půlky stejné jako starší bratr. Ten se vůbec cpal z celé rodiny nejvíc, a maminka se při pohledu na něj celá tetelila. Byl schopen sníst deset knedlíků, a nebyl z toho nikdy unavený! Nebo to věčně otcovo poplácávání po břiše! Po každém jídle říkal mámě: „Alkron hadr, maminko! Alkron hadr!“ Usmívala se, jako by jí dělal nějaké milostné návrhy.

Starší bratr si znovu přečetl dopis. Možná že bych se měl pokusit vyhledat ji a ještě si s ní promluvit. Není přece možný rozjet se takhle blbě. Pár řádků a konec. Dyť nejsem přece žádná vobluda! vzdychal bratr. Většina holek mi říkala, že mám milej úsměv, hezký zuby a dólíčky ve tvářích. Jenže co s tím? To se mám sám na sebe usmívat do zrcadla? A já už se v duchu zařizoval...!

A proč končí ten dopis slovy: Tak se na mě nezlob. Líbá Tě... Proč mě líbá? K čemu ty ohledy? Když se já s někým loučím, tak ho líbám, protože ho mám rád a chci mu tím říct: Teď se loučíme, ale jen na chvíli, a to líbnutí nos v duši, jako se nosí amulet pro štěstí. Znamená – brzy na shledanou. Ale když s někým končím, nelíbám ho! V tom jejím papírovém polibku je naprostá nelogičnost.

Lidi dělají podobný blbosti pořádk. Třeba sebevrah. Napíše: Sbohem, přátelé! Když se vydávám do záhrobní, vlastně už tam jsem, proč ještě píšu dopisy? Jak mi mají lidi odpovědět?

Seděl a přemýšlel o svém osudu. Třeba za to mohlo něco ve vzduchu, nebo to způsobil fakt, že byla neděle, sám nevěděl, co to mohlo být, nicméně rozlítostnil se nad sebou tak prudce, až se rozplakal. Ze začátku se zastyděl. Lekl se, že ho někdo uvidí, ale pak už mu to bylo jedno. Seděl, hlavu v dlaních, a ronil slzy.

„Tak pojďte, otče,“ říkali saniťáci a vedli dědu k výtahu. „Vidíte, už to máme za sebou.“ Což byla pravda jen částečně, protože jaképak „my“ a jaképak „za sebou“.

„Položte mi ho sem,“ řekl mladý doktor. „Už jsem u vás,“ povídal dědovi, když si navlékal rukavice. „Podívejte, tuhle hadičku vám tam teď zavedu. Je to normální cévka, ničeho se nebojte.“

Děda jen ležel. Doktor zavedl cévku. To, co děda prožíval, se vůbec nedá popsat. Tisíc orgasmů v jednom okamžiku. Slastné zatmění mysli, božská rozkoš v každé buňce těla. To všechno doprovázeno táhlým stnem blaženosti.

Jakmile se děda vyprázdnil, zůstal vysíleně ležet na lehátku.

„Takže,“ řekl mu o chvíli později doktor, „je to hrozně jednoduché. My tam tu hadičku prostě necháme, a když se vám bude chtít, jednoduše to tady odšpuntujete. To je všechno. Teď už se nemusíte ničeho bát. Vy už jste z toho venku. Přijďte se mi akorát občas ukázat,“ dodal, když zahazoval rukavice. Děda trochu nejistě vstal, došel k doktorovi a políbil ho. Ne jen tak na tvář. Přidržel si jeho hlavu jako hlavu ženy a políbil ho vřele na rty.

„Chápete mě?“ zeptal se doktora a ten řekl: „Chápu.“

Maminka se znovu zastavila v kovárně s kalíšky. Muž jí rozuměl. Přišla se podívat, jak je práce daleko, a udělala to svým vlastním způsobem. Tíše, s úsměvem a se slivovicí.

„Hned budeme hotovi,“ řekl jí kovář a také se na ni usmál. Teď už vlastně zapíjeli vítězství. Maminka počkala, až jí chlapi vrátí kalíšky na tácek, a vrátila se do kuchyně.

Husa byla tak veliká, že na ni potřebovala největší pekáč. Maminka se spokojeně dívala na zlatou kůřičku, na obrovská přechuhující stehna. Připravila bílé i červené zelí, a dokonce i dva druhy knedlíků, i když houskových uvařila pro jistotu víc. Viděla ráda svého muže za stolem. Dostával jídlo vždy jako první. Na tom nezměnilo nic ani narození dětí.

Na slavnostním ubrusu stály připravené talíře – hluboké i mělké, které se tu používaly jen v neděli. V ledničce se chladilo deset piv. Snad to bude stačit.

Plechovka se zase válela vedle špaluku. Takže ještě jeden pokus, mnul si chlapec ruce. Teď už se uklidnil. Nikam nespíchal, protože si byl na sto procent jist, že tohle dokáže. Posadil se do stínu a žužlal stonek trávy. Až otec skončí s prací, zavolají ho k obědu. Naposledy potěžkal v ruce plechovku, plácl s ní o špalek a položil si míč k nohám. Tentokrát zkusil technickou střelu, vedenou elegantním obloučkem, načechranou, pravou ukázkou fotbalového mistrovství. Byla by to krásná střela, i kdyby se netrefil. Ale on se trefil! Doběhl vzrušeně pro míč a svou obrovskou radost dal najevo tím, že ho vykopl vysoko vzhůru, až nad střechu kovárny.

Sanitka odvezla dědu zpátky do vsi. Vystoupil před hospodou, ale dovnitř nezašel. Pomalu se vydal po cestě k

domovu. Šel mrzutě, protože nesnášel soucit, a teď ho jistojistě čeká pár kritických dní, než si okolí zvykne na jeho novou situaci.

Jsem starý, opakoval si pořád, jsem prostě starý, nepotřebný a na obtíž. Jak to, že to tak strašně rychle uteklo? Zastavil se, aby si utřel pot z čela, a zadíval se na statek v dálce. Tam žije on a jeho syn a jeho děti. Je to tak trapně prosté. A kruté.

Přiblížil se k domovu zezadu a sedl si pod jablono. Musí si nejdřív rozmyslet, co ostatním vlastně řekne. Lehkl si s rukama pod hlavou a pozoroval listy v koruně stromu. Ale jenom chvíli, protože vzápětí usnul.

Muži byli s prací hotoví. Kůň stál klidný jako beránek. Oni byli pány situace. Dnes jim bude chutnat – to věděli jistě.

Míč se zastavil v mrtvém bodě a chlapec ho pozoroval s hrdostí. Úplně zapomněl na cíchy, které se vlnily a vzdouvaly jako plachty jen kousek od něj. Nedal jim šanci, aby mu neustále připomínaly jeho noční debakl.

Míč se vydal na cestu dolů. Nejdřív jakoby líně, ale postupně nabíral stále větší a větší rychlost. Když dopadl na střechu kovárny, měl již dostatečnou sílu, aby uvolnil několik tašek. Ty se s rachotem rozjely dolů.

Muži dole nestačili zpozornět. Tašky dopadly s temným plesknutím na koňský zadek. A tak jak chlapec předal svou energii míči a míč taškám, tak ony ji předaly mnohonásobně zvětšenou koni. Ten vyhodil zadními nohama a najednou zasáhl kováře do zubů jen chvilku potom, co mistr všem ohlásil: „Hotovo!“

Kovář přeletěl půl dvora a zůstal ležet na zádech.

Co se to dole, proboha, děje? zděsila se holčička. Nejdřív tam sedí brácha a brečí, druhý tam poskakuje a tancuje radostí, pak proletí vzduchem tatínek a tamhle v sadu se válí děda oblečený jak do rakve!

Co to tam všichni, chlapi, děláte?

Co bych měla říkat já? – jediná holka tady. Brabčáky máte, co vám může chybět?

A pak jí to došlo. Oni to dělají kvůli ní! Kvůli tomu, co řekla ráno u snídani. Tolik to na ně zapůsobilo, že tu pro ni prostě uspořádali tohle představení.

Oni jí ráno poslouchali! Berou jí vážně! Každé její slovo!

Aby všechny uklidnila, protože je měla doopravdy ráda a navíc se jí všech upřímně zzelelo, postavila se na střeše, opustila svůj úkryt a se dvěma prsty zdviženými proti nebi přísahala svým vysokým hlasem: „Slibuju, že nebudu nikdy žádat o změnu!“

Voda se šťávou

Volal jsem jednou A. z hospůdky,
že přijdu za chvíli.

A ona se mě tenkrát zeptala:

„Tak proč voláš,
když přijdeš za chvíli...?“

Anna, které se tenkrát říkalo Andulka, stála zamyšleně před ponurým domem jedné ponuré ulice a chtivě pozorovala kluka ze sousedství a jeho novou koloběžku. Bravurně se se svým strojem proplétal mezi popelnicemi a tvářil se, že o její přítomnosti vůbec neví. Zastavil se, něco utahoval a dával tím tak nějak najevo, že existuje svět, kam ženám není radno vstupovat. Andulčiny oči se pomalu zvedly od koloběžky a zavrtaly se přímo do něj. Byla to pecka. Kluk ze sousedství na chvíli ztratil kontrolu nad situací. Kdyby tenkrát zmizel někde za rohem a už se neukázal, udělal by rozhodně líp. Oddálil by moment, kdy se z něj stal blb. Andulka pomalu šla směrem k němu a zasněnými očima ho přikovala k dlažbě chodníku.

„Co chceš?“ zeptal se jí kluk nejistě. Andulka si pomalu olízla rty, přivěkla víčka a řekla tiše: „Když mi tu koloběžku pučíš, tak ti ukážu pupík...“

Kluk se zachvěl a křečovitě sevřel řídítka. Tsunami zvědavosti ohýbala strom jeho fantazie až k zemi. V mžiku zmizela všechna varování, která kdy zaslechl. Andulčiny tmavé oči provedly lobotomii a vysušily mu hrdlo. Zoufale se rozhlédl.

„Pojď se mnou do průjezdu a já ti ukážu pupík,“ opakovala Andulka.

Kluk s okovy na nohou ji poslušně následoval.

V průjezdu bylo vlhko a šero.

„Na jak dlouho mi ji půjčíš?“

„Na pět minut!“

„Na padesát pět minut!“ upřesnila Andulka.

„Na padesát pět minut...“ přikývl tupě a zíral na obnažený pupík.

Andulka si chvatně zastrčila tričko, vzala si od zmařeného kluka koloběžku a jako střela vyrazila pryč. A zatímco on seděl před průjezdem a hryzal si nehty, letěla ulicemi jako vítr a vesele vyzváněla na zvonek. Všem na očích objela dětské hřiště, zakroužila kolem žasnoucích kamarádek a rozjela se do Stromovky. Vlasy jí malebně vlály a sukně se třepetala kolem nohou. Míjela lavičky, na kterých vysedávali tak hrozně, hrozně staří lidé.

Byla šťastná a svobodná. Kašlala upřímně na nějaký čas. Do ulice se vrátila až za soumraku.

Kluk ze sousedství byl vzteky bílý. Beze slova jí vytrhl koloběžku a pospíchal domů.

Dívala se za ním a vychutnávala stav poznání. Věděla bezpečně, v čem dřímá její síla. Mnohem strašnější síla, než mají všechny stroje světa.

Andulka chodila po bytě a jedla chleba s máslem, otočený máslem dolů.

„Tys nejed nikdy takhle chleba?“ ptala se mě.

„Proč, proboha? Neznám vůbec nikoho na světě, kdo by jedl chleba máslem dolů!“

„Líp se mi to odkládalo,“ odpověděla.

Když dojedla, sedla si ke starému klavíru a přehrála pár skladbiček. Pak se pohodlně natáhla na gauč a hrála si s

panenkou. Se zvláštní panenkou. Tatínek jí ji přivezl před nějakým časem z lipského veletrhu. Andulce nejdřív ukázal velkou krabici převázanou barevnou stuhou – nepochybovala ani na chvíli. Tohle musí být, tohle je mrkací pana! A také ano. S jedinou drobnou vadou na kráse. Byl to vyvalený bakelitový černoušek v dívčích šatičkách. Po prvotním šoku se přece jen dostavila vlna radosti, vyživovaná z velké části pocitem exotické výjimečnosti. A tak se projížděla ulicemi s kočárkem a nic netušíc připomínala oběť nějakého afrického seladona. Rodiče ji zamilovaně pozorovali z okna, protože to koneckonců byla pouze hra a černoušek byl bakelitový. Jen o několik málo let později se Andulka rozhodla, že bude zubařkou. Pořídila si různé nástroje a pořád černouškovi vrtala zuby. Z mouky a vody vyráběla plomby a cpala mu je do vyvrtných děr. Také mu vyvrtala jednu díрку dole a lila do něj vodu, aby se mohl počúrat. Pak mu za to samozřejmě vyhubovala. Andulka bloumala po ulicích a občas si jen tak poskočila z nohy na nohu. Zastavila se na dětském hřišti a hrála panáka. Po obvodové cestě jezdili kluci na koloběžkách, mezi nimi i kluk ze sousedství. Odrážel se levou nohou a vrčel jako motor. Andulka se na něj usmála. Za pár minut se spolu vydali do průjezdu, i když původně si kluk ten den ještě přál natrénovat skoky z obrubníku. Můj otec říkal do telefonu: „Přijím!“ nebo také „Slyším!“ a jednou jsem ho dokonce slyšel říct: „Dejte mi linku dva sta pět“, takže vysvětlovat někomu, že byl lampasák, je celkem zbytečné. „Ty nemáš zaměstnání?“ ptával se mě a já na něj nechápavě hleděl přes Statečného Cibulku, s kterým jsem se povaloval na posteli. „Tvůj bratr aspoň trochu pomáhá,“ vyčítal mi otec a palcem ukazoval za sebe na dveře, za kterými bylo slyšet vysavač. „Jen vstaň a pojď se podívat!“ Neochotně jsem se zvedl a následoval ho. Otec otevřel dveře a zkoprněle zůstal stát. Bratr ležel na gauči, v uších dva špunty vaty, a tvrdě spal. Otec vypnul lux a zatřásl bratrem. Ten pootevřel jedno oko. Do tohoto oka se mu otec přísně zahleděl. „Takže podvod?!“ řval otec. „Sprostý podvod?!“ Znehybnělé oko zvolna naplňovalo úžas. „Hoši, hoši!“ bědoval otec, „co mi to, proboha, vyvádíte?!“ Bratr se zvedl z gauče, jako by mu bylo nejmíň osmdesát, přišoural se k vysavači a apaticky jím šmidlal po koberci. Otec zaujal jeho místo, pohodlně se natáhl a snažil se překřičet monotónní hukot postroje. „Za tohle by mě můj táta zabil! Tohle bych já udělal jen jednou!“ volal. Bratr ho neslyšel, protože měl stále v uších smotky vaty, takže celá ta přednáška byla určená vlastně mně. Co já s tím? říkal jsem si. Pak se otec zvedl a s nachýlenými rameny opustil pokoj. Bratr si znovu lehl. „Ty vole!“ řekl jsem mu, „seš teda pěkně drzej!“ Víčka mého bratra se několikrát třepetavě zachvěla. Přistoupil jsem k němu a sklonil se nad jeho rván. Jeho oční bulvy se stěhovaly z rohu do rohu, takže mi bylo jasné, že bratr spí. Andulka měla krásné dlouhé vlasy a kdekdto jí je záviděl a chválil. Nejvíce pyšní na ně byli její rodiče. Maminka jí je s láskou pročešávala každý den před spaním. „Jako princezna,“ šeptala jí, „jako malá princezna.“ Problém spočíval v tom, že Andulka své vlasy nenáviděla. Ve svém albu, kam si nalepovala fotografie z ženských časopisů, byl na význačném místě i obrázek populární zpěvačky, která měla krátký vzdušný sestřih. Andulka chtěla také vzdušný sestřih a vždycky před usnutím spřádala plány jak se zbavit svých dlouhých vlasů. Jednou řekla rodičům, že chce ostříhat, ale ti se zhrozili. Tak se té představy lekli, že se oba málem rozstoli. Andulka se uchýlila ke lsti. Jednou k večeru, když se rodiče vrátili domů, našli ji sedět na stoličce v kuchyni. Tiše sledovala svými velikánskýma hnědýma očima jejich reakci. Do vlasů, které měla vždy rozdělené úhlednou pěšinkou a sčesané dozadu, si ďábelským způsobem zamotala hustý hřeben. Druhý den poskakovala Andulka po ulici a měla svůj vysněný sestřih. Kluk ze sousedství se proháněl na koloběžce, a když ji míjel, ztratil na chvíli vládu nad řízením a čelně se střetl s popelnicí. Objal plechovou nádobu jako ženu, kterou vítá po dlouhém odloučení, proti své vůli ji prudce políbil a koulel se s ní dolů ulicí. Měli jsme doma nástěnku. Visela na čestném místě v předsíni. V rohu téhle nástěnky jsem naaranžoval pionýrský šátek a těsně pod ním jsem pravidelně měnil aktuality z tisku. Většinu všech zpráv tvořily články o úspěších sovětské vědy, ale hlavně kosmonautiky, protože tu jsem miloval. Uprostřed nástěnky se měnil jídelní lístek. Ten vlastnoručně sepisoval otec vždy v neděli odpoledne a určoval v něm mámě večeře na celý týden. Například: Pondělí – párek s bramborovou kaší, okurek. Úterý – karbenátek, brambor m. m. A tak podobně. Máma to brala se stoickým klidem, a když jsem jí jednou řekl: „Proboha, jak si to můžeš nechat líbit?!“ odpověděla mi: „Co je dneska za den...?“ „Čtvrtek,“ řekl jsem. „A co jsme měli k večeři?“ „Šunkofleky,“ řekl jsem. „Tak se běž podívat na ten slavný jídelní lístek.“ Samozřejmě tam bylo napsáno rizoto. Odšoural jsem se do svého pokoje. Svého znamená, že jsem se o něj dělil se starším bratrem. Ležel jako obvykle na válendě, četl si a jedl jablka. Ten člověk měl neuvěřitelnou spotřebu jablek. Ohryzky většinou házel pod moji postel.

Dělal to zcela mechanicky, nebyla to snad ani zlomyslnost, prostě takhle mu to vyhovovalo. Když četl (a to bylo prakticky pořád), okolní svět pro něj přestal existovat. Mohl jsem na něj třeba řvát – vůbec mě nevnímá. Jednou jsem se mu uprdnul prakticky přímo do nosu, jen abych ho vyprovokoval k nějaké reakci: bez nejmenšího výsledku.

Dohánělo mě to k šílenství. Byl strašně, strašně daleko; mezi korzary nebo Tuaregy nebo mezi podobnou chátrou. Chtěl jsem ho trochu probrat, dostat ho ze stavu, který mě děsil. Bylo to stejné, jako když jsme zůstali sami doma. Naši se s námi rozloučili, řekli nám, ať nikomu neotvíráme, přesvědčili se, že je všechno v pořádku, pak nám vlipli pusu a šli pryč. To jsem neměl rád, protože jsem věděl, co bude následovat.

Bratr se svalil na podlahu a dělal mrtvého. A já se mu ze začátku vždycky poškleboval a říkal: „Já vím, že to filmuješ!“ a „Klidně si tu lež, blbečku!“ a podobné věty, ale za nějakou chvíli mě přepadla úzkost. Naslouchal jsem, jestli dýchá, a když se mi zdálo, že nereaguje ani na lechtání, vždycky jsem dočista zešilel a usedavě jsem plakal a prosil ho, ať se probudí, jako to dělají hysteričtí lidé při pohřbech. Jakmile se bratr nabažil mého žalu, prostě vstal a šel si po svých. Nachytil mě pokaždé.

Jenže bratr ležel jako vždycky na posteli, četl si a chroupal jablka. Kašlal na mě. Co by si vzal na někom, kdo si ještě nedávno podepsal úkol slovem máma.

Bylo to v dobách, kdy můj otec po návratu ze SSSR doslova výskal radostí a tvrdil nám, že tam nemůže nikdo zemřít hlady, protože v hotelu, kde bydlel s nějakými vojenskými bufaňáři, byl chleba v košíku na stole zadarmo.

To se odehrálo v době, kdy skoro všechno bylo vyrobeno z umělé hmoty. Vzpomínám si, jak otec překvapeně vytáhl z horké kávy umělohmotnou lžičku, která se roztekla a zároveň prodloužila do tvaru špagety. Otci již nestačila délka paže, a tak vylezl na židli a natáhl tu divnou věc až ke stropu.

Kde udělali soudruzi z NDR chybu? ptaly se jeho udivené oči.

„Prima,“ řekl bratr, „tohle je prima, táto.“

Otec praštil tou věcí znechuceně do kuchyňského dřezu a snažil se nám zpřima hledět do očí.

„No jistě!“ vykřikl za chvíli. „Co není z USA, to se našim pánům nelíbí! Kdybych před tebe postavil dvě stejné krabičky, řekneš, že lepší je ta z USA!“ Pak mávl rozmrzele rukou a odešel do hospody.

„Co je to tu za svinstvo?“ udiveně se nás později ptala máma a zkoumala podivnost na dně dřezu.

„Soudruzi z NDR vyvinuli lžičky pro blbý, a tak jich táta pro nás pár koupil,“ oznamoval bratr.

„Co s tím dělal?“ chtěla vědět máma.

„Míchal si s ní kafe,“ udal jsem otce.

Matce vyletělo obočí prudce do výšky: „Kafe?!“

„VNDR maj modrý pionýrský šátky,“ blýskl jsem se čerstvou informací. Bratr mě pohladil po hlavě.

Šel jsem na odpolední pionýrskou schůzku. To byla často hrozná otrava. Venku bylo krásně a nás – pasivní blbečky – nechali sedět ve třídě a prováděli na nás neuvěřitelně stupidní pokusy. Velmi oblíbené číslo bylo nakreslit na tabuli zajíce a do břicha mu vmalovat terč. Nám pak zavázali oči, roztočili nás na stupínku dokolečka dokola a my se měli do toho terče trefovat. Doslova se svíjíte smíchy, když to s vámi hrají takové dva tři roky a venku je krásně. Prostě vůbec nevěděli, co s námi.

Mně se v Pionýru líbila hlavně jedna vedoucí. Roztomile ráčkovala a já si představoval, že takhle mluví Francouzky.

Někdo tenkrát daroval škole králíka, takže jsme založili Králíkářský kroužek. Králík žil v bedně na školním pozemku a tahle naše vedoucí ho drbala za ušima a šišlala na něj a já jsem mu to upřímně záviděl.

Nejvíce jsem se vždycky těšil na cyklus Povídání o knížkách. Ten vedl takový divný muž, který měřil skoro dva metry a hlas se mu co chvíli nervózně lámal do vysokých poloh. Pobíhal po pódiu a deklamoval. Jednou, když jsme čekali před aulou, jsem jen tak z nudy zkoušel, jestli udělám kotrmelec na pultu šatny. Vtom jsem toho muže zahlédl ležet na podlaze. Zdeptaně si mě prohlížel, pak mi pokynul ukazovákem. Vlezl jsem za ním pod pult a přisedl jsem si k němu na bobek.

„Pionýre!“ zašeptal, „skoč mi pro placatku rumu! Zaběhni pro ni naproti do krámu. Jsi, doufám, dobrý běžec...?“

Tak jsem rychle vyrazil a za chvíli se s lahvinkou vrátil. On roztřesenýma rukama chvatně odšrouboval uzávěr, slastně přivřel oči a vypil ji na ex, jako by to byla nějaká moc dobrá limonáda. Mně věnoval uznalý pohled a tři koruny. Několik minut na to už poskakoval po pódiu.

Vůbec tehdy vymýšleli a rovnou na nás vyzkoušeli několik příšerně idiotských her. Některé jsem nepochopil dodnes. Snad nejvyvedenější šelmovina byla elektrická krabička s nějakým takovým poučným názvem jako Vydrž, pionýre! Na té krabičce byl obrázek, na němž jeden mládenec pouštěl do druhého elektrický proud. Ten druhý se na obrázku statečně usmíval. Prostě jste se chytli dvou drátů a ten druhý to do vás napral. Jednoho to dokázalo pěkně zkroutit. Bůh je mi svědkem, že tohle dostávali pionýři pod stromček.

Takže – zatímco já jsem vybíjel přebytečnou energii na pionýrských schůzkách střefováním se do zajíce, Andulka, v jejichž očích se od jisté doby dala vypozorovat světlá pochopení základních principů hry, prováděla svá šibalství. Například na letním táboře vytáhla na stožár místo vlajky svou teplákovou bundu, a dodnes na to vzpomíná jako na největší frajeřinu svého života.

„Co to blábolíš?“ řekla A.. „Kde jsi přišel na to, že to byla nějaká moje největší frajeřina, nebo jak to tam píšeš?!“

„Sama jsi mi to jednou říkala. Chci sem dostat rozdíl mezi mužskejma a ženskejma. O tomhle má být tohle povídání. Kluci maj drsnější fóry. Neříkám, že je to na holku špatný, ale kluk by tam vyvěsil trenýrky nebo roli hajzlpapíru, rozumíš?! U kluků to musí mít větší grády.“

Když Andulčina prsa dosáhla velikosti Hurvínkových očí, pořídila si horní díl plavek.

To je moment, kdy se obě pohlaví definitivně rozcházejí. Některé holčičky by na to ještě měly dost času, ale do dospělosti se každý žene jako blázen. Andulka ve vodě tak řádila, že se jí díl, který měl za úkol skrýt to, co měli v té době úplně stejné i někteří kluci, vysoukal nahoru, ale ona si toho vůbec nevšimla. Vyběhla z vody, fialové rty se jí

třásl, drkotala zuby a balila se do vyhráté deky, z níž jí koukala jenom hlava. Zvědavě pozorovala kluky a přemýšlela o tom, k čemu jsou vlastně na světě, k čemu by jednou mohli být dobří. Nejvíce se jí líbili ti starší, kteří se divoce potápěli, skákali bravurní šipky a dávali si pasáky. Z nich vyzářovala živočišnost, která jí imponovala.

Nešlo by to nějak pozitivně zaměřit? uvažovala. Není té energie škoda? Pak přivírala oči a představovala si, jak jí ten nejhezčí líbá a nosí na rukou a zbožňuje ji, kupuje jí dárky a květiny.

V té době, jenže na jiném místě, jsem vstoupil do vody i já. Stál jsem a dlouho pozoroval hladinu před sebou. Třpytila se v poledním slunci tak, že mě oslepovala. Bylo mi děsně trapně. Všichni už mě tady museli mít jasné přečteného. Neuměl jsem plavat a za kruh jsem se děsně styděl, takže jsem se procházel po dně a rukama dělal, jako že plavu prsa. Není snad nic hroznějšího, než když takhle děláte vola sám ze sebe.

Nějak jsem se tenkrát zamyslel a pomalu postupoval směrem od břehu. Dno v těch místech prudce spadalo do hloubky. Když neumíte plavat a dostanete se na svažující se dno, nemůžete zastavit. Ze začátku se mi to i líbilo, ale po pár krocích jsem zjistil, že jestli něco nepodniknu, voda se nad mým užaslým obličejem navždy zavře. Problém byl ale v něčem úplně jiném. Já se tenkrát styděl zavolat o pomoc! Stud byl mnohem silnější než sám fakt, že mi zbývá už jen pár vteřin života. Kolem mě ostatní děti řičely blahem, plácaly rukama a nohama o hladinu a dělaly ve vodě stojky a přemety. Všichni byli v tranzu a oči jim zářily štěstím. Jen já s hrůzou v očích toporně kráčet po cestě do země ticha, zíral na nebe, po kterém plula barokní oblaka a litoval, že odcházím ze světa jako tichošlápek. Jak to, že při nejvýznamnějším ze všech lidských okamžiků nic neduní, nic nehní, jak to, že umírám uprostřed nevázaného veselí opálených naháčů?

Když jsem měl vodu už u ohryzku, padl přede mě míč, s kterým si házeli starší kluci.

„Přihraj!“ řvali na mě. „Jim né – nám přihraj!“ volali další, ale já jsem se omluvně usmál a potácel se se vztyčenou bradou dál. Už jsem se jen odrážel palci u nohou, ruce předpisově připažené. Voda mi vnikla do nosu a očí, naposledy jsem se nadechl, ale volání o pomoc jsem ze sebe nevypravil ani pak. Rozhodl jsem se raději zemřít než se chovat nedůstojně. Potom jsem zmizel pod hladinou.

Probudil jsem se na břehu. Nevím, kolik času tenkrát uplynulo. Nejdřív jsem řekl: „Děkuju“, a pak ještě několikrát: „Děkuju“.

Tohle ve mně zůstalo dodnes. Potřeboval bych pomoci stokrát za den, ale to, co ve mně brání vykřiknout, je silnější. Ve škole jsem to celé popsal ve slohové práci Prázdninová příhoda. I když už tehdy jsem cítil, že označení „příhoda“ neseď. Taky jsem to nakreslil. Učitelce se to moc nelíbilo. Jak mi řekla, bylo to „morbidní“. Předběhl jsem prostě dobu. Co já pamatuju, kreslily holky pořád jen princezny. Vlastně ne princezny, ale jednu a tu samou princeznu. Byla to jakási Barbie oněch časů. Dodnes mi nikdo nevyvrátí, že když devětatřicet procent holčiček den co den kreslí milióny stejných princezen, bez sebemenšího uzardění, bez sebemenší stopy námahy a bez fantazie, tak že s těmi holčičkami není všechno v pořádku. Ta princezna vypadala asi takhle:

Jak je tohle mohlo bavit?

Kluci kreslili kovboje, auta, ale hlavně bitvy, kde to vřelo, kde explodovala letadla a tanky, kde se z vřavy a dýmu rodilo akční drama šrafované diagonálami kulometných dávek. Joj! To je o něčem jiném. Posuďte sami.

Další věc, která mě na holkách otravovala, byl fakt, že nedávaly opisovat. I ten nejneoblíbenější kluk, všemi hlasy uznáný za třídního blba, se ochotně dělil o to málo, co věděl. Holky začaly dávat opisovat až tak někdy kolem šesté sedmé třídy, jako kdyby jim najednou došlo, že bez kluků budou někdy v háji. Trochu pozdě, ne?

Jejich výkresy byly úhledné, ale sterilní; chladné, pečlivé, ale nehezké. Přesto dostávaly jedničky. Klučičí výkresy byly plné experimentů, žáru, na každém z nich byl přímo čitelný zápas o každou píď bílého archu, obrázky byly kořeněny slinami vzrušení. Kluci se nebáli rozetřít barvu prsty, aby dosáhli vyššího efektu, použít nevyzkoušené a potom si s pocitem tisíckrát zbitého museli přečíst: Úprava 5. Protože všude na škole byly samé učitelky – bývalé výrobkyně princezen, bývalé žákyně, které měly vždycky všechno čisté. Každý kluk by měl být tak trochu prase, aby vůbec stál za povšimnutí.

Do školy jednou přišli filmaři, že potřebují nějaké dětské herce. Naše třídní málem dvakrát omdlela. Poprvé samou radostí. Celá se rozzářila a cpala před sebe své miláčky – jednoho takového špota, co se rád myl a věděl, se kterými státy sousedí naše země, a holčičku, která byla tak jemná, že mi připadala někdy skoro průsvitná. Při zpěvu tak správně otevírala ústa, že jí kvůli tomu málokdo rozuměl. Podruhé učitelka skoro omdlela leknutím, když si filmaři vybrali největšího sígra ze třídy, který jí nejvíce pil krev. Nejdřív šeptala: „Toho radši ne...“, ale oni si jí moc nevšíмали. My špindírové jsme z toho měli obrovskou radost, protože už tenkrát (a upřímně řečeno někdy i dnes) jsem měl pocit, že kdyby byl mozek vidět, tak si ho holčičky natupírují. Možná že by si ty zbytečné rýhy nechaly zahladit v nějakém salónu krásy.

V té době se mi také poprvé v životě dostala do rukou pornografická četba. Byl to ohmataný sešit, který odpuzoval už sám o sobě. Kamarád, který mi ho půjčil pouze na jeden den a pod přísahou, že ho vrátím nepoškozený, mi se spikleneckým úsměvem pošeptal, že „si užiju“. Naši byli v práci, takže jsem se nerušeně začel.

Byl to neuvěřitelný paskvil, ale měl alespoň tu výhodu, že mou osobu v žádném případě mravně neohrozil. Celou první třetinu jsem si myslel, že čtu nějaký cestopis o lovcích perel, přesněji řečeno – o dvou soupeřících skupinách mužů a žen, a že některé kousky, které našli, musely mít přinejmenším stejnou cenu jako Hvězda jihu. Tomu nasvědčovaly věty jako: Omdlával blahem, když se blížil k její lasturce... Pak se to zase změnilo v pěkně uhozenou detektivku, protože se tam zčistajasna objevil chlapík se svou strašlivou zbraní v ruce, s níž pronásledoval ženské. Ta zbraň nebyla nějak blíž popsána, takže jsem se jen dohadoval, jestli fungovala na principu paprsků smrti.

Kamarádovi jsem tu slátaninu vrátil a řekl mu, že dávám přednost Buldockovi Drummondovi, Plukovníkovi, který se v

míru nudil, jak zněl podtitul.

Měl jsem v té době rád taky verneovky s původními ilustracemi, pod nimiž byl vždy krátký text. Málokdy jsem odolal, abych si nejdřív nepohlédl obrázky s těmi nádhernými větami jako: Víte, Pencrofte, kolik klasů může vyrůst z jednoho zrna?

Dlouho jsem se děsil alkoholu a za nejzákeřnější jsem pokládal punč. To pod vlivem obrázku z knížky Patnáctiletý kapitán, kde divošský král, který holdoval kořalce, vzplanul jako sud petroleje poté, co se napil zapáleného nápoje. Úplně pať jsem zůstal nad větou: Jejich těla zcela pronikla alkoholem hořela lehkým modravým plamenem. Málem jsem prděl strachy, když se otec jednou vytasil s lahví čiré tekutiny a volal: „Stoličnaja! Přimo z Moskvy, chlapi moji!“ Bylo na něm tehdy vidět, že už něco podobného ten den požil. Pak se na nás zašklebil, nalil si a stále nás po očku sledoval. Potom škrtl sirkou a Stoličnou přímo z Moskvy zapálil. Máma musela pro efekt zhasnout. Já s hrůzou sledoval bledou záři a otce, který ji spolkl. Když máma rozsvítila, měl otec překvapený výraz plný bolesti a držel se za hrdlo. Ten den už nepromluvil. Byl jsem nakonec rád, že se to odbylo takhle a že neshořel v lehkém modravém plameni jako divošský král.

Andulku už pomalu přestávalo bavit věčné proděravování černouška – potřebovala někoho živého, aby si na něm vyzkoušela, co v životě funguje a co ne. Z časopisu Československý voják si vystříhla fotografii na ježka ostříhaného hokejisty, který se jí velmi líbil, protože měl na tváři malou fotogenickou jizvu. Navíc byl evidentně silný, přičemž jeho oči jakoby prosily o ochranu. Andulka vlastnila peněženku s okénkem ze slídy, kam se za normálních okolností strčí fotka někoho milovaného, nebo aspoň příbuzného. Andulka se rozhodla vzít tohoto hokejového profesora pod svá ochranná křídla.

Ale její láska tak úplně nezištná nebyla.

S oblibou nechávala peněženku ledabyly povalovat na školní lavici a pokoušela tím zvědavost svých spolužaček. Je nepochopitelné, jak se tenkrát mezi děvčaty lhalo. S odstupem času je ještě nepochopitelnější, jak si mohly kamarádky z páté třídy vypravovat, že mají kluka na vojně.

„A už jste se líbali?“

A nato se takové děvče záhadně náznakovým způsobem rozesmálo a obracelo oči v sloup, jako že to se samo sebou rozumí. Kdybyste se byli zeptali, jestli ten krasavec nezašel dál, vsadím se, že by se taková malá lhářka jen prohnane usmála. Tyhle čarodějky lásky tvořily malé uzavřené skupinky. Znechuceně si prohlížely spolužáky, kteří se pokoušeli narvat třídnímu šprtovi na hlavu odpadkový koš.

To jim ostatně zbylo do dospělosti – hájení vlastního prostoru, takové to: Chlapi, vypadněte, tohle je ženská věc! Znáte to klišé – stará laskavá babka vystrkuje ze dveří pobledlého muže sledujícího manželku, jež křečovitě svírá pelest, celá zbrocená potem, a nelidským křikem vítá na svět novorozeně.

„Že tě přerušuju,“ řekla mi A., „ty už jsi někdy rodil?“ Vstala a šla si pro vodu. Vrátila se a zamyšleně si mě prohlížela. „Představ si, že by ti ze zadku vylezlo tříapůlkilový dítě. To bys u toho jen tak slabě heknul?“

„Tak jsem to nemyslel,“ bránil jsem se, „ale mně to připadá jako vydírání, jako když řekneš: ‚Podívej se, co jsi způsobil!‘ Je to zavazující řev. Řev, který říká: Tak, a teď se snaž zase ty.“

„Pokračuj,“ vyzvala mě A..

Andulka psala sama sobě dopisy.

„Co je zas tohle?“ zeptala se A..

„Hele,“ řekl jsem jí netrpělivě, „já přece netvrdím, že všechno, co se stalo Andulce, se stalo tobě. Myslel jsem, že jsi to už pochopila. Tohle dělala jedna holka od nás ze třídy, ale já to nechci tříštit, proto mi sloužíš ty jako univerzální typ.“

„Pokračuj.“

Andulka psala sama sobě dopisy – malé lístečky, které stejně jako peněženku s fotografií hokejového profesora nechávala volně povalovat všude možně. Byly to vlastně jen takové stručné vzkazy.

Zítřka na stejném místě. Pepík. Nebo: Proč jsi včera nepřišla? Miluji tě! Pepík. A potom si vychutnávala, když je někdo objevil a nahlas přečetl celé třídě.

„Teda holky, vy ste tak pitomý, vraťte mi to!“ vřeštěla a lítala po celé třídě, aby uhájila své soukromí.

Tohle je holčičí podstata. Ona tomu v tu chvíli doopravdy věřila.

A najednou se to skutečně stalo. Pepík přišel. To je jedno, že se jmenoval jinak. Andulce učaroval. Měl odstálé uši, jeden přední zub ze zlata a ještě několik drobných chybiček, které zamilované oči nevidí. Uši se dají přišít, nebo přilepit, říkala si Andulka, zlato se vždycky hodí. A co, hlavně že měl Pepík smysl pro humor. Tvrdil, že má kamaráda, který se jmenuje Známek.

„No a?“ řekla Andulka.

„Jenže křestní jméno má Album!“ zařval Pepík a v křečích nad svým vtípem se vysíleně opřel o zeď. To se Andulce líbilo. S ním bude aspoň legrace.

Sbohem, nudo!

Můj starší bratr byl zasažen pubertou přímo na solar plexus.

Vyrostl z něj habán s indolentním pohledem, který se občas proklátel bytem jako stvoření ze vzdáleného vesmíru, z nějaké planety, kde se rodí lidé s akné a s gigantickými ohryzky, kteří říkají na všechno pouze: „Já?“

„Kdes byl?“

„Já?“

„Vidíš tu snad někoho jinýho!“ volal na něj otec, v očích slzy.

„Já?“ odpovídal bratr, který vůbec nechápal, co po něm všichni chtějí.

Proč nemohl zůstat normální? ptal jsem se každý den zachmuřeně nebes.

Úplně kašlal na školu. Kašlal na všechno. Ležel a čuměl do stropu. Otec začínal mít obavy, že zplodil „lišnovu

člověka“, renegáta myšlenek vědeckého světového názoru. Aby zachránil, co se zachránit dalo, koupil mu Příběh opravdového člověka. Já si tu knížku přečetl taky. Mně se líbila, třeba to, jak ho ti kluci našli a pak mu tam nějaká paní uvařila polívku ze své jediné slepice, ale nejdřív nechtěla, protože ta slepice se jmenovala Partyzánočka. (Symboly do hrnce nepatří.) To se mi líbilo.

Fakt.

Máma pozorovala bratra takovým zvláštním pohledem plným porozumění, a aby mu dala taktně najevo, že ví, co se v něm odehrává, koupila mu Sloky lásky Sergeje Ščipačeva, které na bratra neudělaly ani prostřední dojem. Pamatuju si, že v té době měl pod polštářem kromě jablek i knížku se slibným názvem Paměti vídeňské děvky nebo tak nějak.

V neděli mě otec poslal pro pivo a jeden úděsný idiot od vedle mi hodil z okna na hlavu žárovku. Měl jsem co dělat, abych se smíchy nepochal. Přišel jsem domů ubrečený a hned jsem bratrovi žaloval. Nějaký čas nato jsme spolu jeli na kolech poměrně daleko od naší čtvrti. A koho tam nepotkáme jako toho ferinu s žárovkovým humorem! Brácha po něm skočil a řekl mu: „Vyber si. Buď ti utrhnou prdel, nebo dokaž, že nejsi srab a projed' tamhletím živým plotem.“

Kluk si řekl, co by ne. Je lepší se trochu poškrábat o proutí než jistá rána pěstí. Rozšlapal to jako d'ábel.

„Teď se dívej,“ řekl mi bratr, „protože tohle není žádný živej plot, to je zídka porostlá břečťanem.“ Než domluvil, ten kluk to do té zdi napral.

„Vybral si sám,“ komentoval to bratr, když jsme sedali na kola. Kluk se válel na zemi a musel být v hrozném šoku, protože volal pořád dokola: „Pumpu! Kde mám pumpu!“ ,jako by na tom záleželo, když z jeho kola zbyla jen divná změť trubek. Líbilo se mi to, ale zároveň jsem si nebyl jist, jestli je to správné, protože v té době jsem byl pod zhoubným vlivem Foglara.

Jednak se mi ty knížky fakticky líbily, a pak: nečist Foglara – o čem bych si povídal s kamarády? I když, popravdě řečeno, mě některé věty přiváděly do rozpaků. O jednom chlapci jsem se dozvěděl, že měl hezky zasazené nohy.

„Kam?“ zeptal jsem se na to bratra. Ten jen pokrčil rameny a řekl: „Nejspíš do prdele.“

Měl jsem obrovskou radost, když mi naši oznámili, že pojedou na pionýrský tábor. Měl to být ten správný tábor, co jsem znal z knížek a filmů; tábor, kde se tančí a zpívá a také sportuje a plave; tábor, kde vás kamarádský vedoucí učí znát stopy zvěře a stavět pravá indiánská teepee, rozdělovat oheň v dešti a několik druhů nerozvázatelných uzlů. Nikdo mi neřekl, že nás bude tři neděle mučit Alexandr, gynekomastická obluda s vyšisovanými řasami a obočím, člověk – bestie, nenávidějící děti, který se večer co večer ožral rumem takřka do bezvědomí.

Takže se není co divit, že jsme se s Kovbojem rozhodli, že toho debila vedoucího s pionýrským šátkem zabijeme dřív, než se jemu podaří zabít nás.

S Kovbojem jsem se znal ze školy. Byl to na můj vkus trochu moc grázl, ale je zase fakt, že tak ledový a klidný, jako byl Kovboj, nebyl nikdo z nás. Proto taky ta přezdívka.

Kovboj vedoucího jednou poslal normálně do prdele, doslova, před celým nastoupeným táborem. Dověděl se totiž od jednoho menšího kluka, že ho bestie Alexandr (ten imbecil si tím ruským jménem vylepšoval svůj kádrový profil) nechal za trest plazit se nahého po strništi.

Když se tehdy ozvalo: „K budování a obraně vlasti buď připraven!“ a my na to: „Vždy připraven!“ ,Kovboj mu řekl: „Di do prdele, úchylo!“

Nemusel ani nijak rvát, protože stál prakticky proti němu. Tohle slovo Alexandr, kterému vyvinutější dívky směly říkat Sašo, zřejmě ještě nikdy neslyšel. Alespoň tak vypadal, protože hned otevřel záhadný černý sešitek a něco si do něj dlouhou dobu zapisoval, aniž na vteřinu spustil oči z Kovbojových rtů. Pak notýsek zaklapl s tajuplnou poznámkou:

„Tak to bychom měli vyřízeno.“ Ale celou věc nakonec zahrál do autu, protože tohle byl pionýrský tábor dětí z elitních lampasáckých rodin a Kovbojův táta přijel s generálem Svobodou od Dukly. To tady věděl každý, avšak vedoucí to zjistil jako poslední. Takže debil Alexandr udělal to jediné, co se od lidí jeho ražení dá očekávat – začal od té doby lézt Kovbojovi do zadku. Jenže to už bylo pozdě. Když si Kovboj vzal do hlavy, že Alexandra zničí, tak to znamenalo, že ho opravdu zničí. Alexandr byl ale takový omezenec, že ani netušil, že Kovboj má v žilách stejnou krev jako jeho otec generál, který na životě příliš nelpěl.

Ležel jsem ve stanu a četl si Vědu a techniku mládeži, kde se nám slibovalo, že v roce 1980 budeme létat raketou na Měsíc a všude po Praze budou jezdicí chodníky a já nevím co ještě, když vtom ke mně vrazil Kovboj.

„Zabít nestačí,“ uvažoval nahlas a s hekáním se svalil na druhý kavalec. „Ta kurva si zasluhuje pomalej konec.“

„Četl sem nedávno,“ povídám, „v časopise Pionýr, že v Indii mučili lidi tak, že nasázeli do země bambus a na ten bambus člověka přivázali. A von roste děsně rychle a je vostrej, takže za několik dní člověkem proroste skrz naskrz.“

„Tohle není můj poslední pionýrák,“ řekl Kovboj, „ale jeho určitě. Vo to se postarám.“

A najednou přišla zpráva jako hrom. Přijede k nám prezident, soudruh Antonín Novotný! Ačkoli jsem měl už nějaký čas cosi jako temnou předtuchu, že socialismus není pro děti úplně to pravé, zmocnilo se mě vzrušení. Přijede prezident! První občan v zemi. Nejhezčí prezident.

Od rána do večera jsme uklízeli, všechno jsme opravovali a upravovali. Všichni vedoucí (a že jich tady bylo pomalu víc než dětí) pobíhali z místa na místo a každou maličkost stokrát kontrolovali. Alexandr Kovbojovi nabídl, aby mu říkal Sašo, a to Kovboj přijal, protože mu hned řekl: „Polib nám prdel, Sašo!“

Konečně nastal vytoužený den. Přijely šestsettrojky. Děsná paráda. Kolem novináři, televize a dokumentární film. A zpívali jsme a sportovali, až se z nás kouřilo. Pak přišlo slavné přetahování lanem se soudruhem prezidentem. Na konec jeho poloviny lana postavili ty největší pořezy a nás normálně vzrostlé dali na druhou stranu. Za soudruhem prezidentem ve slamáčku, letních kalhotách a v rozhalence s pionýrským šátkem stálo nějaké zvíře v obou významech tohoto slova. Zvíře mělo na hlavě rovněž slamáček, ale o několik čísel větší, protože bylo celé o několik čísel větší a tlustší než náš kuchař.

Všichni kolem se smáli a tleskali té podívané. Soudruh prezident se usmíval na všechny kolem a hlavně na novináře a

lidi od filmu.

Samozřejmě že nás přetáhli. A pak nás utěšovali a říkali nám, že jsme „molodci“ a „s takovouhle mládeží se nemusíme ničeho bát“.

Následovala podvečerní beseda u táboráku s jedním soudruhem, který se zúčastnil památných bojů. Z uniformy mu koukala levá ruka v nablýskané rukavici, nepřírozně ztuhlá.

Soudruh chodil kolem ohně a všem tu dřevěnou protězu ukazoval. Měl jakési skleněné oči a až nápadně tichý hlas. Soudruh prezident se nás potom namátkově ptal, čím chceme být, v údivu kroutil hlavou nad znalostmi některých pionýrů (jasně že měli odpovědi nabíflované), smál se a opakoval: „Molodci!“ A pak se jeho oči zastavily na Kovbojově drzém čele.

„Se stravou jsi spokojen, bohatýře!“ zvolal. Kovboj se bojácně nahrbil. Někdo začal soudruhu prezidentovi šeptat cosi do ucha a ten jen spokojeně mružel.

„No tak?!“ vybídl Kovboje Alexandr s úsměvem, „odpověz přece!“

Kovboj se na něj s úžasem podíval: „Dyt' ste mi sám zakázal, abych o tom mluvil...“

Alexandrův orloj začal zvolna odbíjet dvanáctou. Teď se na sebe koukali oba stejně užasle. „Dyt' vy sám nám vždycky říkáte: Nečekejte biftek jako někde v Americe!“

Soudruh prezident se na Alexandra zahleděl s jistou dávkou osobního zájmu. Alexandr si prudce povolil uzel svého rudého šátku a slyšitelně polkl. Jedna z vedoucích se zoufale snažila rozezpívat pionýrky. Za chvíli se ze stovek dětských hrdel skutečně linul obvyklý veselý zpěv. Nejhlasitěji zpíval Alexandr, kterému bylo nad slunce jasnější, že se jedná o jeho poslední veřejné vystoupení na tomto místě. Druhý den na nic nečekal, sbalil si fidlátka a zmizel. Od té doby jsem o něm neslyšel.

O Kovbojovi ano.

Celé dospívání nám byl odepřen pohled na nahé lidské tělo kromě několika nevábných fotografií v knihách jako Naše dítě. I mistr Burian, který znamenitě maloval neandrtálce, to zaonačil tak šikovně, že tam, co měli mít přirození, se vždycky obrovskou náhodou přimotala nějaká větev nebo dítě (to už mohlo být nahaté), nebo cokoli, jen aby nedošlo k pohoršení. Takže se není co divit, že Andulka měla ve svém útlém věku zkreslené anatomické představy. Co můžete chtít od holčičky, která si s kamarádkami vyzpěvuje:

„V naší třídě páté bé

máme partičku.

Máme tam též Evičku

zvanou Lojzičku.

Potom je tam předseda

zvaný Eváček

a jsou spolu dohromady

pěkný páreček...!“

Ale už byla ve věku, kdy je dítěti třeba přece jenom něco říct. A proto ji doma pro začátek informovali o možných nástrahách, které na ni uchystal život ve spolupráci s armádou všelijakých pedofilů. Maminka to zkoušela pojmut tak, aby Andulku příliš nevystrašila, ale do toho vstoupil otec s lakonickým: „Kdyby něco – vši silou kopnout mezi nohy! Žádný slítování s těma prasákama!“

Koneckonců, s tím se dá souhlasit – až na jednu podstatnou maličkost. Andulce totiž řekli: „Kdyby tě někdo obtěžoval...“

Důchodce Bárta byl ten poslední z posledních, kdo by chtěl někoho obtěžovat. Byl to člověk, který kdysi byl váženou veličinou ve vědeckých kruzích, později byl neprávem odsouzen za přípravu atentátu na Klementa Gottwalda a ještě později byl rehabilitován. Takže mu nechali maličkou penzičku a byl trpěn v suterénním brlohu. Svoji životní úroveň si vylepšoval sběrem čehokoliv.

Další problém tkvěl v tom, že rodiče Andulce řekli přesně: „Kdyby tě obtěžovalo nějaké individuum.“ Jak mohla Andulka vědět, že se v těch špinavých hadrech skrývá duch mimořádně citlivý a inteligentní?

Když ji jednou v podvečer chytila před domem u popelnic špinavá ruka a bezzubá ústa se pomalu rozšklebila, rozpomněla se Andulka na varování rodičů a v jediné vteřině přesným bodlem zasáhla Bártu lakovaným střevíčkem přímo do rozkroku. V té chvíli se veliký obdivovatel Tomáše Akvinského vrátil ve vzpomínkách do vyšetřovací vazby, převalil se na bok a stočený do klubíčka zůstal ležet na zemi.

Andulka udýchaně vyběhla schody a doma se rozechvěle zamkla na dva západy. Pak se vrhla pod peřinu a přikryla si hlavu polštářem. Srdce jí divoce tlouklo. Zvědavost jí ale nedala, a tak se za chvíli opatrně podívala z okna.

Stařec ležel nehybně ve stejné pozici.

Andulka se zarazila. Pane jo, co když jsem ho zabila? děsila se. Asi za půl hodiny se rozhodla. Pomaloučku potichoučku se plížila po schodech a opatrně otevřela domovní dveře. Stařec se nehýbal a vypadalo to, že spí. Nebo že je mrtvý.

Andulka přemohla strach i odpor a opatrně se nad ním sklonila.

„Haló, pane! Je vám něco?“ Pokusila se Bártu posadit. Stařec něco mumlal, ale nakonec se na rozřesených nohou dokázal postavit. Byl ještě mimo, nic nechápal.

Co tu chce ta hodná holčička? blesklo mu hlavou.

„To je dobré,“ řekl a slabě se usmál. „Teď už je to dobré...“

„Můžu vám nějak pomoci?“ zeptala se Andulka.

„Kde to jsem?“ nechápal Bárta. Andulka se mu to snažila vysvětlit.

„Aha,“ zvolal vděčně, „naštěstí to nemám domů daleko.“ A jakoby na malých chůdách vykročil směrem k rohu ulice.

„Počkejte, pane,“ podepřela ho Andulka, „já vás doprovodím.“ A tak se vydali spolu spoře osvětlenými ulicemi.

„Jsi moc hodná holčička,“ řekl Bárta.

Andulka nevěděla co odpovědět. Nemohla mu přece říct: To já vás málem zabila! Proto řekla to, co ji léta učili ve škole:

„Já jsem pionýrka!“

Stařec se otřásl odporem. Byl to však člověk vzdělaný a moudrý, a tak Andulku pohladil špinavou, křehece modelovanou rukou po hlavě a zašeptal: „To je dobře. To je moc dobře...“ Před domem, kde žil v suterénní místnůstce, se tiše a krátce rozloučili.

Andulka cestou zpátky radostí poskakovala a zpívala si:

„V naší třídě páté bé
máme partičku.

Máme tam též Evičku
zvanou Lojzičku.

Potom je tam předseda
zvaný Eváček

a jsou spolu dohromady
pěkný páreček...!“

Měla radost, že ten pán žije.

Zamiloval jsem se. Dlouho jsem prožíval peklo. Zdálo se mi o ní každý den. Nemohl jsem jíst ani spát. Kamkoli se ona vrtla, dorazil vzápětí i můj stín. Pološílený láskou, na pokraji zhroucení, rty opuchlé od líbání vlastního polštáře, kterému jsem celých čtrnáct dní šeptal sladké hlouposti, jsem ji zastavil a zeptal se: „Chtěla bys se mnou chodit?“ „Ne,“ řekla.

Jednoho dne přišel můj otec domů. Tajnůstkářsky se na nás usmíval. Vítězoslavně uvítal hlavně mého bratra. Bylo vidět, že miní definitivně zvrátit průběh jejich ideologického boje ve svůj prospěch.

„Tady už přestává legrace, hoši!“ oznámil nám a ukázal záhadný balíček, který držel v pravé ruce. Stáli jsme v předsíni. Máma, bratr a já. „Tak podívej se, ty posměváčku,“ zabodl bratrovi prst do hrudi, „doufám, že teď už mi konečně dáš za pravdu.“

Bratr mlčel a díval se na otce zničujícím způsobem.

„Peru,“ oznámila máma.

Otec se otočil na mě: „Pionýre, co se stane se skleničkou, když s ní praštím o zem?“

„Já nevím,“ řekl jsem, „asi se rozbije.“

„Rozbije?“ zvedl otec komediantsky obočí. „Že se rozbije?“ Šťastně se zasmál a vzápětí zvažněl. „Ano, tak tomu dřív skutečně bylo. Neškleb se!“ okřikl bratra. „Jenže...“ v tu chvíli si dal na čas, „pak se dalo dohromady pár chytrých hlav a ty si řekly: Dost! A není náhoda,“ obrátil se na bratra a pečlivě artikuloval každé slovo, „že těch pár chytrých hlav se sešlo v Polské lidové republice! V socialistickém Polsku!“ Pokýval hlavou a slavnostně prohlásil: „Nerozbitná sklenička!“

„Jak nerozbitná?“ zašeptal jsem omráčeně. Ve mně měl otec oporu. Já byl v téhle rodině asi jediný, kdo věřil, že se spolu za pár let podíváme na Mars v raketě s rudou hvězdou.

„Tohle mi dnes daroval náčelník,“ prozradil otec. Teprve pak rozbil papír, ve kterém před námi ten klenot tajil.

„Přestaň se pitvořit!“ vyjel na bratra, „však on tě humor přejde!“ Pak nechal skleničku benevolentně kolovat, jako kouzelník nechává jednoho z diváků prohlédnout ostří meče. Byla to úplně obyčejná sklenička.

„Můžu to zkusit?“ zeptal se bratr, když ji zamyšleně obracel v prstech.

Otec však zavrtěl hlavou. Chvilí váhal, ale jakmile jeho pohled spočinul na mém pionýrském šátku, bylo rozhodnuto.

„Do toho!“ vyzval mě. Vzal jsem skleničku do ruky a na okamžik jsem znejistěl.

„Jakou silou?“ zjišťoval jsem.

„Vší silou, chlapče!“ povzbudil mě otec.

„Pozor na dlaždičky,“ podotkla matka.

Zvedl jsem ruku se skleničkou nad hlavou. Otec se na mě usmál.

Nechal jsem to na volném pádu. Sklenička dopadla na podlahu, několikrát se odrazila a zůstala ležet na boku. Otec si oddechl.

„Pěkné,“ zhodnotila máma, obrátila oči v sloup a odešla.

„Chápete, chlapci, co to znamená?! Zase jsme o krok před nimi!“ radoval se otec a ukázal rukou směrem na jih. „Co jsi zase řekl?“ zaútočil na bratra.

„Ale nic,“ pokrčil rameny.

„Nemysli si, já tě dobře slyšel!“ dorážel dál otec.

„Jen to, že s ní málo praštil, to je všechno,“ bránil se bratr.

„Tu máš!“ vykřikl otec hystericky a podal mu zázračnou skleničku. A bratr, přesně tak, jak to vždy dělal v podobných případech, bez zaváhání a přesně, rozhodnut, že nedá nikomu příležitost k dlouhým debatám, švihnul sklenicí o dlaždičky. Rozletěla se na tisíce podivných krystalů, které se rozprskly po celé předsíni.

Otec stál a bledé rty se mu chvěly. Připomínal mi černokněžníka z jedné pohádky, kterého mi nakonec, když statečný princ roztránil o skálu jeho skleněné srdce, bylo svým způsobem líto. Díval se na bratra a v očích měl nevyslovené otázky: Co mi to děláš? Co tím sleduješ? Komu myslíš, že tím prospěješ?

Bratr si šel pro náruč jablek. Tohle už pro něj byla vyřízená záležitost.

Otec vzal lopatku a smetáček a vše pečlivě uklidil.

Jednou učitelka přivedla do třídy živého esenbáka, který měl vyprávět o svých zkušenostech s nepřáteli socialistického zřízení.

Bylo to v době, kdy se po ulicích potulovaly skupinky trampů, vracejících se ze Sázavy či odjinud. Ty jsem miloval, a zároveň jsem se jich bál. Byli nádherně divocí a skoro pořád opilí a vyřvávali, že chtějí „anglickou sobotu“, a to jejich „vykašlem se na robotu!“ mi tenkrát mluvilo přímo z duše.

Tenhle esenbák měl uniformu, ale zato neměl pistoli, čímž v našich očích přišel hned o několik bodů najednou. Začal zešíroka: vyprávěl, jak je nepřítel rafinovaný a úskočný a jak je obtížné s ním vést boj. Učitelka ho uprosila, aby se s námi podělil o nějaký dobrodružný příběh ze života. Chvilí se kroutil a říkal, že je to v podstatě spíš „mravenčí práce“ a podobně, ale pak neodolal. Pohodlně se usadil na první lavici a začal: „Jednou jsem se zúčastnil akce.“

„Proti komu?“ nevydržela napětí učitelka.

„Proti špiónovi,“ řekl dutě.

„Tak oni si nedají pokoj!“ zasyčela.

Esenbák si sundal opasek, položil ho vedle sebe na lavici a pokračoval: „Není dohromady co vypravovat. Dostali jsme prostě rozkaz zlikvidovat diverzanta na motorce. Muže s koženou brašnou na zádech.“ Učitelka ani nedutala. „Zaujali jsme pozice v zatáčce a skryli se za padlý kmen. Potom jsme odjistili zbraně...“

„Kolik vás bylo?!“ přerušila ho hrůzou ztuhlá učitelka.

„Specialista a já,“ prozradil esenbák. „Okolo půl třetí se ozvala motorka. Přijížděl k nám muž s koženou brašnou.“

„Co jste udělali?“ vzdychla učitelka.

„Splnili jsme rozkaz,“ odpověděl esenbák a protáhl se.

Učitelka byla zmatená: „Vy jste ho...?“

„Dvěma dávkami,“ pokýval esenbák hlavou.

Učitelka se na nás zadívala a vysvětlovala: „Takhle se na ně musí. Jsou horší než rakovina. Kdybychom proti nim nebojovali, zachvátíli by naši zem jako kobylky!“ Ale bylo na ní trochu vidět, že to ještě nestrávila. Mně se to zdálo celkem slabý. Esenbák však ještě neskončil.

„Jen dozněly naše výstřely,“ pokračoval, „objevil se na silnici další motocykl.“ Učitelka vyjekla. „A na něm muž s koženou brašnou. Co dělat? Rozkaz zněl jasně – nesmí projet, za žádnou cenu. Nebyl zkrátka čas lámat si hlavu, kdo je kdo.“

„Chcete říct...“ zašeptala učitelka.

„Dvě dávky,“ potvrdil její obavy esenbák a připevnil si opasek.

Učitelka na nás zírala a vypadalo to, že nevnímá. Esenbák se krátce rozloučil a odešel.

„Takhle se na ně musí...“ šeptala stále zmatená učitelka.

„Ty vole, to je dost drsný,“ řekl do ticha Kovboj.

A. si došla do ledničky pro kousek sýra a další dobrotu. Dala si je na prkénko, a teď seděla na posteli vedle mě, polštář pohodlně pod zády, a takhle opřená o zeď užíbovala ty lahůdky a s přimhouřenýma očima mi povídá:

„Kovboj. Proč píšeš jenom Kovboj? On se nijak nejmenuje?“

„Jmenuje,“ řekl jsem, „ale vůbec na tom nezáleží.“

„Já nevím,“ řekla A., „ale já ti mám takovej dojem, že vám mužskejm je úplně jedno, jak se kdo jmenuje.“

„Není to důležitý, proto je mi to jedno. A nechce se mi vymyšlet nějaký konkrétní jméno.“

„Skoro polovinu svých kamarádů,“ pokračovala, „znáš jenom podle přezdívky. A to o nich tvrdíš, že jsou to tví opravdoví nejlepší kámoši! Já si vůbec nedovedu představit, že bych měla kamarádku, scházela se s ní dvacet let dvakrát tejdne a věděla o ní jenom to, že se jí říká třeba Nudle. Jste zvláštním způsobem nezodpovědný, když si o sobě nesháníte informace.“

„Informace?!“ zděsil jsem se. „To zní podivně.“

„Jak si mě tuhle představoval, tak jsem se dozvěděla, že jeden se jmenuje Buddha, jeden Houba a jinej Pitomec. Jemu nevadí, že mu říkáte Pitomec?“

„To je jen legrace,“ namítl jsem, „ve skutečnosti je to hodnej a chytřej kluk. Von to bere.“

„Pěkně děkuju!“ odfrkla si A.. „Kovboj... No tak čti.“

Otec měl v práci slavit narozeniny. Máma ráno navařila kýbl čaje a opatrně ho přes trychtýř nalávala do lahví od rumu.

„Co to je?“ zeptal se jí bratr.

„Tatínek dnes slaví,“ řekla máma. „Kolik lidí mu přijde blahopřát! A s každým si musí t'uknout.“

„Dovedete si představit, hoši, jak bych večer asi vypadal?“ zavolal otec z koupelny, kde se pečlivě holil, a sám se té představě zasmál. Na tomhle jeho holení jsem neměl rád dvě věci. Za prvé jeho pitvoření před zrcadlem. Ten zvláštní bílý obličej a v něm rudá přímka stažených rtů a zbytky pěny zaschlé někde za ušima... Za druhé jsem nesnášel jeho černý smaltovaný hrnek, v němž vypíral štětku. Vždycky jsem si na něj se silnou nevolností vzpomněl nad talířem koprové omáčky.

Pozdě večer se za dveřmi našeho bytu ozvala dutá rána. Matka opatrně otevřela dveře. Na zemi ležel otec a dva metry od něj se válela jeho vojenská čepice. Ani z jedné lahve čaje nebylo upito.

A. jsem poprvé uviděl za zvláštních okolností. Na odšátkování. Jeden z největších hajzlů na škole se jmenoval Podzimek. Takové milé, poetické jméno měl. Být to ještě větší gauner, jmenoval by se pravděpodobně Láška. Přesto byl původně Podzimek stejně jako všichni člen Pionýra. Jeho odšátkování probíhalo před zaplněnou školní aulou, za víření bubínků. Exkomunikace, při které je z kazatelny vržen kámen a svíce jsou lámány, si co do okázalosti s tímhle obřadem nezadala. Jenže Podzimek, jemuž měl být pro výstrahu šátek odejmut, si na něm udělal několik pevných uzlů, které nemohl ani sám oddílový vedoucí rozvázat. Zločinec zkrátka z celého toho aktu udělal frašku. Opičky však na nikoho nezabíraly, protože to byl neoblíbený idiot a surovec, na rozdíl od ušlechtilého lupiče Arséna Lupina, kterého jsem miloval. Podzimek se pře-kvapeně díval, proč se nesmějeme, ale na tom, že zmlátil mladšího kluka a ukradl mu peníze na oběd, nebylo nic k smíchu. Nakonec úplně ztratil glanc, protože se rozbrečel.

Cítil jsem se trapně, a tak jsem se rozhlížel, až jsem spatřil velké tmavé oči, které na mě hleděly velmi vážně a velmi dlouho. Oči, jaké jsem nikdy předtím neviděl. Otec se díval pořád spíš přísně, máma mile, bratr vždy pobaveně, kamarádi kamarádsky, ale v tomhle pohledu bylo něco úplně nového – ty oči mě hodnotily. Podlamovala se mi z toho kolena. Stál jsem u zdi a dělal, že si toho nevšímám, jenže – upřímně řečeno – prožíval jsem neobyčejně vzrušující a výjimečný pocit. Mě si někdo prohlíží se zájmem?! Ty oči říkaly: Možná, kdyby...

Když Podzimek dořnul a my dostali rozhodnutí, snažil jsem se přiblížit se k těm holčičím očím blíž. Vypadalo to, že na mě čekají. Jenže jsem ocitl přímo uprostřed davu – unášelo mě to jako proud nějaké dravé řeky. Stačil jsem se jen trochu pootočit a usmát se na ni, ale ona můj úsměv snad ani nevnímala, jen se dál vážně dívala. Dav mě unášel a já si uvědomil, že se podruhé v životě topím.

Nevěděl jsem, že se s tímhle pohledem setkám znovu až za mnoho let.

Začal jsem se proměňovat. Objevil jsem cestu do koupelny a v ní předměty, jimž jsem se po léta šikovně vyhýbal.

Mýdlo, kartáček a ručník. Nevím jak holky, ale můžu odpřísáhnout, že všichni kluci se štítí vody a vůbec by jim nevadilo, kdyby spali v peřinách s botami na nohou. K mytí většinou potřebují pádný motiv.

Najednou jsem úzkostlivě začal dbát na čistotu. Drhl jsem se tak často, až jsem doma sklízel posměch.

„Vypadni, rozpustíš se, vole!“ pokřikoval na mě bratr.

„Není ti něco?“ ptala se mě máma a starostlivě za dveřmi koupelny naslouchala, jestli jsem ještě naživu.

Naštěstí to netrvalo moc dlouho. Za chvíli už jsem byl zase normální. Ty oči, které mě uhranuly ve školní aule, se teď asi soustředily na někoho jiného. Celou tuhle milostnou lapálii jsem odbyl tím, že jsem se párkrát pořádně umyl a složil jednu kratší báseň. To bylo v době, kdy si holky psaly ty své děsně připitomělé památničky plné pomatených rad do života a senzačních odhalení. Zatímco kluci se dívali na svět protřepe. „Žena, to je plémě hadí, kdo ji hladí, toho zradí,“ říkali jsme si jen tak mimochodem. Sem tam jsme nějakou holku potajmu osahali, a tím to pro nás haslo. Pamatuju se, že jsem po prázdninách mezi šestou a sedmou třídou měl následující rozhovor s jedním spolužákem:

„Čau! Cos dělal vo prázdninách?!“

„Šoustal. A co ty?“

„Já taky šoustal.“

Nejlepší na tom bylo, že jsme navzájem dělali, že si to věříme. Dovedete si představit, že by se takhle mezi sebou bavily holky?

Jenže i s několika z nich byla občas rozumná řeč.

Šíleně věci se změnilo. Pochopitelně šla do háje celá má pionýrská minulost. Už jsem věděl, kdo jsou to Beatles. Bylo mi jasné, že setkání Paula McCartneyho s Johnem Lennonem má větší hodnotu než prapodivné přátelství Marxe s Engelsem. Nechával jsem si pomalu a nenápadně růst vlasy. Od bratra jsem slyšel slova uznání. Přivítal mě ve svém táboře a zásoboval mě hudbou a literaturou. To byl konec všech otcových snah vychovat z dětí platné občany své milované vlasti, jak stálo v pionýrské přísaze. Nejdřív mě pořád strašil s holičem a hrozně mě nenáviděl. Pak chabě namítal: „Dobře. Když Amerika, tak tedy Amerika. Proč se, když už se v ní tak vidíš, nenecháš ostříhat jako američtí kosmonauti?“ Na to jsem ohrnoval pysky a odpovídal otci stejně jako před léty bratr: „Já?“

Máma to vůbec nepochopila. Říkala nešťastnému otci nad albem rodinných fotografií: „Podívej, to mu byly tři roky.

Vlásky měl v prstýncích až na ramena!“ A tím ho úplně oddělávala, protože on věděl, byl si tím na sto procent jist, že z těchhle dvou břehů, velmi vzdálených břehů, už na sebe budeme do smrti jen nesrozumitelně pokřikovat cizí řeči.

Rezignoval, ale aby mě ranil, řekl mi, že vypadám jako buzerant, což pro mě byla ta nejhorší nadávka.

S mým bratrem to bylo víceméně pořád stejné. Až na to, že jablka nahradil pivem. S matkou si dopisovali. Ona mu každý den nechávala v kuchyni lístek: Večeři si ohřej. Napiš, kdy chceš budít. Máma. A on tam každý den připsal: Nikdy.

Měl velmi vážný poměr s dívkou s mandlovýma očima. Jednou se hrozně pohádali a bratr se ze zoufalství pokusil o sebevraždu. Přistrčil si k troubě stoličku, na tu se svalil (bylo to k ránu a právě se odněkud vrátil, úplně namol) a zapnul všechny knoflíky na maximum. Potom usnul. Všechno by bývalo v naprostém pořádku, nebýt toho, že trouba byla elektrická. (Vsadím se, že si toho nikdy nevšiml, protože v kuchyni se prakticky nevyskytoval, a když mi jednou měl ohřát knedlíky, dal je na plech do trouby.) Zachránila ho matka. Bratr už byl pomalu k jídlu, když ho vytahovali. Seděli s ním potom s otcem až do božního poledne, vážně diskutovali a bratr s předpečenou hlavou naříkal a hlasitě se dožadovat piva. Druhý den si samozřejmě nic nepamatoval. Já mu to celé vypravoval a on jen užasle opakoval: „Fakt, vole?!“

Holkám ve třídě, až na výjimky, konečně narostla prsa. Zkoušel jsem to s všelijakými holkami, ale měl jsem strašnou smůlu nebo co. Jedna mi na všechno říkala: „Řekni pozpátku MACEK!“, druhá mi všelijak lámala prsty, jen jsem na ni sáhl, třetí opakovala: „Já nevím.“ To jednoho nebaví, zvláště když sám nic neví.

Prožil jsem krátký románek s děvčetem ze střelnice. Ta romantika se mi hrozně líbila – maloval jsem si, jak spolu táhneme po rozpálené silnici širším světem, ona vaří a já na schodech maringotky odlévám broky. Líbily se mi nekomplikované vztahy, které vládly u nich v rodině. Navíc na sebe nechávala klidně sahat, bohužel jen nahoře. Ale naučila mě aspoň líbat. To se vždycky hodí.

Záviděl jsem „kabelkářům“ – klukům, co nosili holkám kabelky. A jednou jsem potkal frajera s dvěma slečnami a se, dvěma kabelkami, a to mě otrávil na pár dní.

Poprvé po mně vyjel buzerant. Takový, co jsme jim říkali „WC majstr“, ve smradlavém dlouhém kabátě, na lavičce před kinem.

„Můžu si vedle tebe na chvíli zahřát vejce?“ zeptal se mě ten šedesátiletý hezoun.

Takže mi nezbyvalo než stále čekat, až se někde vynoří moje láska. Čekal jsem stále na ty oči ze školní auly. A říkal jsem si: Do pytle, copak sou ty holky slepý?!

Každá druhá holka vypravuje, jak si přála být kluk. Vzpomíná, jak lezla s kluky na stromy a střílela z praku a vůbec.

Všechno to byly vlastně kluci, z kterých se teprve později a náhodou vyklubaly senzační kočky.

Lež jako věž! Přisahám, že nepamatuju ani jednu holku, která by s námi zamlada lezla na stromy. Snad jen slabomyslná Božena, jenže ta byla tak blbá, že na ně lezla, i když byla sama. Všem těmhle holkám říkám: „Vykašlete se na náš klučicí strom!“

Andulka už také odložila téměř všechny věci, kvůli kterým se jejímu pokojíku říkalo „dětský“. Nechala si jen plyšového medvídku pro štěstí. Přestavěla nábytek, na stěnu pověsila fotografie herců a vůbec to zařídila tak, aby všichni pochopili, že je žena. Památníček nahradil deník. Jemu svěfovala svá intimní pozorování. Byl to její jediný skutečný přítel.

Holky se obvykle zamilují do staršího kluka, nebo dospělého muže. V patnácti šestnácti sní o vyrovnaném vztahu se zlatým chlapem a na své vrstevníky se díky vlastnímu biologickému předstihu dívají s despektem jako na něco téměř úchylného. Unavují je roztlemené ksichty pubescentních spolužáků, kteří se jim snaží vlézt pod sukně. Jsou vážné a unylé a s kluky ve třídě se baví jako s mladšími bratry.

A. se zamilovala do dvacetiletého údržbáře od nich z ulice. Vybrala si ho se zárázející samozřejmostí a učinila z něj předmět svého obdivu, aniž o tom ubožák cokoliv tušil. Psala o něm básně a do deníčku si zapisovala všechny informace o každém setkání s ním. Líbilo se jí, že je mužný, kouří a z kapsy montérek mu čouhají noviny. Jmenoval se Toník.

Na taneční zábavu šla Andulka poprvé v doprovodu své starší, lehce demenní sestřenice. Bylo to v malém městě, plném opilých vojáků, z nichž šel strach, a dívek s bílými kabelkami. Hrál orchestr, který přijel až z krajského města. Za melodií písní rozechvívajících letní podvečer se Andulka dívala zvědavě a ustrašeně kolem, protože si v tu chvíli uvědomila jednu závažnou věc: nevybírá si jen ona!

Slabomyslná sestřenice se šťastně točila na parketu. Za chvíli začala Andulka s přemlouváním.

„Pojď už domů!“ prosila sestřenice, jenže ta měla v tom okamžiku tvář úplně proměněnou, byla zpocená a vlhkými rty šeptala něco vojákovi, který s ní stále tančil.

Andulka raději vyšla ven a pozorovala okolí, schovaná za kašnou na náměstí. Kluci tu kroužili na motorkách; všichni dělali obrovský randál, říčeli a rozbíjeli prázdné láhve od vína o okolní zdi. Dva z nich přešli z hlasité hádky do surové rvačky. Vůbec to nevypadalo jako v kině, nebylo to ani trochu elegantní, rány pěstí zněly, jako když upadne kus masa na koberec. Kluci měli vytažené podolky a funěli. Už celí od krve se znovu a znovu na sebe vrhali jako pomatenci. Samozřejmě se prali kvůli holce. Ta odbarvená blondýnka sice křičela: „Nechtě toho, proboha!“, ale zároveň byla pyšná na to, jakou reakci vyvolala, jakou uvolnila energii. Obvyčejná vesnická Máňa se třásla vzrušením stejně jako hlouček přihlížejících opilých mladíků.

Konečně jeden z rváčů zůstal ležet na zemi. Pokoušel se zvednout na roztřesených rukách, ale znovu klesl, a tak se aspoň převalil na bok a rukama si chránil přirození.

Mladík, který vyhrál, se teď mírně motal a bezmocně si v duchu říkal: Co má, do pytle, tohle znamenat? Proč se nad tím srabem ta holka sklání, proč mu kapesníkem otírá krev? Všichni kolem mu gratulovali, ale on stál a upřené hleděl na dívku u svých nohou, která tomu druhému pomohla vstát a opatrně ho vedla ke kašně. Dokonce mu dovolila, aby ji objal kolem ramen! Ustarané si prohlížela jeho rozbitý obličej.

„Ale co já?“ nechápal vítěz, kterého přátelé tlačili směrem k výčepu, protože tahle nakládačka se musí přece oslavit.

„Co sem udělal blbě, vole?“ obrátil se na svého přítele, když do sebe hodil rum, který ho strašně pátil na roztrženém rtu.

A Máňa se u kašny líbala s tím druhým.

Andulka se vrátila do sálu.

Sestřenice se objevila až za dlouhou chvíli. Vojáček, co si to s ní odbyl, zmizel s chvatným rozloučením v anonymní zeleni svých soudruhů. Sestřenice si upravovala šaty a cítila se provinile. Celou cestu domů s Andulkou nepromluvíly. Když se Andulka vrátila do Prahy, zapomněla se na křížovatec rozhlédnout. Bůhví, co se jí v hlavě mlelo. Řidič vypověděl, že nemohl vůbec nic dělat, a spousta svědků to potvrdila. Andulka letěla vzduchem jako hadrová panenka, bez jediného výkřiku, stočená do klubička, a uprostřed absolutního ticha ztratila vědomí. Když otevřela oči a pozorovala nad sebou obličej zvědavců, zašeptala: „Pozdravujte Tonda...“ Naštěstí pro něj nikdo nevěděl, o kom je řeč.

Otec se smířil s tím, že nás už jen nervózně pozoroval. Občas něco prohodil, aby nám připomněl, že tu stále je a že se s ním musí počítat, ale už na nás jednoduše neměl. Pořídil si zahrádku a raději pěstoval zeleninu. Možná proto, že neexistuje nic jako drzý libeček nebo opilá brambora, která se pokouší o sebevraždu.

Definitivně to vzdal jednoho večera, kdy jsme se dívali na televizi, v které dávali hokej. Otec náhle důležitě zvedl obočí.

„Slyšel jsem,“ řekl, „že tohleto bude asi Holečkovo poslední mistrovství.“

Chvilí bylo ticho. Pak bratr něco tlumeně prohodil.

„Já tě slyšel!“ zavyl otec a vyskočil. Běžel za mámou do kuchyně a strašně křičel: „Slyšelas ho, grázla?!“ A máma se vyptávala, co se stalo. Otec něco vzrušeně opakoval a máma říkala: „...a to jsi nejspíš špatně slyšel...“, což ho rozzuřilo ještě víc.

„Slyšel jsem dobře! Čeho jsem se to, proboha, dočkal?!”

Jeden je zarostlej jak Ezop (v tomhle otec neměl příliš jasno) a druhý by mě nejradši viděl pod drnem!“ Pak se znovu přičítal k televizi, ukázal na bratra, který pomalu upíjel pivo a zasyčel: „Řek si TVOJE TAKY! Řek si TVOJE TAKY! Tohle nepopřeš!“ Bratr na něj koukal s naprostým klidem. Do toho přišla máma a utírala si ruce do zástěry: „Můžeš mi laskavě zopakovat, co jsi tatínkovi řekl?“ zeptala se, ale neřekla se na něj zle. „Řek sem,“ povídá bratr, zatímco si rozvážně naléval pivo, „že služební pes Cikán si zlomil obě ruce. Řek jsem, že kapitán Bartoševič se zabil na kluzkém kameni.“

„Tak vidíš!“ otočila se matka na otce a odešla zpátky do kuchyně.

Otec tu stál se zmatkem v očích. Náhle pochopil, že je po boji. Bylo po všem. Definitivně a napořád. Svět jeho

nerozbitných skleniček, jeho rad, které nám dával na cestu („Na všechno, chlapci, potřebujete v životě bumážku!“) svět jeho otcovské autority, jeho pohádková říše, kterou budoval, vše bylo nenávratně v prdeli.

A aby bratr otce ujistil, že to pochopil naprosto správně, vstal, položil mu ruce na ramena a chlácholivě mu řekl: „Stanaří na Brdech, nebudte tak skeptičtí. Yeti není zlý. Je jenom přísný...“

Otec práskl dveřmi.

„Kam šel?“ volala máma z kuchyně.

„Na daču!“ odpověděl jí bratr.

S dlouhými vlasy jsem vypadal divoče. „Máničkám nenaléváme“ se jmenovalo tohle období. Vytloukal jsem hospody a bylo to fajn. Ve škole přituhlo. Pořád jen vlasy, vlasy, vlasy...

Blížily se maturity. To nebylo fajn.

Chodil jsem s jednou holkou, pak s druhou a pak zase s třetí, ale nebylo to ono. Všechny tyhle holky měly pitomé intelektuálské sklony. To mě nebavilo. Mně šlo o tělo.

„Myslíš si,“ povídá mi jedna z nich, „že Hrabal je bublina, která jednou praskne?“

„Jak to mám, do prdele, vědět?“ řekl jsem jí a šel si po svých.

Fakt jsem nevěděl, jestli nejsem náhodou perverzní, ale mně se líbily holky slušně vychované a čist'oučké, a zatím se na mě lepily pořád stejné pseudointelektuální potvory s dlouhými vlasy, které polykaly fenmetrazin po hrstech, kouřily a měly enormní spotřebu kávy. Holky kdykoliv připravené spáchat sebevraždu. Do hajzlu s tím.

Bratr nastoupil do zaměstnání. S vysokou mu to nevyšlo. Bylo mu to jedno. Než ho vyhodili z práce, dělal asi rok ‚likvidátora faktur‘. Jednou za ním přišel jeho šéf a povídá mu, že by se rád mrknul na nějaké faktury. Nemohl je najít.

Bratr mu pomáhal tím, že jedl jablko a koukal do zdi.

„Človče, co jste s těma fakturama udělal?“ zděsil se šéf nad prázdnými šanony. Bratr si utřel rty a řekl: „Zlikvidoval jsem je.“

„Jak zlikvidoval?!“ zeptal se šéf, kterého se zmocnila konkrétní, velmi zlá předtucha.

Bratr ukázal bradou do rohu místnosti: „Tamhle v tom koši jsem je zlikvidoval.“ Šéf chvíli očichával ohořelý železný koš a pak vypadl z místnosti. Asi za půl hodiny z ní vypadl i bratr.

Kovboj přišel do školy v pravých, ručně šitých kovbojských botách. Odmítl si je dát do šatny a poukazoval na jejich astronomickou cenu. Nakonec mu kupodivu všichni učitelé dovolili, aby je mohl mít ve třídě a na očích, protože záruku za ně prostě odmítali přijmout. Stály vedle jeho lavice, a když si je po vyučování s heknutím natáhl na nohy a postavil se, byl o deset centimetrů vyšší než normálně. Úplně to změnilo charakter jeho chůze. Ty boty – to bylo sebevědomí samo. Šeredně jsem mu je záviděl, i když já se snažil vypadat spíš jako beatnik a nosil jsem bílé tenisky i v zimě.

Pak přišly maturitní písně. Psaly se z ruštiny a češtiny. Z ruštiny neprošla jen jedna práce na téma Cestujeme po Sovětském svazu. Jeden kluk ji opsal z jakéhosi cestovního průvodce a šileně si gratuloval. „Mám to v kabeli!“ volal, až do chvíle, než se zjistilo, že to má sice bez jediné chybičky, ale v bulharštině. Z češtiny neprošly dvě práce. S tou první se to mělo takhle: Spolužák, co seděl za mnou, dostal z dobře informovaných míst zaručenou zprávu, že jako jedno z témat bude Mistr Jan Hus. Celou noc si psal s pomocí rodiny malé úhledné taháky, takže ráno nebylo prakticky nic, co by o Husovi nevěděl. Jenže to téma vůbec nebylo, takže on se nerealisticky pokusil Mistra prodat v záchranné otázce Můj nejoblíbenější spisovatel, což mu ani hodná češtinářka nemohla uvěřit. Zápasila nad tou prací se svým svědomím. Představa, že právě kluk, kterého kromě fotbalu zajímá ještě hokej, chodí do školy neustále pobouřen Kostnickým koncilem, jí připadala nakonec zcela nepřijatelná.

Druhou nepřijatou práci napsal Kovboj. Zachoval se stylově. Prostě necukl. Nepodělal se jako my ostatní. Zůstal Kovbojem.

Vybral si téma Ilja Erenburg. Chvíli ohryzával konec pera a díval se na nadpis, pak se mu zablesklo v očích a on podlehl. Bylo to silnější než všechno kolem.

Rozhodl o svém osudu hned v první větě.

Ilja Erenburg (dále jen Ilja) . .

V září Kovboj stejně odmaturoval.

Andulka teď už byla žena se vším všudy. Až na jednu maličkost – neměla kluka na chození, neměla kluka na líbání a neměla kluka ani na věci, na které se neodvažovala zatím pomyslet.

Měla v očích něco příliš vážného, neuměla flirtovat, chtěla vztah napořád a dál, až daleko za hrob.

Každý, kdo tohle zjistil, rychle vycouval. Kluci ji zvali na rande, to ano, ale nikdo ji prostě nezaujal natolik, že by se mohla snažit dát mu lásku, kterou v sobě nosila, jinými slovy zamilovat se.

Jeden jí pořád vypravoval o motorkách. Andulka ho jen vážně a užasle pozorovala. Kluk cítil, že je vedle, bledl a potil se. Ona mu nepomohla ani v nejmenším, jen se na něj vážně dívala, a on se začal potit ještě víc, pod těma zkoumavýma očima tál jako sněhulák na slunci. Nakonec to vzdal a vyklidil pole. Je nad lidské síly vyprávět hodiny o Šestidenní a dívat se do očí, které jasně říkají: To snad ne...

S dalším nápadníkem se vydala do kina. Film se jí tak líbil, že si ani neuvědomila, že se hoch snaží jí položit ruku na stehno. Smála se a dokonce mu i tu šátrající ruku bodře stiskla. Smála se, a když celé kino řvalo smíchy, usmívala se na toho kluka. On si to vyložil tak, že je ruka v rukávě, a smál se taky, dokonce víc, než bylo třeba, smál se jako blázen. Byl rád, jak mu to hned napoprvé klaplo, jak to všechno hladce běží. Šmátral tou rukou ještě kousek výš – a najednou se rozsvítilo. Andulka si ještě utírala slzy smíchu do kapesníčku.

Vyšli před kino. Venku poprchávalo, Andulka se na kluka vážně zahleděla těma očima, které jako by se ptaly: Co dál? Kluk se ještě chvíli snažil těžit z atmosféry filmu a přehrával některé scénky, ale cítil se před těmi tmavými body mizerně jako nějaký šašek. Déšť, který mu zkrápěl hlavu, odhalil předčasné kouty. Andulka je soustředěně pozorovala a jemu bylo, jako by se mu dívala na parohy. Není nic horšího, než když se s vámi někdo baví a zároveň zírá na jakýsi bod nad

vaší hlavou.

Pak už to Andulka nevydržela a snažila se ty kouty trochu začesat. Kluk si to hned uvědomil a úplně zvadnul. A nakonec tam zůstal stát jako blbeček, s ledabyle začíslo pleší, a Andulka už byla daleko odtud a pobrukovala si smutnou melodii. Ale pak zase vyprskla smíchy, protože si na něco vzpomněla.

Tohle náhlé střídání nálad jí zůstalo dodnes. Stejně jako oči, které jako by se stále ptaly: Co dál?

V té době přestala být Andulkou.

Okamžitě jsem ty černé záhadné oči poznal. Když se moje společnost rozešla, automaticky jsem šel za tím pohledem. Něco jsem vyprávěl, asi velmi veselého, a trochu jsem se potácel. Ale to mi nevadilo, naopak. Já si tenkrát myslel, že když se kluk potácí a něco nahlas vykládá, je sexy. Teprve s léty mi došlo, že vždycky budu „ten trapnej“, ať se budu snažit sebevíc.

Ona šla vedle mě mlčky a vážně a už tehdy uvažovala, jak to se mnou bude mít v životě těžké a co jí čeká za práci, než budu vypadat trochu přijatelně.

To jsem samozřejmě nemohl vědět. Kdo to mohl vědět?

Já jsem prostě jednoho dne opustil dům jako svobodný hoch a už jsem se nikdy nevrátil. Byl to normální únos. Tohle všechno mi nedocházelo, ale mělo mi to dojít. Byla tu určitá znamení.

Třeba jsem se zajíkal nad něčím smíchy a A. mi vážně stiskla ruku. Znamenalo to: neztrapňuj se.

Před domem jsem se pokusil ji políbit, nechala mě, ale pak už jen upřeně pozorovala můj krk.

„Chybí ti knoflíček,“ řekla věcně. „Zítří ti ho přišiju.“

Z toho jsem pochopil, že se asi uvidíme zítří, ale nic víc. Měl jsem přikládat větší váhu těm drobným znamením. Nebo jsem nechtěl?

Druhý den jsem dorazil na smlouvané místo. A. přišla, jenže cestou potkala kamaráda a beze všeho ho vzala s sebou, takže já jsem na sto procent jediný chlap, který byl na vlastním rande za křena. Oni si vyprávěli o všem možném – a já měl výraz sochy z Velikonočních ostrovů. Tuhle sochu přesouvali po ulicích až do jedné zahradní hospůdky, kde jsem dostal menší roli. Ten její kamarád vůbec nepochopil, že to je moje rande. Až v závěru byl zmatenější než já, protože si asi myslel, že by to příjemné odpoledne mohlo plynule přejít do erotického přítí, jenže A. řekla: „Tak my už pudem“ a chytla se mě. Kluk se chvíli motal na místě a najednou nevěděl, kterým směrem se má vydat.

Před domem jsem A. políbil a ona zívla a řekla: „Až zítří“ a já už věděl, co to znamená.

Druhý den mi v parku přišla knoflíček, usmála se na to své dílo – ne na mě – a upravila mi límeček. To je důležitý moment. Jakmile mi ten límeček srovnala, měl jsem skočit do první tramvaje, do autobusu, na nejrychlejšího koně, nebo radši rovnou odletět. Neudělal jsem to.

Hned po škole jsem se vydal na jedno ministerstvo s žádostí o přijetí. Přišel jsem tam jen tak v tričku a džínách, protože jsem věděl, že mě stejně vyhodí. Úředník, který mě přijímal, se držel ode mě v uctivé vzdálenosti, snad aby se nedostal do řečí, nebo aby nechtyl blechu, nevím. Vyslechl mě, potom pokrčil rameny a odvedl mě k vedoucímu kádrového oddělení. Ten seděl za obrovským stolem s portrétem Gustava Husáka za zády a očuchával listiny před sebou. Všechno tady bylo vymyšleno tak, aby se člověk před tím prezentováním moci dokonale ztrácel. I křeslo, do kterého mě posadil, se pode mnou propadalo níž a níž. Přicházel jsem o poslední zbytky jistoty. Možná to zavinil pohled na laskavého, ale přísného státníka, který vždy musí hledět směrem od oken. Kádrovák na mě přes stůl upřel vodnaté oči a s úsměvem a nemarkýrovanou rusínskou bodrostí šel přímo k jádru věci:

„Tak co? Jak dlouho děláž?“

Začal jsem mu pomalu a uvážlivě vysvětlovat, že ještě nepracuju, že jsem právě skončil školu, že se porozhlížím, takže jsem si vzpomněl i na tuhle budovu.

Pohodlně se opřel a moudře přikyvoval. Když jsem skončil, zvesela mi vysvětlil: „Já myslím dělat polyticky!“

Koktal jsem cosi o tom, že jsem dodnes jaksi neměl čas se nějak výrazně zapojit, že se ale pravidelně zúčastňuju brigád v okolí domu, a cítil jsem, že vlhnu na zádech. Potom kádrovák vstal, obešel stůl a jemně mě vzal za ramena. Usmíval se a plácal mě do zad, když říkal: „Nevady. To nevady. Ty – vyž co?!“ V očích mu vzrušeně zaplálo. „Ty přizidež, až budež dělat!“

Usmívali jsme se na sebe jako dva kreténi.

Po šesti letech chození jsme se s A. vzali. Tak, jak přísahala, začala A. léčit lidi. Já jsem pracoval v kulturním domě na okraji Prahy. Měl jsem v referátu i cikánskou otázku.

„Máte udělat příští týden přednášku o antikoncepci. Jak jste daleko?“ zeptal se mě jednoho dne ředitel.

„Rozeslal jsem přes tři sta pozvánek do romských rodin,“ pokusil jsem se o hrubý odhad.

„Jakou očekáváte návratnost?“ pokračoval zvidavý ředitel.

Jak to mám vědět, ty vole! chtělo se mi zařvat.

„Mno...“ řekl jsem ale nahlas a představil jsem si pustou přednáškovou síň, kde jediný pohyb, co bude trochu připomínat život, bude v průvanu se vlnící záclona.

„Přijde se podívat i soudruh inspektor...!“

„Tě pic!“ ujelo mi.

„Říkal jste něco?“ zvedl obočí.

„Nic,“ řekl jsem.

Večer jsem to líčil A..

„Celá věc se má takhle,“ vysvětloval jsem jí moudře. „Víš se, že cikánská holka poprvé otěhotní v patnácti či šestnácti. Porodí dítě – a co dál? Dělat se jí samozřejmě nechce, ani jí to, upřímně řečeno, nenapadne. Dítě je tady. Dítě je problém. Holka začne šlapat. Jenže ne za tisíce, ale za pár korun, rozumíš?! Takže ji seberou a zašijou. Jde to pořád dokola, dokud ubožačce nedojde, že šlapat může, ale jen když má razítko v obcance, že někde dělá. A dál už je to jen a

jen její problém. To je jí tak dvacet. Proto se dělá tahle přednáška. To je celý.“

„To je hrozný!“ řekla A..

„Hrozný je, že tu přednášku mám na triku já,“ konstatoval jsem tiše.

„Chudinky,“ vzdychla.

„Nejsou to chudinky! Vůbec si tak nepřipadají. Nejsou o nic horší než my. Nejsou taky o nic lepší. Jsou jen absolutně jiný. Co je pro ně gádžo? Gádžo, to je ten sociál z úřadu, ta bílá sketa, která jim čas od času odvede dítě do polepšovny nebo bůhvíkam. Rasismus, děvče,“ pokračoval jsem vzrušeně, „má jednu velmi důležitou vlastnost. Funguje z obou stran. Nelítuj je. Oni tě taky nelítujou. Když tě cikán okrade, když ti v tramvaji šlohne prachy, připadá si skoro jako Jánošík.“

„Jak jim pomoci?“ zeptala se A..

„Cože?“ řekl jsem.

Stáli jsme s kurátorem nahoře na schodech. Čekali jsme na své posluchačky. Inspektor zmizel už před chvílí v přednáškové místnosti. Byl jsem napnutý. Kurátor byl víc než klidný.

„Nepřijdou?“ ujist'oval jsem se.

„Nepřijdou,“ chlácholil mě. „Poserem se? Neposerem!“

Přišly. Neuvěřitelných šestnáct cikánek. Vždy matka s dcerou. Srdce mi poskočilo radostí. Rozsadili jsme je v místnosti. Inspektor je vítal milým, nic neříkajícím úsměvem. Nedůvěřivě si ho měřily.

Vyběhl jsem ven a vyhlížel doktora, který měl přednášku o antikoncepci vést. Už už jsem se začal propadat do stavu zoufalé bezútěšnosti, když se za rohem vynořil bezový trabant. Zastavil přímo přede mnou. Ze dveří se ke mně natáhla chlupatá ruka: „Pomozte mi, hergot!“ zařval doktor.

V životě jsem neviděl impozantnější bytost. Musel vážít víc než sto padesát kilo. Aktovka v jeho pracce vypadala úplně směšně. Když jsme spolu stoupali nahoru, těžce se zadýchával a zhruba po deseti schodech odpočíval. Těchto krátkých přestávek využíval k tomu, aby si mě zvědavě prohlížel.

„Víte,“ snažil jsem se ho upozornit, „jsou to cikánské holky. Nebudete moct používat nějakou standardní přednášku. Nerozuměly by vám.“

Pokyvoval hlavou, a když se nahoře vydýchal, poplácal mě po rameni tou svou šílenou tlapou a řekl: „Neboj!“

Přestal jsem se tedy bát.

Vešli jsme do místnosti. Inspektor laskavě kývl hlavou. Romské ženy zachovávaly zdrženlivost.

Doktor pojal přednášku vcelku rozumně. Zapomněl na latinu, mluvil skoro sprostě, jen aby mu rozuměly. Křída skřípala po tabuli, ženy ani nedutaly. Jenže – kde v té chvíli byly? Jejich oči byly v tu chvíli velmi, velmi daleko. U jejich ohňů, u jejich mužů, u jejich dětí. Inspektor si cosi horlivě zapisoval a kurátor se usmíval. Kresba na tabuli vypadala, jako by ji namaloval sám Joan Miró.

„Takže!“ ukončil to doktor asi po hodině, „dotazy jsou, děvčátka?“

Ach, doktore! chtělo se mi vykřiknout. Vy je neznáte. Nevíte nic!

Doktor se nekonečně dlouhou chvílí jedné po druhé vpíjel pohledem do očí. Pak vzal aktovku a tiše si do ní ukládal věci.

A vtom se to stalo! Snědá ruka v první řadě se váhavě zvedla. Doktor by ji určitě nejradši políbil. Pohlídl cikánečku po hlavě a skoro zašeptal: „Co chceš vědět, děvenko?“ Jestliže však měl ještě nějaké iluze, vzala mu je právě tato nevinná krásko. Váhavě přistoupila k počmárané tabuli, ukázala kamsi na průřez dělohou a zeptala se: „A to má každý občan, také tri žaludky...?“

Cestou ze schodů doktor nepromluvil. Nesl jsem mu aktovku a pak jsem mu pomohl nasoukat se do trabantu.

„Děkujeme,“ řekl jsem. Nemohl jsem si najednou na nic jiného vzpomenout.

„Děte do hajzlu!“ zavrčel a odjel.

A pak mi to došlo. A. má stejné oči jako ty cikánky.

Začal jsem si uvědomovat, co to obnáší, když se člověk ožení. Měli jsme klidná období. Měli jsme období, kdy jsme po sobě házeli nádobí a křičeli. Zoufale jsem odmítal změnit se, a proto jsme doma sváděli boje o každý centimetr půdy.

Docela dobře vařím – hlavně mě to baví. Chlap, který nerad vaří, je pro mě podivín a záhada.

Takže s A. jsem měl první vážný konflikt v kuchyni. Bylo na ní vidět, že jí svým způsobem vadí, jak se tam chovám suverénně. Když vařím, ušpiním zpravidla hodně nádobí a je mi jedno, že to pak musím umýt. Mám rád kolem sebe ten malebný bordel – prkénka, na kterých si připravuju zeleninu a maso, spoustu skleniček s kořením a omáčky... Přisahám, že neznám větší vytržení, než když si takhle můžu hrát. A. se nejdřív přišla jako jen podívat a dokonce se i usmívala, ale – co naplat – nebyl to srdečný úsměv. Viděl jsem, jak si nervózně prohlíží špinavé nádobí. Tiše si stoupla ke dřezu a začala nádobí odmývat. A. vždycky nádobí odmývá. No dobře, tohle ještě strpím. Jenže najednou jsem viděl, jak A. pod jedním hrncem zmínila plamen. ZMÍRNILA MI PLAMEN! Zůstal jsem stát jako opařený. Pak jsem na ni zakřičel:

„Nech ten plamen bejt!“

Otočila se a řekla: „Promiň, ale hořelo to zbytečně moc.“

„Nebylo to moc a vůbec, co se mi do toho pleteš?!“ řval jsem. „Do háje..., když vařím já, tak vařím já! Já se ti do tvého vaření taky nepletu!“

Možná to někomu může připadat jako prkotina, ale ona to prkotina není. Když to domyslíte, je to vlastně boj o každou píd' životního prostoru. Není dobré, když vám z toho vašeho někdo ukrajuje. Když vám chce ZMÍRNIT PLAMEN!

Čekali jsme návštěvu a oba jsme se dostávali do té správné sváteční pohody. Stáli jsme proti sobě a zlostně se měřili.

„Tak se nezbázní, že jsem trochu ubrala. Vařilo se to zbytečně prudce.“

„Tohle se musí vařit prudce. Je to tady napsaný! Nešetřte vodou, vařte prudce, jinak vám těstoviny oslznou! Rozumiš, OSLIZNOU!!! Já chci udělat dobrej těstovinovej salát. Ne OSLIZLEJ!“

A. šla ke sporáku, dala plyn na plné pecky a prohodila: „Aby ses neposral...!“

Vaření mě úplně přestalo bavit a nejradši bych byl vypadl někam ven. Jenže návštěva už zvonila u dveří a my se museli usmívat na ně – i jeden na druhého.

A. je mistr v tom, že chvíli po hádce, kde šlo málem o kejhák, je schopná o ní vypravovat, jako by to byla úsměvná historka, a posluchač se směje a říká si: Ta ale umí přehánět!

A já nestačím čumět.

Také jsem se už naučil její řeč. Nevěděl jsem, že to budu vůbec potřebovat. Když mi řekne: „Nečti dlouho...“ tak to znamená: Zhasni! Radostné „Snídaně!“ je přeloženo: Dost válení, hochu!

Abych nezapomněl, A. taky umí všechno líp. Nevím, jak je to možné, ale vždycky jí to vyjde. Nejdřív si jen tak stoupne vedle mě a řekne: „To je fajn, že ses do toho konečně pustil.“

Za chvíli to začne.

„Né!“ řekne třeba.

„Co né?“ zeptám se mrzutě.

„Já jen myslela, že by bylo dobrý to tam přidělat takhle.“

„Jak takhle?“

„Vobráceně.“

„Do háje, jak vobráceně? To by se pak točilo!“

„Netočilo. Takhle by se ti to točilo. Můžu ti to ukázat? JEN UKÁZAT!“

Takže jí předám nástroje a sleduju já ji.

„Kdybys mi to tady přidržel,“ požádá mě A. nakonec.

Končí to vždycky stejně – dodělá si to po svém, a já jsem ten, který to JEN PŘIDRŽEL!

Taková práce jednomu na sebevědomí nepřidá.

A. poslouchala a zobala hroznové víno. Nabídla mi taky kuličku, ale já jsem si nemohl vzít, protože jsem předčítal.

Navštívil jsem svého bratra. Rozvedl se, tak jsme to zapili. Nechal si na předloktí vytetovat tohle:

„Co to znamená?“ zeptal jsem se ho. „Jedna vlašťovička jaro nedělá,“ odpověděl.

Obvodní kulturní dům Vás srdečně zve na romskou Mikulášskou zábavu. Přijďte i vy! Romská hudba – romské veselí.

Večer, na který nikdy nezapomenete!

Seděl jsem nad těmito větami celé dopoledne. Po stole se mi válely roličky zmuchlaných papírů. To byly texty pozvánek, které jsem zavrhl. Tahle vypadala nejslibněji.

Jó, takhle to nechám, řekl jsem si. Udělám takovou akci, že všichni budou zírat. Léta se o tom bude povídat. Já už tu nebudu, ale tahle věc se bude tradovat u cikánských ohňů z pokolení na pokolení.

Rómové mají, jak známo, své vajdy, kteří rozhodují o všech důležitých krocích. Bez vajdy není možné udělat prakticky nic významnějšího. Já se proto nejdřív spojil s kurátorem pro romskou otázku. Potřeboval jsem nutně jeho radu a konexe. Jako bod číslo jedna jsme domluvili předběžné setkání s vajdou a několika dalšími respektovanými členy společenství.

Sešli jsme se v cikánské hospodě, s cikánským personálem, cikánskými písněmi, které nás vítaly už ve výčepu. Kurátor a já jsme tu byli jediní běloši. Ani ve snu by mě nenapadlo sem vkročit bez vajdy. Každý z nás dostal samostatnou účtenku. Hostinský na ni načmáral jméno nebo přezdívku konzumenta. Když se dostal ke mně, chvíli váhal, ale pak cosi energicky poznamenal na druhou stranu lístku. Nenápadně jsem ho otočil. Stálo tam KSC. Nevěřivě jsem hleděl před sebe. Pocit zodpovědnosti za takovou slavnou organizaci mi svazoval ruce i nohy.

Porada začala. Kurátor všem ve stručnosti nastínil, oč nám jde. I já měl kratší řeč. Cikáni seděli a upíjeli pivo, pokyvovali hlavami, jako že rozumí, a občas blýskli okem po vajdovi.

Tenhle chlapík byl, jak se později ukázalo, tvrdý oříšek. Chvillemi mi připadal, že není zcela při smyslech. Měl jsem dojem, že jsem se ocitl mezi Indiány.

Když nás vajda vyslechl, oťel si rty vlhké od piva, dlouze nasál vzduch do plic a všem oznámil: „Jablko nikdy nehledej pod hrušní!“ Ostatní Rómové zamyšleně přikývli. Ano, říkaly jejich obličejce, jen skutečně bláhový člověk by hledal jablko pod hrušní. Vajda si nás vychytrale měřil. Kurátor objednal další pivo a na místě ho i zaplatil. Kývání romských hlav zesílilo. S konečnou platností pak vajda řekl: „Bude to dobrý večer! Romský večer!“

A. ležela v porodnici a všechno bylo na spadnutí. Včera v noci jsem jí tam pomohl s taškou. Šli jsme pěšky a často jsme se zastavovali, kvůli bolestem. Měli jsme opravdu nahnáno. Ulice byly liduprázdné a mně ve spáncích bušila věta: V případě nenadálého porodu je možné k přeříznutí pupeční šňůry použít i ostrý kámen, z knížky Čekáme miminko nebo tak nějak.

Zdálo se mi, že A. to bere daleko klidněji než já. Oddechl jsem si, až když ji sestra odvedla na pokoj.

Mikulášská zábava měla začít až v osm, ale já jsem byl v libeňské Čechii už od samého poledne. Sehnal jsem cimbálovou kapelu a měl jsem radost, že se muzikanti vzdali honoráře.

Na odpoledne jsem pozval děti a rozdál jim nějaké ovoce a buráky. Děti byly moc hezké a milé, i když je amatérský herec, který dělal čerta, asi příliš nepobavil. Vletěl mezi ně, chrástil řetězem a dělal: „Bl, bl, bl“, a pak se nešťastně rozhlédl po padesáti malých, pravých čertech, kteří se na něj dívali, jako by chtěli říct: Má bejt?

Takže to rychle vzdal a vypadl.

Pak začali přicházet první cikáni. Některé jsem znal od vidění a tykal si s nimi. Vybral jsem z jejich středu deset nejsilnějších a rozdál jsem jim pásky, na kterých bylo napsáno POŘADATEL. Měli z toho tak strašnou radost, že to šli okamžitě zapít do výčepu. Navzájem si blahopřáli a tak se tam zpili, že už jsem je ten večer ani nezahledl.

Na Mikulášskou zábavu přišlo asi třikrát víc lidí, než byl sál schopen pojmut. Nakonec jsme se šatnářem zamkli hlavní

vchod, ale oni ho vyrazili a tlačili se pořád dál. Ležel jsem na zemi a do hlavy mě mlátil cikán, který se mě se slzami v očích ptal: „Kde je mama!? Kde je moje mama!?“ To jsem fakt nevěděl. Mohla to být klidně ta, co právě na pódiu točila basou a kouřila mohutný doutník, mohla to být kterákoliv z žen, co v sále kojily děti. Šatnář zmizel. Co by tam taky, proboha, dělal šatnář?

Vypuklo to. Cimbálová muzika všechny přivedla do tranzu. Tančilo se na stolech, lahve od vína litaly vzduchem, nahuleno tam bylo za chvíli tak, že jsem skoro plakal. Nebylo mi nejlíp, protože začali rozbíjet okna a židle a všichni příšerně řvali. Já jenom němě zíral na tu strašidelnou veselici a v duchu počítal, na jak dlouho mě můžou zavřít. Šel jsem se schovat na záchod, jenže tam se na mě vrhl šéf cimbálové kapely, mlátil mě do zad futrálem od houslí a volal: „Dej penazý! Dej penazý!“

Takže jsem v podstatě neměl na vybranou. Utekl jsem a z nejbližší budky zavolal policajty. Řekl jsem sice jasně, že potřebuju jen pár mužů, ale když jsem dodal, že se jedná o romský večer, odpověděl mi hlas ze sluchátka: „Nám nebudete radit, co máme a co ne!“ a tím to zvadlo.

Vrátil jsem se do sálu a schovával se za sloupy, dokud nepřijelo to příšerné komando. Měli nejdelší obušky, jaké jsem kdy viděl, a štítily přes obličej. Jejich velitel si mě vzal stranou, hrabal se mi v obcance a smál se.

„Já se nesměju,“ řekl, když si všiml, že se na něj taky zubím. „To mi udělali cikáni – předtím, než jsem se dal ke sboru. Cikáni, rozumíš?!“

Kýval jsem neutrálně hlavou a pozoroval ten cikánský masakr. Policajti je mlátili hlava nehlava, kopali do nich, rvali je za vlasy před sál. Něktěm šťastlivcům se podařilo zdrhnout. Ostatní cikány policajti naházeli do několika velkých antonů, ze kterých se ozývaly nervy drásající vzlyky žen a kletby mužů.

„To trochu přeháníte, šéfe,“ řekl jsem ustarané.

„Takhle mi ten zkurvysyn vrazil palce do huby a roztrhl mi ji,“ prozradil velitel s ďábelskýma očima. „Ty vole!“ vyjel na mě, „já měl tenkrát na autobusu najeto milión kilometrů bez nehody a dobrý prachy!“ Pak se otočil a zařval: „Neserte se s nima, chlapi!“

Takže tady jsem skončil, napadlo mě. Sem už nesmím. Tady by mě zabili. Že jsem se do toho, do prdele, vůbec hrnul!

„A kvůli těm kurvám jsem musel z autobusů odejít,“ uplivil si velitel, „všem jsem byl jenom pro srandu!“

Sál už byl dokonale vyklizen. Nikdy jsem neviděl větší spoušť. Podlaha posetá střepy, všude trosky nábytku, na stěnách bez oken šmouhy krve, utržené kusy oděvů, zdemolované dveře.

„Hodíme tě kousek vocad,“ nabídl mi velitel a já mu byl v tu chvíli opravdu vděčný. Když jsem se drápal do jeho auta, zahlédl jsem, jak vítr po chodníku honí osamělou pozvánku, která končila slovy Večer, na který nikdy nezapomenete. Já určitě ne.

Někdy tou dobou se mi narodil syn.

Chlapec nám rostl jako z vody. Manželství s dítětem – to je o něčem zcela jiném.

Teď se budou límečky upravovat tobě, liboval jsem si.

Všichni jsme jen zářili. Skoro úplně jsme se přestali hádat. Ani nás to nenapadlo, protože dítě vás dokáže utahat tak, že usínáte vestoje. Z A. se stala vzorná matka. Tohle bylo živé! Žádný černoušek z Lipska.

Mezi lidmi jsme chodili dost málo. Vzpomínám si, jak jsme jednou šli na návštěvu ke známým. Takové to posezení nad lahví. Stáli jsme před jejich dveřmi. A. se na mě skoro ustrašeně obrátila a povídá:

„Ale nebudeme tam dlouho, vid’?“

Na první pohled je to nevinná poznámka, ale za prvé tu návštěvu vymyslela ona, a za druhé jsem se docela těšil, protože ty lidi jsme měli oba rádi. Cítil jsem, jak vzteky rudnu.

„Co má zase tohle znamenat?“ vyjel jsem. „Ještě jsme tam ani nestrčili nos, nevíme, jak to tam bude vypadat, a už se mě ptáš, kdy půdeme zase domů?! Tak to tam radši vůbec nejdu! Vrátime se.“

Ale to už A. zmáčkla zvonek, takže jsem musel zmlknout.

Říkal jsem, že jsme se v té době míň hádali, jenže občas to stejně zajiskřilo. I když to nebylo denně a tak hnusně pokrytecké jako u jedněch sousedů v baráku. Světlikem se jejich hádky snášely zpod půdy a já se stával nedobrovolným svědkem jejich nekončících líbánek.

Jeho slyšet nebylo, respektive bylo slyšet jen jeho rány. Vypadalo to takhle:

„Kdes byl, ožralo?!“

„Dus! Dus!“

„Pomoc! Gestapák!“

„Dus! Dus!“

„Pomoc! Hitlerčik!“

Udivovalo mě, že to byli mladí lidé, takže ona na válku nemohla mít vůbec žádné vzpomínky. Obvykle to končilo stejně:

„Prásk!“ (To byly dveře.) Na to jsem se vždycky těšil nejvíc. Běžel jsem k oknu a vyhlížel.

Za chvíli se on objevil dole na chodníku a ona, aby neztratila glanc, za ním volávala například: „A kup tam, Jarko, sušenky!“ Usmívala se, hubu od těch ran celou nakřivo, a její carissimo Jarka mířil s podmračeným čelem tam, kde se ještě před chvíličkou smál nahlas.

Jídlo prý v literatuře znamená sex. Je mi to vcelku jedno, ale u nás často zavdalo důvod k hádce právě jídlo.

Jednou po mně A. hodila plný talíř polévky. Důvod? Normálně jsem se nad tu polévku naklonil a začmúchal jsem. Chtěl jsem jen zjistit, z čeho ji uvařila!

Stál jsem bos na studeném linoleu a přeběhl mi mráz po zádech, takže jsem se zimou trochu zatřásl. A. mě ani nevarovala pohledem, jak to normálně dělá, vzala ten talíř a hodila ho po mně.

Stačil jsem uskočit, ale padla na mě hrůza.

„Máš štěstí!“ řekla chraptivě – a tím to pro ni bylo vyřízené.

„Co kdybys mě trefila?“ ptal jsem se jí později.

„Tak to bys měl smůlu!“ řekla zvesela.

„Lidi by po sobě neměli házet polívku. Není to správný,“ namítal jsem.

„Jé, toho znám!“ vykřikla A. a ukazovala mi nějakou postavu v televizi, která se mi rozplývala v slzách zoufalství.

„Uber,“ řekla A. a zívla na celé kolo. „Nejdřív jsem taková pěkná černoočka, a teď ze mě děláš vražedkyni. A sám seš hodnej a pláčeš ve světě, kterému nerozumíš, pro kterou seš moc křehkej, ve světě, kde kolem tvý přemejšlivý hlavy lítaj polívky. Di do háje, dyť to tak ke všemu ani nebylo...“

„Bylo,“ zašeptal jsem, ale pro jistotu do zdi. „Bylo... Bylo, povídám“

A. začala chodit na takzvané „babcince“. Když jsem tehle výraz slyšel poprvé, smál jsem se, až jsem hýkal.

„Hezky ste si to pojmenovaly! Tam musí bejt švanda. Jako bych tam byl, jako bych vás slyšel...“

Jenže jsem se v tu chvíli choval jako dokonalý debil. Vůbec i mi nedošlo, jak jsou tyhle různé ženské večírky ozdravné a prospěšné.

Děvčata se nejdřív domlouvala po telefonu – ve značném předstihu – a na A. bylo pokaždé vidět, jak se na tu událost třese.

Jak jsem řekl, nejdřív jsem se tomu posmíval a kroutil jsem nad tím hlavou.

Když A. odešla, za chvíli u mě zazvonil muž „holky“, u něj se to všechno odehrávalo. Pak jsme s tím chlapem seděli a pili pivo a tlachali o všem možném. On prostě musel z domova odejít. V tu chvíli se u nich doma nesmělo vyskytovat nic, co má větší ohryzek než průměrná ženská.

Domů odcházel, teprve když se A. vracela. Nikdy se jí po těchhle návštěvách nechtělo ještě spát; byla plná zážitků a čerstvých informací a potřebovala to s někým probrat.

Teprve tehdy mi došlo, že tady bych si mohl přihřát svou polívčičku. Co na mě mohla vytáhnout před kamarádkami? Že se občas zdržím v hospodě? Jenže to mezi nimi nemělo vysoký kurz. Tohle znaly všechny, nebo skoro všechny. Ale taková nevěra, to už bylo něco. Když tam dámy probraly své muže pěkně od podlahy (bylo jich vždycky kolem deseti, a ukažte mi deset spravedlivých!), já z toho většinou vyšel jako poměrně neškodný blbeček, ne sice zrovna ideální, ale docela snesitelný.

Musely si tam říkat pěkné věci, jinak si nedovedu vysvětlit, že A. na mě bývala vždycky po návratu z téhle akce tak milá a pozorná. Představuju si to takhle:

č. 1.: „Holky! Ten můj vám přišel včera domů tak vožralej, že jenom huhlal...!“

č. 2.: „Huhlal? Gratuluju! Ten můj se připlazil!“

č. 3.: „Že se připlazil? Co to tady řešíte?! Mýho přivezli na trakaři“

č. 4.: „No jo, ale voblečenýho a byl sám, a ne s nějakou děvkou jako ten můj!“

č. 5.: „Strašně na mě křičel.“

č. 6.: „To můj řval i na děti.“

č. 7.: „Nás rovnou zmlátil.“

č. 8.: „Mě zmlátil a děti prodal.“

č. 9.: „Chtěl sníst k večeři tchyni, ale nemohl najít papiňák.“

Domníval jsem se, že z podobného hovoru musím já vycházet jako plachá, nevinná bytost, pro niž je rodina jediným životním koníčkem.

My jsme zatím seděli s manželem příslušné kamarádky a upíjeli pivo.

„To by si se posral,“ povídá mi. „Představ si – minulej tejden něco rejkala na zahrádce. Najednou začala šmejdit jako pominutá. Pročesávala oběma rukama trávu a zběsile lezla po čtyřech v čím dál tím větším kruhu.“

„Co je zas?“ ptám se jí. Nejdřív vztekle mlčela a něco si mumlala. „No co se děje?“

„Ztratila jsem náušnici!“ odsekla. Tak jsem jí šel pomoci hledat, ale nic sme nemohli najít.

„To není možný,“ povídám jí, „na takovýmhle malým fleku musíme tu zatracenou náušnici najít!“ Asi po půl hodině už sem toho měl dost a říkám: „Můžeš mi vysvětlit, jak ti z toho ucha vypadla?“ A vona, vzteky úplně bez sebe, si najednou sundala z pravýho ucha i tu druhou a zaječela: „Jak? Takhle!“ a mrskla s ní do trávy pod nohy.“

Kamarád se zhluboka napil a dodal: „Prdel je, že sme nakonec tu první zatracenou náušnici našli. Tu druhou ne.“

„Víš,“ řekl jsem mu po kratší pauze, „jednomu nerozumím. Proč sme si, proboha, nevzali za ženu první holku, kterou sme potkali? K čemu byl dobrej ten výběr, ty roky strávený uvažováním, jestli je to ta pravá, nebo ne? Dyť je to fuk. To, co se děje jinejm, děje se i mně.“

To s těmi náušnicemi se mi líbilo. To si musím zapamatovat.

Co mě bezpečně a s naprostou jistotou přivádí k holému šilenství, jsou občasná společná nákupy. Tu moji A. tedy musejí prodavačky zbožňovat.

Ona sice mluví při nakupování slušně a tiše, ale nikdy se neumí rozhodnout. Takže se pořád obrací na mě s věčným:

„Co ty myslíš?“

„Já nevím,“ říkám vždycky vztekle, protože tohle už moc dobře znám.

„Ukažte mi, prosím vás, ještě tamhleto,“ žádá A. a prodavačka s úlekem hledí za jejím ukazováčkem, který míří až k nejvyššímu regálu obchodu s velmi vysokým stropem.

„To je to samý, jenže v jiný barvě, paní,“ manévruje prodavačka, a v té chvíli já jsem už propocený a dělám, že k A. nepatřím.

A. trvá na svém: „Já bych se přece jenom ráda podívala.“

To už je otevřený nenávistný boj mezi dvěma světy. Prodavačka přivlácí sklápěcí schůdky a šilhá nahoru, kde je vzduch teplejší a každý pohyb namáhavější. Pak to kýžené zboží před A. mrskne a beze slova civí skrz ni.

A. to většinou opatrně rozbalí, promne mezi prsty a otočí se ke mně: „Co ty myslíš?“

„Já nevím,“ opakuju.

Proboha, já opravdu nevím! Šíleně nerad nakupuju. Nechci nikoho otravovat, nechci si zbytečně dělat nepřátele, ale hlavně mě to nebaví.

Viděl jsem jednou na vlastní oči, kam až tohle doprovázení na nákupy může dojít. Čekal jsem před kabinkou a hlídal A., aby na ni někdo nevrhl, když vtom přivedli jakéhosi pomateného starce. Strkali ho z místa na místo a strašně na něj křičeli, protože byl nahluchlý. A on se poslušně točil dokolečka a ani neodporoval.

To jsem já, jenže za pár let, říkal jsem si, když dědulu strčili do volné kabinky, kde si měl zkusit nějaké zlevněné zboží. Zpitomělý a sklerotický děda se zahlédl v zrcadle a zvolal: „Taky si kupujete kalhoty?“ v domnění, že konečně našel přítele.

Navštívil jsem svého bratra. Podruhé se rozvedl, tak jsme to chvíli probírali a řádně zapili. Ani dvě vlašťovičky jaro nedělaj.

Bohužel, většina vtipů o ženskejch je sice svým způsobem pravdivá, nicméně konstatování: Jsou to slepice a dál už nic! je úplně vedle.

Samozřejmě že jsou to slepice a každý chlap by to měl vědět, ale jsou to slepice v mnoha ohledech tisíckrát chytřejší než my. I na těch vtipech je cítit jen pitomá nadřazenost. Slyšel jsem jich v životě desítky. Tyhle fóry navíc většinou vycházejí z mylných úvah. Je to stejné, jako kdybych si při cestě přes Karlův most řekl, že mezi mnou a Karlem IV. je přímá souvislost.

Jednou jsem vyslechl náhodně ve vinárně dvě úřednické maminy už mírně v letech, které si něco vypravovaly, A najednou se jedna z nich se rozesmála a vypráví té druhé vtip.

„Ptá se kamarádka kamarádky: Pozorovala jsi někdy svého muže při milování?“

Jasně.

A jak se tvářil?

No jak... Stál ve dveřích a čuměl jako idiot.“

To je geniální pomsta za všechny ty „slepičí“ fóry. Navíc je to přesně cílené, protože největší vítr z těch zatracených parohů mají všichni chlapi.

Průměrný mužský prožije život nejmíň z poloviny ve lžích. Doma lze prakticky pořádk, protože jinak by nepřežil.

Začal už tím, že před mnoha lety zamumlal někde ve křoví: „Miluju tě!“, čehož se ženská pochopitelně hned chytla, i když on chtěl vlastně jen říct: Tohle není vůbec nepříjemný...

A pak se to s ním táhne celý život.

Většina ženských by si jinak musela myslet, že jejich manžel se narodil bez jater, když ho tři desítky dokážou odrovnat tak, že se plazí u botníku a všemu se nahlas směje; že když ho doma nebaví sex, nebaví ho vůbec; že jemu jedinému nedopatřením nedali roční prémie.

Ale jsou i výjimky.

Nastoupil jsem do dalšího zaměstnání. Tenhle ředitel mě musel nenávidět ještě dřív, než jsem byl na světě. V podstatě pro mě neměl práci, nicméně mě pořád deptal tím, že jsem ji musel vykazovat.

Tuhle hru jsme hráli dva roky. Musel jsem se nějak žít.

Chodil jsem na hospitace kulturních akcí a psal jsem všelijaká hlášení, jestli to náhodou nebylo závadné a tak. Tuhá sedmdesátá léta.

Nejhorší byly oči různých straníků, které se na mě se zalíbením upíraly a sváděly mě ke kolektivní švandě. Měl jsem pocit, že je nějak rajcuju, že beze mě nemůžou existovat. Všichni soudruzi mě plácali do zad a významně na mě mrkali. Věděli, že jsem z bolševické famílie, takže jsem byl jasně „jejich zlatý kluk“. Jeden kamarád mi poradil, ať to udělám jako on a řeknu, že jsem anarchista.

„Jsem anarchista,“ řekl jsem jednou u skleničky na oslavě MDŽ takovému stranickému vepřekovi. Usmál se, pokyvoval hlavou a říkal: „My víme...“ Mohl jsem říct cokoliv a odpověděl by stejně.

Bylo nás mnoho – nešťastníků, kteří nevěděli, co si počít s touhle situací.

Kovboj, který nakonec vystudoval práva, dělal soudce v jednom malém okresním městě. Už měl všeho plné zuby, a tak vyřešil tuhle stranickou lapálii po svém. Kýval jim na všechno, a když se ho ptali, jestli podepíše, říkal: „Jasně! Dejte sem tužku!“ Se smíchem mu domlouvali: „Soudruhu, ne tak hrrr!“ On se jich zeptal, jestli ho pošlou do USA, až to podepíše, protože by strašně rád viděl USA. Jim se strašlivě zkroutily huby a ptali se: „USA? Proč USA?“

„Podívejte, je to obchod, ne? Vy chcete, abych vstoupil do strany, já tam klidně vstoupím ještě dneska, ale chci se za to podívat do USA. Chci vidět strejdu Grunbacha, tetu Sáru, maličkýho Morice a vůbec všechny, který tam mám. Nebo to není obchod...?“ A oni odešli a dali mu pokoj.

Až na jednoho. Ten se tenkrát nechal slyšet, že ho zničí. Ale to si šeredně naběhl, protože na Kovboje, jak by mělo vědět každé malé dítě, vůbec nikdo nemá.

Ostatní soudruzi ho zatím nechali, pěstovali si ho zkrátka jako nějaké exotické zvíře, které se ukazuje návštěvám – jakýpak teror, tady soudruh je například bezpartijní.

Jenže pak příbuzný toho soudruha, co Kovboje tak neměl rád, zastřelil v lese zajíce. Hajný se tenkrát šíleně rozčílil, a protože to byl muž s velkými známostmi, celá věc se dostala až ke Kovbojovi k soudu. Soudruh za ním zašel se „skleněnou navštívenkou“ a říkal: „Zapomeneme na to, co bylo!“ a podobné věty. Kovboj ho ujišťoval slovy: „To je přece jasné. Tohle smeteme ze stolu!“

Láhev vypili spolu a nakonec si i zazpívali. Soudruh neviděl na nebi jediný mráček, všechno fungovalo tak báječně...

Ten den, kdy se před soud postavil soudruhův příbuzný, se Kovboj už od rána usmíval. V soudní síni bylo dost lidí, protože toho pytláka neměli v okolí v lásce. Byl to takový frajírek okresního formátu, který se u vědomí beztrestnosti za všech okolností choval fantasticky drze.

Soud měl proběhnout jako banalita, kterou spraví pokuta. Kovboj seděl na svém místě a pozorně naslouchal výpovědi hajného. Obhájce nudou úplně zíval, tak si byl touhle cauzou jist. Kovboj si občas udělal nějakou poznámku. Pytlák šaškoval, předváděl se, jak to šlo, dokonce ani žvýkačku nevytáhl z huby. Čeho by se taky bál, když mu včera strejda znovu jasně opakoval: „Je to v suchu, ničeho se neboj. Věc mají pod kontrolou soudruzi!“ Což byla pravda jen částečně.

Soudruzi za Kovbojem skutečně byli a ujišťovali se, jestli na celou věc hledí stejným prizmatem jako oni. Protože nabyli dojmu, že ano, nechali věcem dál volný průběh.

Když Kovboj vyslechl obě strany, udělal přestávku. Potom všechny znovu zavolal a řekl: „Soud posoudil všechny okolnosti, za kterých došlo k tomuto činu, a pozorně vyslechl obě strany. Přihlédl k bezúhonnosti obžalovaného i ke všem jeho vynikajícím posudkům, a nakonec rozhodl takto: Pytlák se jménem Československé socialistické republiky odsuzuje k trestu smrti.“

V soudní síni se rozhostilo takové ticho, že bylo slyšet myši ve sklepe. Pytlák omdlel s rukama v kapsách a Kovboj si lhostejně ukládal lejstra do tašky.

Když pytláka polili vodou a on se probral, vykřikl plačtivě: „Jakto...?!“

Kovboj se na něj zadíval a tvrdě odpověděl: „Život za život!“ Práskl za sebou dveřmi a odešel.

Nějaký čas si pak pobyl na psychiatrii, ale ten klikař měl kamaráda ošetřujícího lékaře, a když na to období později vzpomínal, říkal, že to byly krásné časy.

Mně nezbylo než všude přetrpět asi dva roky a dělat všechno pro to, aby jim pak nebylo moc líto, že odcházím. Nevýhodu měla tahle metoda vtom, že jsem dělal jakousi obrácenou kariéru. Každé nové místo bylo vlastně krokem dolů na pomyslném žebříčku hodnot. Takže jsem se flákal, jak to šlo.

Seděl jsem jednou ve své kanceláři a probíral nevyřízené věci. To znamenalo skoro všechno. Už už jsem se sbíral, že půjdu na oběd, když se otevřely dveře.

„Na okamžik, soudruhu,“ řekl mi ředitel. Mourek se ten muž jmenoval. Vždycky, když mě někdo oslovil „soudruhu“, měl jsem pocit, že mě volá k výslechu před soud, nebo že mám jít někam zaplatit pokutu. Apaticky jsem ho následoval.

„Posaďte se,“ řekl ředitel ve své kanceláři. V duchu jsem se úplně zhroutil. Ředitel se jako vždycky vyčítavě zahleděl na koberec – dva pruhy odporně zeleného kovolal, mezi nimiž se rozšklebovala mezera.

Asi před rokem jsme tuhle hrůzu společně s ředitelem pokládali. Vyměřili jsme to snad desetkrát. Pak jsme začali ten koberec pižlat. Byla to strašná práce. Nikdy nezapomenu na ředitelův užaslý výraz, když zjistil, že se mjíme o dobrých deset centimetrů. Vejral jako vrána a na mě zasyčel: „Hurástyl! Hurástyl, to je vaše!“ Byla to evidentně jeho chyba, ale hádejte se s blbým ředitelem. Od té doby jsem tu byl mockrát, ale on nikdy nezapomněl věnovat krátkou vzpomínku tehdejší události. Teprve pak to začalo.

„V kolik dnes půjdete domů?“ zeptal se mě.

„Pracujeme do půl páté,“ řekl jsem dutě.

„V půl páté se u mě stavte, mám dnes náhodou cestu vaším směrem. Vezmu vás vozem.“ Hned nato se sklonil nad nějakými lejstry.

Co je zas tohle? uvažoval jsem a probíral to ze všech stran. Že by přišel na to, že do knihy pochůzek píšu pohádkové postavy? No jasně, to bude ten zatracený dotazníkový průzkum v odborném učilišti! To je ono!

Panebože, jsem to vůl. Už půl roku tvrdím, že na tom dělám. Sociologický průzkum jsem to nazval. Takže to prasklo.

Přišlo se na to, že jsem tam jen rozdal papíry.

Pomaloučku jsem si ukládal všechny své věci do imaginárního pinglu, který s sebou vláčím životem. Utáhl jsem pevně klíčku a hodil si ho v duchu přes rameno. Pohledem jsem se rozloučil s budovou, kde mi dvakrát do měsíce laskavá paní pokladní vysázela pár kaček, a v myšlenkách jsem se vydal za tajemný obzor. Celé odpoledne jsem si okusoval nehty, a když už nebylo co okusovat, pustil jsem se do kůžičky kolem.

V půl páté jsme nasedli do jeho auta. Ředitel byl hovorný. Vyprávěl mi o městě. O jeho problémech. O výstavbě a o všech věcech, které s ním souvisí. Ze začátku jsem seděl téměř v pozoru, ale jak jízda pokračovala, začal jsem se uvolňovat. Říkal jsem si: Jsem asi paranoidní. Přilíši se o sebe strachuju. Koukal jsem na ubíhající domy kolem a v rámci možnosti jsem se usadil co nejpohodlněji. Z dálky ke mně doléhal ředitelův hlas. Získával na naléhavosti.

„Za to se ovšem platí daň,“ křičel. „Staré domy musí ustoupit novým!“

Prokrista, proč tak řve? A proč mi říká takový kraviny? ptal jsem se v duchu.

„Nejde to zkrátka jinak! Když stavět nové, pryč se starým!“ zakončil ředitel ohnivě.

Udiveně jsem se na něj zadíval. Zjistil jsem, že stojíme. Pozoroval jsem, kam nadřizený zamyšleným ukazovákem. Cítil jsem, že mi z koutku úst vytéká slina. Třeštil jsem oči na jakousi zplanýrovanou rovinu.

„Například zrovna tady!“ řičel ředitel. Konečně mi to došlo.

Například tady bývalo mé odborné učiliště. Můj sociologický průzkum o využívání volného času. Teď ho budu mít, myslím, dost.

Neřekl jsem ani popel. Vystoupil jsem a díval se na tu bezútešnou pláň, která tolik připomínala můj úřednický život.

Na toho ředitele si vzpomenu vždycky, když čtu, že je někde výstava koček.

A. nemá zaměstnání, ale poslání, a to je o něčem jiném. Nikdy neřešila jako já otázku ‚co‘ bude v životě dělat. Jí zajímalo jen ‚kde‘.

Samozřejmě že můj bratr nebyl jediný, kdo se v životě rozvedl. Z mých známých se rozvedla dobrá polovina.

Jednou jsem potkal kamaráda. Šel zrovna od soudu, už zase svobodný, jenže ne tak úplně, protože alimenty jsou alimenty. Dalí jsme si pivo a já mu zvědavě naslouchal, asi jako nasloucháte spolužákovi, který maturoval týden před vámi.

„Ptali se nás, jak často se hádáme,“ povídal. „Vona (tím myslel bývalou ženu) tam začala něco blekotat, že chodím domů

z hospody věčně nalitej a že sou mi kamarádi přednější než vona. Ale tomu soudci se to furt nezdálo. Říkal, že bysme to spolu měli znovu zkusit, že je ještě čas, aby naše manželství plnilo svou funkci a podobný voloviny. Fakt už sem se bál, že nás nerozvedou. Jenže tam byl eště takovej nenápadnej chlapík jako přísedící, a ten mě zachránil. Nejdřív vypadal, že spí, že vůbec nevnímá. Tenhle člověk tam dennodenně poslouchal, jak se manželé honí doma kolem stolu se sekerou. Tak sem si říkal: A je to v hajzlu. Teď nás pošlou se udobřovat, jenže já se musím za tejdenn znovu oženit! Ten soudce se otočil na mě. „A co vy, pane, mohl byste uvést nějakou typickou rodinnou hádku jako příklad?“ zeptal se. Mě najednou vůbec nic nenapadlo, jen samý takový blbosti, ale něco sem mu říct musel, takže povídám: „Jednou sem přišel domů a ptám se ženy, co bude k večeři!“ A ona řekla: „Květák jako mozeček.“ Tak du pro květák a pak zase za ní a ptám se: „Kde sou vajíčka?“ A vona na to: „Vajíčka nejsou. Udělej si ho bez vajíček.“ A já se naštvál a řekl jí, že je blbá. Voni se pak radili a něco si šeptali a nakonec nás rozvedli na první stání. A ten nenápadnej přísedící, když šel kolem nás, tak se na ni podíval jako na nějakou zrůdu a řekl jí: „Vy děláte květák jako mozeček bez vajíček?“ Člověče, tohle na něj zabralo. Kdybysme jim tam líčili, jak se rveme na nože, tak by nám asi furt říkali: Zkuste to ještě jednou!

Zachránil mě blbej květák.“

Jenže tenhle můj kamarád je výjimka. Ostatní o rozvodu tak vesele nemluvili.

Bylo mi to vždycky divné, když jsem si představoval, jak se ti lidé ještě před pár lety vodili za ruce a on jí ochotně pomáhal s nákupy a kolem nich se motaly děti.

Když já jsem chodil do první třídy, rozvedené rodiče měla jen jedna holčička. Mně tenkrát připadalo, že má něco jako lepru. Dneska už je to jinak.

Měl jsem kamaráda a vždycky, když jsem ho potkal a přemlouval ho, ať jde na pivo, jen se na mě šklebil a vykřikoval: „Kdepak, hochu! Já mám práce až nad hlavu. Chceme to s tchánem vyhnat eště vo patro!“

To se mi svým způsobem líbilo. Znělo to fakt chlapácky. V duchu jsem si představoval tyhle dva muže práce, kteří tvoří jeden sehraný organismus. Po práci si večer zajedou do hospůdky a ženy jim nenadávají, protože „chlapi si mákli“, a smaží jim gigantické řízky a v kárce vozí ze samoobsluhy basy piv.

Pak jsem ho potkal za pár let. Znovu na mě křičel, že to ženou s tchánem „eště vo patro“, a teprve z rozhovoru jsem pochopil, že to už je ale úplně jiný tchán. Udělalo se mi slabo při představě, kolik pater ho ještě čeká.

„Nemáme na to čas,“ řekla A., když jsem se jí snažil přesvědčit, že žena ve své podstatě není hravý tvor.

„Já nemluvím o panenkách. Já myslím hravost jako základní mužský princip,“ povídám. „Když si při práci pobrukuju, ty máš hned pocit, že nedělám, že se flákám, protože práce, při který si jeden může zpívat, není žádný utrpení, což je pravý význam slova práce, jen nám to tajili. Všechno, co vy ženský děláte, opředete pavučinou něčeho smrtelně vážného.“

„Ženský jsou stejně hravý jako mužský,“ poznamenala A..

Byl horký letní den a leželi jsme s A. u řeky. Kousek od nás si roztáhly deku dvě mladé a moc hezké holky. A. si všimla, že po nich tak trochu pokukuju, a povídá: „No jo. Jen se podívej.“

„Jaký no jo, jen se podívej!“ řekl jsem, „to mi zní jako: no jo, blbečku náš, jen se podívej a pak zase zalez. Jsou hezký, tak se na ně koukám. To je všechno.“

„Dyť ti nic neříkám,“ bránila se A. a tak nějak divně se usmála.

„Náhodou...“ řekl jsem.

„Já vím,“ řekla A..

„Co víš?“

„Že se jim líbíš.“

To mi zvedlo náladu. Je to skvělej pocit, když víte, že by o vás byl eventuálně zájem.

„Asi budou pitomý,“ přemýšlel jsem nahlas.

„Vždycky, když na něco nemáš nebo se někam nemůžeš dostat, reaguješ stejně. Je to pitomý, blbý, nebo to případně smrdí, jenom aby sis to sám před sebou řádně zhnusil. Proč si to hnusíš? Proč by měly bejt zrovna tyhle dvě holky pitomý?“

„Půjdeš do vody?“ zeptala se mě A..

Zavrtěl jsem hlavou a pořád jsem vejral na řádku, kterou jsem četl už podesáté:

Ne, už ho nenechám uniknout, žádný strach, rozhodla se náhle a rozkošný, dávno nepoznaný záchvěv jí proběhl páteří. Tak jsem si radši začal v duchu představovat, jak by se to mohlo vyvíjet, kdyby nastaly ideální podmínky. Jedna z těch dvou na mě – v tom příběhu – už koukala zamilovaně. Musí mít odvalu, říkal jsem si. Je to statečná holka, která se jen tak něčeho nelekne a jde si tvrdě za svým. Vidí přece, proboha, že tu nejsem sám, a úplně na to kašle. Její kamarádka se někam vypařila a ona tu teď zbyla sama a pořád se dívala na mě.

Ne, už ho nenechám uniknout, žádný strach, rozhodla se náhle a rozkošný, dávno nepoznaný záchvěv jí proběhl páteří.

„Půjčil byste mi krém?“ ozvalo se nade mnou v tom snu. „Máte ho támhle,“ ukázala dívka na ručník vedle mě.

A. stála na břehu řeky a pátravě nás pozorovala.

„Mám pocit, že se známe,“ řekla dívka, „je to možné?“

„Vás bych si určitě pamatoval.“

Dívka se posadila ke mně. „To je vaše slečna?“

„Žena,“ řekl jsem tónem, který měl naznačit, že to ale vůbec nic neznamená, že je to jen taková drobnost, s kterou se dá normálně žít.

„Namazal byste mi záda?“

Trochu strnule jsem nabral do dlaně krém a zadíval se na její do hnědā opálenā záda. Začal jsem jemně roztírat krém.

Když se ke mně otočila, políbil jsem ji. Vtiskla mi do ruky malý papírek se svým telefonem a řekla: „Večer.“

A. se smočila ve vodě a přicházela zpátky. Když mījela tu dívku, zvědavě si ji prohlédla. Pak se svalila vedle mě. Sen

skončil.

„Ta po tobě jede, hochu. Co budeš dělat?“

„Hele, já mám úplně jiný myšlenky. Já si chci číst.“

Ne, už ho nenechám uniknout, žádný strach, rozhodla se náhle a rozkošný, dávno nepoznaný záchvěv jí proběhl páteří. Zaklapl jsem knížku. Tohle nemělo smysl. Vstal jsem z deky a pružně jsem krácel k řece. Hrál jsem pro neviditelný filmový štáb. A. se pořád tak divně usmívala a bylo vidět, že o něčem přemýšlí. Nechala mě dojít až ke břehu, potom se postavila, udělala z dlaní kornout a zavolala tak, že to muselo být slyšet kilometry: „Neplav daleko, seš najedenej!!!“ Když jsem se za chvíli vrátil, dívka už tam nebyla. „Spokojená?“ zavrčel jsem.

A. jedla jablko a tvářila se mile. Otevřel jsem knížku: Ne, už ho nenechám uniknout, žádný strach...

Jeden můj známý měl tu smůlu a zároveň štěstí, že byl synem významného akademika. Smůlu měl v tom, že svého otce skoro neznal, protože ten byl stále na cestách kdesi v zahraničí. Štěstí měl v tom, že mu otec přivázel ze svých cest spoustu senzačních hraček a snažil se ho všelijak uplácat, aby mu vynahradil to, že je pořád v tahu.

Obývali vilu, která měla neuvěřitelnou spoustu pokojů a v každém patře záchod a koupelnu. Všude na zdech visely oleje těch nejslavnějších malířů a někteří Mistři byli dokonce rozstrkáni do nedůstojných prostor. Například v gauči, na kterém jsme vedli polštářové bitvy, ležel Slaviček.

Jednou jsem kamaráda přemluvil, ať mi ukáže jejich vilu celou – od sklepa až po půdu. Chodili jsme od jedněch dveří ke druhým a já se o všechno čile zajímal.

„Tohle je hala,“ říkal kamarád, „tady máma pořádá ty svý dejchánky. Vocad' vedou dveře do zahrady. Je tam altán. A bazén.“ To mi vyrazilo dech. Jak může mít někdo bazén?

„Tady bydlí máma,“ ukazoval mi na dveře, „tady babička, tady děda a tady ségra.“

Procházel jsem tím domem a já všechno pozoroval s posvátnou úctou. Jedny dveře mě obzvlášť fascinovaly. Byly mnohem větší a majestátnější než ostatní. Už od pohledu vzbuzovaly respekt a autoritu.

„Kdo bydlí tady?“ zeptal jsem se ho.

„Manžel,“ odpověděl.

Vzpomněl jsem si na tuhle drobnou příhodu, když jsem dostal pozvánku na třídní schůzku. Asi bych se měl doopravdy víc zajímat o děti. Aby chudinky nedopadly jako tenhle můj kamarád z dětství, který nejasně tušil, že s nimi v domě žije „manžel“, jakýsi podivný vzácný tvor, který se objevuje zhruba kolem Vánoc, ale jen na velmi krátký okamžik, a pak opět na dlouhý čas zmizí za horizontem.

Nejdřív jsem se tvářil otráveně, protože jsem skutečně otrávený byl. Na třídní schůzky jsem chodil nerad. Odjakživa na mě působily depresivním dojmem.

Ale to už neplatí. Dneska bych možná váhal, jestli si mám vybrat radši volnou vstupenku na nějaké mimořádně zdařilé představení v jinak beznadějně vyprodaném divadle, nebo možnost navštívit třídní schůzku svých dětí.

Ten večer jsem se loudal pomalu k ponuré školní budově a kopal do kamínků. V tašce jsem měl pero, blok a pantofle na přezutí. Připadal jsem si bídně. Sedl jsem si do lavice a rozhlížel se po okolních tvářích.

Je to vždycky stejné. Některé maminky se důvěrně znají, sedí spolu a povídají si. Otcové spíš vážně hledí před sebe nebo do novin a komunikují minimálně. Maminky se většinou třídní učitelky ptají na nesmysly. Otcové se hlásí o slovo málo, ale jejich dotazy mívají aspoň hlavu a patu. Stejně se vždycky najde nějaký ten agilní taťka, co všechno zařizuje a chodí do školy vypomáhat. Většinou je to rodič problémového dítěte. Učitelka ho klidně nechá opravit všechny lavice a jeho děcko donutí třídu několikrát opakovat. Tak to chodí.

Stejně tak, jako poznáte světskýho od kolotoče už na padesát metrů a nikdy nejste schopni říct přesně, podle čeho jste ho poznali, já zas poznám učitele. Je to zvláštní skupina lidí. Zejména všechny učitelky mají něco společného. Účes, držení těla, pohled, vystupování, šaty, krevní skupinu, písmo – ano, hlavně písmo.

Seděl jsem a netrpělivě hleděl ke dveřím, kterými se stále trousili opozdilci. Většina z nich vypadala naprosto normálně a nemělo smysl, abych je nějak zvlášť pozorně studoval, když vtom vstoupil chlap, při jehož příchodu všichni mimoděk ztichli.

Byl to muž každým coulem odněkud z nejvyšších sfér politiky nebo mezinárodního obchodu. Muž, který by vám v televizní reklamě vnutil cokoli. Architektura jeho hlavy byla božsky dokonalá. Interesantně prošeďivělé skráně, energická brada s malým důlkem a dokonale vyholené tváře barvy ušlechtilé oceli. Jeho bleděmodré oči nám věnovaly přátelský pohled. Chvilu váhal, kam se má posadit, a nakonec si vybral místo vedle mě. Říkal jsem si, že to udělal jen proto, aby zvýšil kontrast mezi svým oblečením, mým životem uváleným obličejem a vlastní dokonalostí. Šaty měl ušité tak, že nad tím zůstával rozum stát, a nevtíravě zavoněl. Nemá smysl, abych zdůrazňoval, že měl pěstěné nehty, zlaté hodinky a pero Pelican.

Když jsme se na něj dostatečně vynadávali, vešla třídní učitelka. Ve srovnání s tímto mužem byla ona pád z první ligy až někam na dno okresního přeboru. Vysoká, kostnatá, upjatá stará panna, která si nás přes brýle s obroučkou na recept zlostně měřila. Malý drdúlek z prořídých vlasů a mastná pleť barvy a vzezření voskovaného ubrusu mě nenechaly na pochybách, že tahle žena obětovala svému povolání vše, a ještě víc. Možná to zní neuvěřitelně, ale ke všemu i ráčkovala.

„Dobrý večer,“ řekla nám. Stála na stupínku jako dokonalá karikatura sebe sama, podpaždí blok, ruce polosepjaté na prsou. Na prostředníčku pravé ruky se jí pohupoval těžký svazek klíčů.

Chvilu jsem byl přesvědčen, že tohle nemůže být přece pravda, že nutné musí přijít okamžik, kdy tohle nemožné stvoření zvolá něco jako: To byla jen prdel! a bude zase vypadat normálně a my si všichni oddechne a zatleskáme jí.

Suše nás přivítala, řekla nám něco o našich dětech a kolik si máme přichystat peněz na jakési výdaje a podobné věci, které je člověk zvyklý slyšet na třídních schůzkách. Muž vedle mě si několikrát kultivovaně zív, jako by nám potvrdzoval, že dnešní den byl pro něj opravdu mimořádně perný.

Najednou učitelka změnila téma.

„Rozmohl se tady nový nešvarr,“ oznámila nám. „Děti užívají velmi často sprprostá slovíčka.“ Všichni jsme ztichli, protože užívání sprostých slovíček je vážná věc.

„Zejména jedno slovo,“ řekla učitelka záhadně a nechala nás na několik vteřin o samotě s fantazií. „Je to slovíčko prrcat,“ řekla tak nenadále a bez jakéhokoliv varování, že jsme se ocitli v jakémisi zvláštním stavu. Bylo téměř slyšet, jak u některých rodičů dochází ke zpomalování životních procesů.

„He?“ udělala maminka v první řadě, která tu pecku dostala z největší blízkosti. Její morální metabolismus se rozprskl na tisíc kusů.

Pak začali všichni skoro křičet, mávali rukama, hlásili se a dělali na sebe obličej.

„Odkud to přišlo?“ chtěla vědět jiná matka. „Jak je možné, že se to sem vůbec dostalo?!“

Učitelka pokrčila rameny, že nemá ponětí. Všechny obranné mechanismy selhaly, konstatovala tím gestem. Vetřelec je tady a je třeba se přizpůsobit nové situaci.

„Víte,“ řekla pak smutně, „mně je to moc líto. My se tady opravdu snažíme, abychom vašim dětem dali solidní vzdělání i a vybavili je řádně do dalšího života. Pak stačí takováhle na prvním pohled maličkost, a svět jako by se nám bořil pod rukama.“

„Říkají to všichni?“ zoufale vykřikla další matka, puzena nadějí, že jí bude řečeno: Všichni ne. Váš Vašík například ne.

„Všichni,“ potvrdila učitelka.

Muž vedle mě zvedl oči v sloup. Kde jsem se to, proboha, ocitl? ptaly se jeho oči nebes.

Trvalo půl hodiny, než se všichni jakžtakž utišili a mohlo se pokračovat dál. Probíraly se možnosti výletů, zájmových kroužků a podobně a já si už říkal, že to tady asi pro dnešek zabalíme, když vtom se třídní učitelka zastavila před naší lavicí.

„Pane Vogeltanz,“ podívala se na muže vedle mě, „rráda bych se vás na něco zeptala.“ Pan Vogeltanz se vstřícně usmál. Jen do toho! vybízely jeho bleděmodré oči.

Řeknu vám, co by udělal ten dokonalý chlapík vedle mě, kdyby tušil, co bude následovat. Rozhodně by se pokusil dostat se ze třídy nejkratší cestou a nejrychlejším možným způsobem. Vzhledem k tomu, že se třídní schůzka konala v prvním patře, by možná stálo za to proskočit oknem jako Douglas Fairbanks nebo Jean Marais a spoléhat na vůli boží. Jenže on nic netušil, takže se pohodlně opřel a založil si ruce na prsou. Tuhle chybu by podruhé určitě neopakoval.

„Víte, tohle už je osmá třída,“ připomněla mu třídní učitelka a pak se před ztichlou učebnou s očima pevně upřenými na muže pod sebou zeptala: „Pokládáte za správné, abyste se doma koupal společně s dcerrou?“

Vogeltanz omdlel. Udělal v podstatě jedinou rozumnou věc, která se v tu chvíli nabízela jako řešení. Klesl na mě celou svou vahou a potom se pomalu svezl na zem. Učitelka se od něj odvrátila.

Opláchli jsme toho muže vodou a položili ho do protišokové polohy. Když se probral, děkoval nám slabým hlasem a pak nepřítliš jistým krokem s povolenou kravatou opustil za hrobového ticha třídu.

Cestou domů jsem si chvílemi poskakoval.

„Jak si představuješ, že by to mělo mezi ženskou a mužským vypadat?“ zeptala se mě A.. „Takový ideální soužití.“

Myslíš, že to jde nějak popsat?“

„Nevím,“ řekl jsem, „pokusím se. Poslouchej, co ti chci vypravovat. Tam někde to je.“

Měl jsem strýce. Žil se svou ženou v malém domku. Nejbližší sousedi bydleli zrovna tak na doslech. Jednou jsem u nich trávil prázdniny.

Oni tvořili skutečně zvláštní pár. Nikdy jsem si nebyl úplně jist, jestli si dělají legraci, nebo se baví vážně. Navíc oba dělali takové zvláštní odbočky v hovoru. Typický večer u nich vypadal následovně:

Strýc: „Copak bude k večeři, Máňo?“

Teta: „Neříkej mi Máňo!“

Strýc: „Copak bude k večeři, Mařenko moje zlatá?“

Teta: „Uřízni si chleba a něčím si ho namaž.“

Strýc šel k oknu a zařval směrem k sousedovým oknům. „Mám podlejt tu husu?“ Pak si zase sedl a řekl: „Chleba... hm...“

Teta: „Co se ti nelíbí? Nebudu ti každej den vyvářet teplý večeře!“ Také ona přistoupila k oknu a vysokým hlasem zavolala: „Podlej vobě!“

Strýc: Rozvázně si ukrojil chleba, mazal si ho sádlem a prohodil směrem k tetě: „Věřila bys, Mařenko, že už je to šest set let, co se narodil Jan Žižka?!“

Teta: Spráskla ruce. „Panebože, to to letí! Na tom Žižkovi si to vždycky uvědomím.“

A takhle se ti dva byli schopni bavit pořád. Já jen seděl na stoličce u kamen a říkal jsem si, že až na to, že mám všechny příbuzné pološílené, je život celkem fajn.

„Neměl by sis s tím zahrávat,“ říkala jednou teta strýci, který s vyplazeným jazykem psal jakýsi dopis. Vlastně to byla urgence dopisu. „Příliš se spoléháš na to, že přijedou zase ty dva a půjdete do hospody. Co když tentokrát pošlou někoho jinýho? A vůbec, není to správný, takhle podvádět. Není to poctivý, a ty to víš!“

Strýc se nenechal rušit. Každý rok posílal na jaře dopis. Nikdy neměnil obsah, jen datum. Letos se mu zdálo, že pojišťovna nějak dlouho nereaguje, a tak se připomínal. Psal v tomhle smyslu:

Vážení soudruzi,

letos v květnu postihla naše městečko velká průtrž mračen. (Informoval o ní i tisk). Škody, které způsobila tato průtrž (padaly i kroupy!) na našem domku jsou následující: poškozená střecha, podmáčený sklep a další drobnější škody způsobené prudkým povětrím. Prosím vás, abyste mi vzniklé škody zaplatili. Připomínám, že jsem u vaší firmy pojištěn více než deset let.

Míru zdar!

Pak jsme spolu šli na poštu tu urgenci odeslat.

Asi uprostřed srpna se jednoho odpoledne ozval u branky zvonek. Strýc vyletěl z gauče a opatrně rozhrnul záclonu. Viditelně si oddechl.

„To sou voni!“ volal na tetu. „To sou ti moji kluci zlatý!“

Byl jsem velmi zvědav, kdože to ti „kluci zlatý“ jsou. Stáli za brankou a uctivě nadzvedávali klobouky. Měli na sobě baloňáky a v rukou třímali aktovky. Strýc se s nimi hlučně vítal jako se starými přáteli.

„To jsou ti z pojišťovny,“ vysvětlovala mi teta, když nalévala do kalíšku slivovici. „Má víc štěstí než rozumu, syčák jeden.“

„Pojďte, hoši!“ zval strýc oba muže srdečně dovnitř. „Nejdřív na přivítanou!“ volal, když si s nimi tůkal, „a eště do druhý nohy!“ Jakmile si připili, odebrali se všichni tři do hospody.

„Takhle to dělá každé rok,“ řekla mi teta s úsměvem. Ale pak zvážněla a rychle dodala: „Ne abys to někde povídal!“ Šlo o to, že strýc vzal pojišťovnáky do hospody a na zdejší poměry je královsky pohostil. Přesněji řečeno – oba zkorumpované úředníky hrozným způsobem ožral. A oni mu pak ochotně napsali potvrzení o zjištěných škodách, což představovalo velmi slušnou sumu. Potom je strýc vyprovodil na nádraží, kde se loučili a objímali, zpívali pijácké písně a volali na sebe: „Za rok se vrátím..!“ Když se strýc vrátil domů, vítězně mával na tetu lejtrem z pojišťovny, potácel se a nutil ji, aby s ním tancovala. Ta se nejdřív bránila a plácala ho utěrkou. „Kozle stará!“ říkala a smála se a utíkala před ním kolem stolu, ale pak se nechala chytit a dokonce i políbit. Avšak nakonec ho přece jen varovala: „Jednou ti to nevyjde, uvidíš!“

Nevyšlo to hned příští léto. Když se opět někdy v srpnu rozdrnčel zvonek u domovní branky, nestáli za ní dva usměvaví zaprodanci, nýbrž žena velmi komisního vzezření.

„Ježišmarjá!“ zanařikal strýc, jakmile tu osobu zahlédl přes záclonu. „Co je tohle zač?“

Jeho údiv byl oprávněný. Úřednice z pojišťovny měřila bezmála dva metry a měla na sobě rovněž balonový plášť. Od svých kolegů se lišila pouze tím, že místo klobouku nosila šedý baret. Jenže už na první pohled bylo jasné, že její aktovka neobsahuje žádné žertovné předměty, ale pouze stroze formulované dotazníky.

Strýc se přihrbil a bylo vidět, jak se mu nechce jít otevřít. Zvonek však nepřestával drnčet.

Teta ho dostrkala ke dveřím se slovy: „Jen běž!“ Pak chvíli stála u kredence a přemýšlela, jestli má vyndat nějakou láhev. Nakonec nalila do tří skleniček sladký ostružinový likér.

Slyšel jsem, jak strýc nervózně halasí: „Vítejte u nás, posaďte se!“ a motá se kolem.

Jenže úředně se tvářící paní pití striktně odmítla a chladně se rozhlížela po pokoji.

„Přistoupíme rovnou k věci,“ řekla a vytáhla z aktovky stoh papírů. „Především: pan Motyčka a Krauze, které jste pravděpodobně očekával, už u nás nejsou. Jejich práce vykazovala hrubé nedostatky, které jsme nemohli dál tolerovat. Dále: toto jsou, vážený pane, meteorologická hlášení ze dne, který jste uvedl. Nejen zde, ale prakticky v celé Evropě převládalo patnáctého května slunné počasí bez jakýchkoli srážek. Můžete mi, prosím, vysvětlit, jak to, že právě v měsíci, jenž byl srážkově podprůměrný, ba téměř dramaticky suchý, byl váš dům jako jediný toho dne poškozen? Cituji: velkou průtrž mračen, která postihla naše městečko letos v květnu.“

Jak tomu mám rozumět?“

Strýc v naprostém tichu vypil ostružinový likér, zkrabatil čelo, zoufale se zahleděl na tetu a vysoukal ze sebe: „Lokální bouřka to mohla být...“

„Podívejte,“ řekla úřednice, „mluvila jsem totiž s vašimi sousedy. Ani jeden z nich si nevzpomíná, že by tu na jaře alespoň jednou slušně zapršelo...“

„Lokální mrak...“ šeptal strýc a bylo vidět, jak málo by on sám věřil podobné teorii. „Mám na to svědky,“ prohlásil nakonec statečně a ukázal na tetu.

„Podívejte se, slečno, nebo mladá paní?“ dala si teta ruce v bok, „chcete tím snad říct, že můj manžel si to vymyslel? Že lže?“

„Já nechci říct nic, ale tady mám černé na bílém, že v inkriminované době přišlo v Moskvě, ne tady.“

Teta se zamačila: „Takže to, že jsme tady s mužem vynášeli vodu ze sklepa, že se při tom zchvítil, až z toho lehnul, to se mi jen zdálo? Vy si sem, vážená, přijdete s nějakým lejtrem, tím nám tady máváte před nosem a snažíte se nám nabulíkovat, že tu nepršelo, když já vám jasně říkám, že tu byla průtrž, jakou sama nepamatuju! A že nějaké senila odnaproti odpřisáhne, že tu nepršelo? Já vám zase klidně odpřisáhnou, že si ten chudinka večer nevzpomene, co měl k obědu! A vůbec, co si myslíte!? My jsme slušní lidi a platíme řádně pojištění, a když na nás pak přijde pohroma (tady se tetě doslova zlomil hlas), tak se nás nikdo nezaslané a ještě ke všemu se na nás lidi jako vy dívají skrz prsty. Jestli je vám, vážená, líto těch pár pětáků za vápno, tamhle jsou dveře a sbohem! My už si s mužem nějak poradíme. My jsme tu na pohromy zvyklí!“ V tomhle bodě se teta rozplakala.

„Lokální mrak...“ opakoval strýc, snad aby dal najevo, že i s ním se v této hře musí pořádně počítat.

Úřednice znejistěla. Ztratila trochu ze své původní přisnlosti.

„Víte...“ chtěl ještě něco dodat strýc, ale teta ho zarazila pohledem a zašeptala tak, že jsem to jasně zaslechl i já: „Ty mlč! S tebou si promluvíme potom!“

Strýc splihl a od té doby fungoval v tomhle malém dramatu jen jako vedlejší figura.

Úřednice byla nakonec ochotná připustit existenci „lokálního mraku“, a i když si neodpustila neustálé kroucení hlavou a vzdychání, začala přece jenom vyplňovat nějaké ty své papíry.

Strýc zlikvidoval další likér.

„Tvrďte tu,“ řekla paní z pojišťovny, „že jste museli vybilít sklep a žádaté, abychom vám uhradili vápno. Mohla bych ten sklep – s dovolením – vidět?“

Všichni včetně mě jsme se vydali do sklepa. Strýc rozsvítil a v obličejích tak zvažněl, jako kdyby vzpomínal na doby, kdy tu ukrýval sovětského partyzána.

Úřednice se rozhlédla. Potom vyndala z aktovky zednický skládací metr a začala přeměřovat zdi. Chvilí počítala, zase si něco psala a řekla:

„Dobře, vápno vám tedy zaplatíme. Jen doufám, že mi teď ještě neoznámíte, že vám tady zvlhl pravý peršan...!“ Strýc se zasmál zbytečně nahlas, aby dal najevo, že plně chápe její obavy, že je mu naprosto jasné, kolik že nepoctivců se na světě dnes najde.

„Zrezivělo nám tady kladivo,“ řekla najednou teta.

„To snad ne!“ vyhrkla užasle úřednice. „Přece mi nechcete jako škodu nahlásit zrezivělé kladivo!?“

„To tedy chci,“ potvrdila teta. „Bylo to úplně nové kladivo. Neměli jsme ho ani týden!“

Strýc v údivu zvedl obočí. Pozoroval obě ženy, které teď přešly do otevřeného boje.

„Kladivo vám v žádném případě nezaplatíme!“ trvala na svém úřednice.

„Možná bychom ho mohli oželet...“ navrhl strýc nesměle a bylo na něm vidět, jak rád by už ten sklep opustil a šel se uklidnit do hospody.

Jenže teta nemínila uhrát s pojišťovnou nějakou obyčejnou plichtu. Něco na způsob: Dobře, tady máte pár kaček a už nás laskavě nikdy neotravujte. Ona si tuhle situaci sice nevymyslela, ale už v ní byla, takže z ní chtěla vyjít jako jasný vítěz. Zřetelně si uvědomovala, že to je naposled, a že to musí být rozloučení, na jaké se hned tak nezapomíná.

„Takže vy to kladivo ani ty kleště nezaplatíte?“ zeptala se výhrudně. Strýc si všiml, že přidala kleště, a v rozpacích kopal botou do zdi. Vypadal jako kluk, který truceje.

„Ne!“ odmítla úřednice.

Tetě se nebezpečně zúžily oči. Otočila se na strýce: „V tom případě pověz, jak to bylo s těmi vajíčky!“

Avšak strýček nechápal vůbec nic. Monotónně okopával zeď a mračil se.

„Mám to říct sama?“ zeptala se ho teta.

„Ale jo... klidně,“ mumlal strýc.

„Dobře. Vážená, když tak bazirujete na pitomém kladívku, kleštích a sadě šroubováků, tak to sem teprve zvědavá, co řeknete na tohle! Já totiž každé rok nakládám vajíčka.“

Úřednice byla ve střehu. Bylo jí jasné, že hlavní útok je tady. Přikrčila se a já jen čekal, kdy se na sebe s tetou vrhnou.

„No a?“ řekla.

„Jaké no a!“ nevěřičně zvolala teta, „tady stály v lahvích na policích, a když jsme sem v tom zmatku vtrhli, můj muž uklouzl na mokřých schodech (to zdůraznila), a jak se v pádu zachytil polic, strhnul to všechno na zem. Na to se snad pojistka nevztahuje?“

Úřednice se tiše zeptala: „Kolik?“ a teta vyštěkla: „Pět set!“

Strýc na ni ohromeně hleděl. V jeho očích se zračil obdiv a úcta.

Potom jsme se vrátili zpátky do pokoje. Za hrobového ticha vyplnila úřednice papíry a všechny beze slov podepsala.

Vstala, podala strýci ruku a řekla suše: „Gratuluju!“ a jistojistě tím myslela tetu, ne ty peníze.

Když návštěva odešla, strýc tetu objal a obřadně ji z obou stran políbil na tváře.

„Jsi poklad,“ řekl.

„Zasloužil bys zabít,“ vzdychla si.

Tohle byl neuvěřitelně živý sen. Živý, barevný, širokouhlý a dolby stereo. Byla olympiáda a to krásné město byl určitě Řím. Pamatuju se na slavnostní nástup našeho družstva. Zdravili jsme beznadějně vyprodaný stadion, plný slavnostní atmosféry. Koulař naší výpravy nesl státní vlajku s úsměvem jen v jedné ruce, jako by to byla dětská hračka. Vypadali jsme báječně. Rozesmáté jsme mávali všem kolem na pozdrav lehkými letními kloboučky. Blankytně modrou oblohu přeletělo deset tisíc mírových holubic. Bylo mi v té chvíli jasné, že budu žít deset tisíc let a vyhraju deset tisíc závodů. Hrály se hymny a říkaly proslovy, mluvili se mnou prezidenti a usmívaly se na mě nejkrásnější dívky vesmíru.

Našlapoval jsem měkce jako šelma, blýskal jsem kolem sebe svým zářivým úsměvem. Rozdal jsem deset tisíc autogramů a trochu pozval kamerám. Dvě nebo tři dívky ode mě museli odvléct násilím. Jedna z nich omdlela. Byly tu pomazané hlavy celého světa. Podepsal jsem několik dní předtím novou exkluzivní smlouvu, měl jsem všechny důvody ke spokojenosti.

Všemi rozběhy jsem prošel jako doruda rozpálený nůž tajícím máslem, a teď už mě čekalo jen finále. Stál jsem za bloky a sledoval své soupeře. Charlie „Gazela“ Brown předváděl publiku své obvyklé opičky. Dlouhonohý Ole Olsen byl papírově jasný outsider hlavního běhu na sto metrů. Tvářil se, chudák, pěkně vyjevené a bylo na něm vidět, že ještě nestačil strávit pocit překvapení z toho, že se mezi nás probojoval. O'Brien seděl na dráze s teatrálně zakloněnou hlavou a protřepával si lýtka, která připomínala dva obrovské džbány. Žvýkal; ostatně jako vždycky. Lišák Abebe Bikila „Osminohý Habešan“ na mě na pozdrav vycenil zuby, blýskl v černofialovém obličejích bílými bělmy a ukázal mi palec směrem dolů. Znali jsme všechny jeho vtípky. Harry Hurricane se díval ustaraně. Možná že je nakonec pravda všechno to, co se o něm říká, napadlo mě. Měl ve tváři napjatý výraz a nerv pod levým okem se mu svíjel jako žízala na háčku. Věděl, že je to jeho poslední šance.

Byl jsem naprosto klidný, jako bych se před chvilíčkou vrátil z budoucnosti, kde jsem viděl sám sebe na stupni nejvyšším. Měl jsem energie na deset tisíc takovýchhle závodů. Puma těsně před odpálením, dokonale*

synchronizovaný mechanismus, bezchybně řešená a propojená soustava svalů, energie a vůle. To jsem byl já.

Zaklekli jsme do bloků. Nedokázal jsem se neusmát. Ještě vteřinu, a poletím! Jako šíp, jako myšlenka vymrštěná do nekonečna.

Ozval se výstřel. Stadion propukl v davové šílenství. Periferním viděním jsem si všiml, že Harry zaspal v blocích. S

dokonale jasnou hlavou, v euforii na samé hranici snesitelnosti jsem se třemi mohutnými a přece křehkými skoky dostal

do čela.

Moje mysl byla stonásobně rychlejší než nejrychlejší pohyb kolem mě, takže jsem celé to představení dokonale vychutnával jako zpomalený záběr na filmovém pásu.

Od poloviny jsem letěl sám. Ole Olsen odpadl a funěl nám všem do zad jako stará opotřebovaná parní lokomotiva. Pomalu jsem zvedal ruce nad hlavu.

Měl jsem takový náskok, že jsem si klidně mohl dovolit ten přepych vyběhnout ze stadionu a jako Batman několikrát obletět zeměkouli, stavít se u rodičů na kus řeči, zajít s kamarády na skleničku a ještě stihnout rande. Courat se se svou láskou bosýma nohama v rosou chlazené trávě a vychutnávat její vůni. A pak se vrátit zpět na dráhu a jakoby z obrovské výšky pozorovat dvoumetrové skoky svých elegantních nohou.

Charlie Brown rezignoval uprostřed pole běžců. Princezna Diana se zvedla ve své lóži a hodila mi růži.

Řev publika se vystupňoval do maxima a stal se melodický. Pochopil jsem, že lidé zpívají moje jméno. Zamával jsem jim. Ve slunci se blyštěly moje prsteny. Zejména ten největší, který nosím na pravém palci a kterému si novináři zvykli říkat stejně jako mně Magnum I. Pomalu jsem se naklonil tak, že jsem teď svíral s dráhou úhel přibližně třiceti stupňů.

Najednou, v jedné desetitisícině vteřiny, explodovalo všechno kolem do oslnivě slunečné záře, jako by mě někdo vši silou udeřil do temene.

Ocitl jsem se vleže na rozpáleném tartanu běžecké dráhy. Bolest to byla příšerná, ale ve srovnání s pocitem lítosti, který se mě náhle zmocnil, nestála za řeč. Nemohl jsem se pohnout z místa, oči mi zaplavily horké slzy. Snažil jsem se do cíle alespoň doplazít, ale nešlo to, a já jen bezmocně ležel a zoufale jsem proklínal Boha.

Všude se rozhostilo ticho, bylo slyšet jen rachot temných mraků, které se ke mně blížily hroživou rychlostí. Zmítal jsem se a křičel, zoufale jsem se snažil zbavit okovů, které mi uvěznily nohy. Odněkud z dálky se ke mně přičítal jakýsi hlas. Nedal se odbýt, byl stále silnější a bolestivě zraňoval moje ušní bubínky. V poslední křeči jsem se s nadlidským úsilím posadil.

Seděl jsem na posteli a sledoval očima rozšířenýma hrůzou své nohy, na nichž ležela A. a vši silou je tlačila na postel.

„Kde jsou?“ řekl jsem.

„Už jsou pryč. Neboj se, už tě nedoženou.“

„Cos to, proboha živýho, udělala s mejma nohama...?“

„Měl jsi noční můru.“

„Kde je lady Di?“

„Klid, klid, spi. To si povíme zítra.“

Nebude žádné zítra, napadlo mě, tohle se už nikdy nevrátí. Tenhle závod není dovoleno vyhrát. Už nikdy se nevrátím do Říma. Už nikdy. Protože moje žena mi podržela nohy.

Oknem jsem pozoroval blikající hvězdy.

„Jsou strašně daleko,“ řekl jsem tiše.

„Spi už...“ zívla A.

„Je to takovej malej test,“ upozornil jsem A. „Řeknu ti totiž vtip, kterému se ženský nesmějou.“

Nejvíc mě vždycky potěší, když si s A. říkáme vtipy. Není to tak často, ale přál bych vám slyšet dobrej sprostej vtip, když ho vypravuje. Vypadá to asi takhle:

Já: Já tomu nerozumím. Je to plný zájmen, co s tím?

A.: Ale dyť je to snad jasný, ne?

Já: Co znamená to víš, co dělali? Co já vím, co dělali?

A.: Nebud' protivnej!

Já: Co tomu chlapovi koukalo? Pořád říkáš to, co to?

Takhle to jde pořád dokola. Je to děsná švanda, slyšet sprostej vtip bez sprostejch slov. Někdy to za A. dořeknu já, jenom abych zjistil, co to s ní provede. A když trefím hřebík na hlavičku, má radost a oči jí září, ale zároveň se rozhlíží kolem, jestli nás nikdo neslyšel.

Ted' se zeptala na ten vtip, co se mu ženský nesmějou.

„Proč by se mu neměly smát ženský?“

„Uvidíš. Taky se nezasměješ. Je příliš jemnej pro ženský chápání. Je to popis životního pocitu, kterej sou schopný pochopit jen mužský. Je to nejlepší vtip, jakej znám, za to dám krk. To není vtip, co se mu zasměješ a jdeš si po svým. Tohle je vtip na celej život. Furt má co říct.“

„No tak mi ho už pověz,“ vybědla mě A..

„Poslouchej! Přijde medvěd k hájovně a zaklepe na dveře. Otevře mu paní nadlesní a říká: ‚Nazdar, Míšo, Co chceš?‘ A von tam tak nesměle přešlapuje a pak zamumlá: ‚Dala byste mi, prosím vás, napít?‘ A paní nadlesní řekne: ‚To víš, že dala. Co bych nedala.‘ A jde do kuchyně a pouští vodu, aby odtekla a byla studenější. Míša přešlapuje, rozhlíží se, a pak už to nevydrží, strčí hlavu do dveří a zavolá: ‚Hajnej je doma?‘ A nadlesní odpovídá: ‚Není, Míšo! Šel si projít revír.‘ ‚Tak mi tam dejte trošku šťávy,‘ poprosí Míša.“

Seděli jsme a dívali se na sebe.

„To je celý,“ řekl jsem.

„To jsem pochopila.“

„Proč se teda nesměješ...?“

„Není to moc k smíchu.“

„Omyl! Na začátku by ses měla zasmát. Teprve potom to začni vychutnávat. Ach jo... Říkal jsem, že ho nepochopíš!“

„Já ho chápu, akorát mi nepřipadá, že bych se měla válet smíchy.“

„A zdá se ti dobrej?“

„Ale jo.“

„Seš jako ten Američan, kterýmu sem ho jednou vyprávěl. Koukal na mě naprosto kamenně. ‚To byl vtíp,‘ řekl jsem mu. ‚Yeah!‘, odpověděl. Chápeš to? Řekl jenom Yeah! Rozumíš, celej fór je v tom, že tam panujou takový zvláštní vztahy. Míša je slušnej a roztomilej a paní nadlesní ho má ráda. Ale co hajnej? Tam to je! Jak Míša, když zjistí, že není doma, rychle dodá to vo tý šťávě. To je přece vono! Hajnej by mu nejspíš taky dal napít, ale v žádným případě by mu tam asi sám vod sebe nepřidal šťávu. To je ten bod. Tohle prožívá každej chlap tisíckrát za život. Každěj chceme jen trochu tý šťávy!!!“

A. usnula.

Zase nás pozvali naši známí na návštěvu. Zase jsme stáli před jejich dveřmi a hleděli na sebe. Tentokrát neřekla A.: Ale nebudeme tam dlouho, vid'? Tentokrát řekla něco mnohem strašnějšiho.

„Slib mi,“ povídá se slavnostním výrazem, „že se tam nepohádáme!“

„Do prdele!“ zasténal jsem

„Vidíš!“ řekla, „už si sprostěj... Tak to já tam s tebou radši ani nepudu.“

„Ale ne!“ odporoval jsem, jenže mi zase uklouzlo to zaklení a zmocňovala se mě čirá panika.

„Někřič tady!“ napomenula mě A..

„Vůbec by mě nenapadlo tady křičet, kdybys bejvala mlčela. Co to má znamenat to tvý: Slib mi, že se tam nepohádáme? Tím mě můžeš akorát spolehlivě nasrat hned na začátku!“

„Panebože, ty seš ale hulvát!“ vykřikla A..

Na chodbě zhaslo světlo a já jsem omylem místo vypínače zmáčkl zvonek, takže už jsme nemohli vycouvat a jít se někam ven poprat.

Je úžasné, s jakou rychlostí dokáže A. změnit výraz. Za vteřinu už se objímala a líbala ve dveřích s těmi lidmi, k nimž jsme šli. Ještě než si zula boty, stačila všem říct skoro všechno. Hned uhodla, co si koupili nového a chválila jim to a smála se.

Vypadalo to, že právě přišel na návštěvu velmi spokojený pár.

Já měl v očích ještě stopy hněvu a usmíval jsem se napraskle. Úplně mě ta scéna na schodech rozhodila. Věděl jsem ze zkušenosti, že to chvíli potrvá, než na to jakžtakž zapomenu.

Tihle naši známí – to je sympatický pár. Ona mluví asi tak stejně rychle jako A., a on se většinou jen spokojeně rozvaluje v křesle, čile dolévá a říkává mi: „Tak jak je, starý brachu?“ A takhle čekáme na moment, až nás víno uvolní a osvobodí. Pak se spokojeně rozvalujeme oba.

A. nás nikdy nenechá domluvit, neustále skáče lidem do řeči, ale na to já už jsem si za ta léta zvykl.

Kde jsou ty doby, kdy jsem uraženě volal: „Tak to řekni ty sama, když seš tak chytrá!“ Jenom když se dovolává mého svědectví: „Vid', jak jsme tenkrát...“, nebo: „Řekni, jak jsme...“, něco zamručím jako že ano, že fakt, takhle přesně to tenkrát bylo, ale už se nikam nehru. Už nejsem tak bláhový, abych se jim pletl do rozhovoru.

Lepší je jen si hovět a občas prohodit směrem k příteli: „Osvěžme si sklenku, starý brachu?“ a pak se usmívat nad tím, jak mě A. před ostatními kára slovy: „Ty toho tedy napovídáš!“ a podobně.

Někdy, když takhle ve společnosti poslouchám naše ženy, jak se baví o nás, svých mužích, až se nestačím divit. To, co ještě včera byl obrovský problém, který hrozil rozložit rodinu, se na takovýchhle sedáncích s úžasnou lehkostí mění v historku, co už od samého začátku slibovala moc a moc legrace. To, že se u toho ve skutečnosti plakalo a balily se kufry, je náhle zapomenuto.

Když něčí žena se smíchem líčí, jak její idiotský manžel doma cosi nenapravitelně zničil, ostatní přítelkyně volají: „Ten je milej!“, jako kdyby naproti nim neseděl úplně neschopný maník, co má obě ruce levé, ale nějaké zvlášť roztomilé štěňátko se sametkou kolem krku.

Jsou to takové ozdravné momenty, kdy musí všechno ven a kdy se nashromážděné jedy mění v pokrm kupodivu celkem přijatelný.

Zaplat' pánbůh za návštěvy!

Pak jdeme s A. domů a ona se směje a říká: „Slyšels, co jí ten její proved? No to bych tě snad zabila!“ A já se taky směju a mám radost, že je tak hodná a že mě prozatím nechává naživu.

Navštívil jsem svého bratra. Je stále ženatý. Tak jsme to oslavili.

Ten večer vidím naprosto jasné, pamatuju si z něho každičký detail, i když A. se mi posmívá tím svým pochybovačným způsobem a tvrdí, že „každičký detail“ je trochu nadnesené, jakmile to tvrdí člověk, který při návratu z hospody porazil popelnici. Šel jsem tenkrát, pravda, trochu halabala. Uvolněně. Velmi uvolněně. Svítíl měsíc a já, sečtělý chlapec, jsem zavzpomínal na spřízněnou duši čínského básníka a pijáka vína, velikého Li-Po, a přibližně ve chvíli, kdy jsem se pokusil zhudebnit Na zmrzlé stezce kopyta kloužou pohorských koní! Neztraťte cestu, šťastně se vraťte!, jsem napálil tu popelnici. Povalil jsem ji a přepadl přes ni takovým dost nedůstojným způsobem.

Narovnal jsem ji a koukám, že vedle mě stojí nějaké stvoření. Maličký, scvrklý muž, který měl jistě dávno vyšlechtěné protilátky proti hepatitidě stejně jako indické děti, které bydlí na předměstských skládkách odpadků, se na mě uprostřed měsíční noci usmál bezzubými ústy.

Ten měsíc, ten Li-Po i to víno, které jsem vypil, se protnulý v jednom bodě, v osobě muže, který přátelsky mhouřil oči. Dostávalo se mi znamení zhůry. Potkal jsem na cestě svého malomocného. Stejně jako František z Assisi jsem byl podroben té noci jedné z velkých zkoušek ducha.

Jsem křesťan! znělo mi v duši.

Objal jsem toho muže a zvolal jsem: „Jsem křesťan, otče!“

„Nestalo se vám nic?“ zeptal se tiše.

„Pojďte, otče!“ poručil jsem mu, „jste můj bratr a nesluší se, aby člověk vašeho formátu hledal v popelnicích zbytky!“

Chci dnes sedět se svým bratrem u jednoho stolu! Kdy jste, otče, jedl naposled?“

Mužiček něco zašišlal, zvedl tašky, ve kterých měl svoje poklady, a chtěl se vydat se mnou.

„Moment!“ zarazil jsem ho. „Tohle necháte tady!“ Viděl jsem, jak znejistěl a chvíli se dokonce snažil o chabý odpor.

Způsobem, který nepřipouštěl námitky, jsem ho vzal podpaždí a vedl ho domů.

Pořádně jsem si ho prohlédl, až když jsem rozsvítil v domovní chodbě. Spokojeně jsem zamlaskal. Tenhle chud'as neměl chybičku!

Jeho šaty tvořilo otrhané a o několik čísel menší sako. Měl strašně špinavou košili a směšné kalhoty s proužkem, do kterých by se vešel dvakrát. Na nohou něco jako pracovní boty. Byl to výstavní ztroskotanec, kterého jsem té noci potřeboval obejmout a ujistit ho o své nezištné lásce. Stále se slabě usmíval, tak trochu nesměle, a pomalu se šoural za mnou.

A. byla zvyklá na ledacos, nebylo to poprvé, co jsem někoho přivedl domů pozdě v noci, ale tohle individuum jí na několik vteřin vyrazilo dech. Zadumaně si mě prohlížela a vypadalo to, že do celé věci nechce zasahovat.

„Přivedl jsem tohoto muže na večeři,“ oznámil jsem jí, „a taky bychom mu mohli dát nějaké starší věci na sebe.“

Potom jsme se posadili se starcem v obývacím pokoji a čekali, až nám A. připraví něco k večeři. Můj host se trochu šišlavě rozhovořil o sedmi smrtelných hříších, kterých by se mělo lidstvo vyvarovat, a díval se při svých slovech na A., která si k nám mezitím přisedla a laskavě se na něj usmívala. Mně věnovala za celou tu dobu jen pár záhadných pohledů.

Rozvaloval jsem se na židli a tvářil se bohorovně.

„Večeře bude hned, pojďte, ukážu vám koupelnu, abyste se mohl před jídlem umýt,“ odvedla ho A. opatrně, jako by měla obavy, aby se po cestě nerozsypal.

Stařec si trochu umyl ruce a vrátil se ke stolu.

Byl jsem na sebe hrdý. Kdo jen tak – nezištně – přivede domů žebráka na večeři? Kdo v této lhostejné době hledá cestu k trpícím?

„Jeden ze smrtelných hříchů je pýcha,“ řekl mi stařec a usmál se na A., která před něj postavila talíř.

Vůbec jsem netušil, že doma máme něco tak obrovského.

Jídla vypadalo nádherně. Byly to moje oblíbené francouzské brambory. Vzpomněl jsem si, jak jsem ráno poznamenal, že jsme je už dlouho neměli. Hromada zlatavých, máslově žlutých, mírně připečených brambůrků se všemi dobrotami, které do nich patří, i obloha z rajských jablíček a sladkokyselých okurek omamně voněla.

Stařec přerušil své vypravování o sedmi smrtelných hříších a pustil se do jídla.

Popřál jsem mu dobrou chuť a zdvořile čekal na svoji porci. Asi po pěti minutách jsem znejistěl.

Šel jsem za A. do kuchyně a zeptal se jí: „Já nebudu večeřet? Něco sem proved?“

„To byla tvoje večeře,“ řekla sladce A., „dals ji tomu žebrákovi. Mezi námi, je to od tebe moc hezké. Nikdy bych nevěřila, že si něčeho podobného schopen.“

„Cože?“

„Máš krásnou duši,“ pohladila mě A., „a já tě za to mám moc ráda.“

„Nezbylo aspoň trochu v pekáči?“

„Já tě nemůžu nemilovat,“ povzddechla si A., jako kdyby vzdávala marný boj.

„Že bych si jenom ten pekáček vyškřábal lžící,“ vysvětloval jsem rozrušeně, „rozumíš, jenom to přichycený...“

Z pokoje se ozvalo velmi hlasité řihnutí. A. mi podala orosenou láhev piva: „Vem mu to tam, prosím tě.“

„Jenom jedna sklenička?“ podivil jsem se, „a co já?“

„Nenech bratra čekat,“ napomenula mě laskavým tónem.

Postavil jsem před starce pivo, a dokonce jsem mu i nalil.

„Vaše žena je poklad!“ řekl uznale, když si rukávem otřel vlhké rty. „Učiněný poklad...“

Seděl jsem zaraženě. A. sklídila ze stolu, přinesla starci kávu a otevřela skříň. Vytahovala pečlivě složené košile.

„Budou vám možná trochu větší, ale když si založíte rukávy, tak to bude v pořádku.“

„Založím!“ sliboval slavnostně stařec.

Všechny košile A. dala do igelitových tašek.

„Teď ještě nějaký svetr...“ mumlala si pro sebe ustaraně. „V tomhle budete sekáč!“ vykřikla.

Zpotil jsem se. Můj nejoblíbenější svetr s norským vzorem!

„Že mu bude slušet, vid?“ otočila se na mě A..

„Bude v něm sladkej,“ zachrochtal jsem.

„Máte zlatou ženu,“ řekl stařec.

„Mlč už!“ zašeptal jsem se skloněnou hlavou.

„Přidáme ještě tohle!“ rozhodla A..

„To se nehodí!“ zaprotěstoval jsem. „To by na něm vypadalo blbě! Nemůže mít UCLA na prsou, když leze do popelnic!“

„Tak ho třeba prodá,“ řekla A. zvesela.

Přistoupil jsem k její skříni a otočil se na starce: „Jste ženatej?“ zeptal jsem se potměšilým tónem. Stařec zavrtěl hlavou. Sklesle jsem se posadil.

„Nějaké nátělníky a slipy se také hodí,“ přesvědčovala ho A., a aniž čekala na odpověď, skládala to všechno do tašek.

„Dyt' to nepobere, měj rozum!“ vykřikl jsem.

„Poberu,“ prohlásil silácky stařec.

„Nebo přítelkyni. Nějakou dobrou přítelkyni, které byste chtěl udělat radost, nemáte?“ ptal jsem se ho zoufale. „Anebo ani nemusí být dobrá, nějaká normální přítelkyně stačí.“

„Máte zlatou ženu.“

Vstal jsem a přistoupil k A..

„Hele, tady už končí veškerá sranda. Dyt' mně vůbec nic nezbyde! Já vím, prostě sem to přepísk a ty mně teďka chceš dát lekci. No tak dobře, dostal najíst, dej mu nějakou starší flanelku a ať už vypadne. To nevádí, že sem nejed, napiju se studený vody a puđu si lehnout, ale tohle už zaraz, holka!“

„Já mu to musím dát,“ řekla skoro zasněné A.. „Tohle musím dokončit za nás oba. Jinak bysme za to pykali, rozumíš? Nesmíme si s lidma jenom hrát. A ty si přeci říkal, že si křesťan. Já věděla, že kecáš, ale teď je mi zvláštním způsobem dobře, když se těch věcí zbavuju. Je mi lehčeji.“

„Křesťan, křesťan...“ vrčel jsem vztekle, ale pak se to celé otočilo. Topil jsem se v těch jejích tmavých, mírně roztěkaných očích, a tak jsme tam stáli a objali se a políbili.

Stařec významně zakašlal, jako by chtěl říct: To je hezký, že se máte rádi, ale teď zpátky do díla! Rád bych, aby mi s tím nákladem někdo helfnul...

Přišoural se k nám a řekl: „Na shledanou.“

Pomohl jsem mu s taškami před dům.

„Máte zlatou ženu,“ opakoval.

„A co já?“ zeptal jsem se.

Stařec se šoural do tmy a křečovitě svíral tašky. Na rohu se otočil a zašišlal: „Jsmo stejné krve, ty i já...“

Zašel jsem po téhle příhodě za A. a povídám jí: „Kde sou děti?“

„Ty už sou pryč, pryč,“ zasmála se.

„Jak to pryč?“ hekl jsem. „Ještě sem jim nestačil všechno říct! Ani sme se pořádně nerozloučili!“

„Sou zkrátka pryč, smiř se s tím,“ řekla A..

„Ale dyť je slyším, jak se smějou v dětském pokoji...“

„To se smějou tobě... Ale neměla sem ti to říkat.“

„Proč se mi smějou?“

„Vracíš se na jejich místo,“ usmála se na mě A.. „Pojd' sem,“ řekla. „Teď, když tu budeme sami, takhle nemůžeš chodit. Neboj se, už na tebe budu mít času dost,“ slibovala mi, když mi upravovala límeček.

„Já sem myslel, že...“ vypravil jsem ze sebe ztěžka.

„Tak nemysli a dej mi puslu!“

„Takže já už nikdy...?“ ukázal jsem na dveře.

A. zavrtěla hlavou. Šla do kuchyně a pustila vodu. „Chceš tam trochu šťávy?!“ zavolala na mě.

Studie Úmrtí z přirozených příčin provedené na celkovém počtu 2 745 149 úmrtí prokázaly, že ženy umírají významně častěji v týdnu po svých narozeninách, naopak jejich úmrtnost v týdnu před narozeninami významně klesá. Z analýzy vyplynulo, že tyto výsledky se nejeví jako důsledek manipulace s úmrtními listy či daty, nejsou důsledky sezónních vlivů, závažných operačních úkonů, ani změn chování v souvislosti s výročním narozením. V současné době je asi nepřijatelnější vysvětlení, že ženy jsou schopné prodloužit svůj život tak, aby dosáhly určité významné symbolické okolnosti. Na rozdíl od žen u mužů významně stoupá mortalita v týdnu před narozeninami. Autoři studie uvažují o možnosti, že ženy považují narozeniny za významnou životní okolnost, zatímco muži za smrtící termín.
ČASOPIS „PRAKTICKÝ LÉKAŘ“ 73, 1993, č. 4, str. 172.